

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКА ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Факультет менеджменту
Кафедра менеджменту, економіки та права

***МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО - РОЗРАХУНКОВІ ТА
ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ***

Частина 1

**Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни
(за вимогами кредитно-модульної системи)**

галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
спеціальність 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності»

м. Кіровоград
2013 р.

УДК 339.7(075.8)
ББК

Автори:

Бондар Ю. А., к.е.н., - розділи 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.6.3, 9.7.3, 11

Залевський А. В., к.т.н., доцент – розділи 7, 8, 9.5, 9.6.1, 9.6.2, 9.7.1, 9.7.2, 10

Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції. В 3-х частинах. Ч. 1 : комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (за вимогами кредитно-модульної системи) / Ю. А. Бондар, А. В. Залевський. – Кіровоград : КЛА НАУ, 2013. – 110 с.

Конспект лекцій та матеріали для самостійного опрацювання розроблено у відповідності до навчального плану та програми дисципліни «Інвестиційний менеджмент» підготовки фахівців з галузі знань «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Визначено тематику, плани та зміст лекцій та матеріалів для самостійного вивчення навчального курсу. Навчальні матеріали підготовлено за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу: структуровано за темами дисципліни та їх основними питаннями та викладено за модульним принципом.

Призначається для курсантів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Рецензент: Н.І. Легінькова, кандидат економічних наук, доцент.

Розглянуто, схвалено та рекомендовано до видання і використання у навчальному процесі підготовки фахівців з менеджменту на засіданні кафедри менеджменту, економіки та права, протокол № 3 від 30 жовтня 2013 р.

ЗМІСТ

Стор.

Анотація	4
Тематичний план курсу	4
1 Опис предмета навчальної дисципліни	5
2 Мета вивчення курсу	5
3 Програма навчального курсу	7
4 Структура змістових модулів залікового кредиту навчальної дисципліни (модульно-тематичний план) для денної та заочної форми навчання	11
5 Зміст аудиторної навчальної роботи	13
5.1 Тематика та плани лекцій, завдання для експрес-контролю якості засвоєння лекційного матеріалу	13
5.2 Тематика та плани практичних занять	17
6 Зміст самостійної підготовки	19
6.1 Тематика та зміст самостійної роботи, перелік питань для самостійного опрацювання	19
6.2.1 Тематика та зміст індивідуальної роботи, термінологічний словник ключових понять	23
6.2.2 Тематика та зміст науково-дослідної роботи, об'єкти та завдання індивідуальних науково-дослідних завдань навчального проекту	26
7 Структура залікових модулів навчальної діяльності за змістовими модулями курсу (модульно-заліковий план) для денної та заочної форми навчання	30
8 Методи навчання	31
9 Засоби діагностики якості навчання	32
9.1 Перелік контрольних питань	32
9.2 Комплект тестових завдань	36
9.3 Комплект типових задач/ситуаційних вправ	69
9.4 Комплект творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ)	77
9.5 Контрольні завдання для поточного контролю успішності навчання (структура і варіанти поточних контрольних робіт)	92
9.6 Контрольні завдання для модульного контролю успішності навчання (структура і варіанти модульних контрольних робіт)	95
9.7 Контрольні варіанти для підсумкового контролю успішності навчання (структура і варіанти підсумкової контрольної роботи)	100
10 Методи оцінювання та критерії успішності навчання	104
11 Інформаційно-методичне забезпечення дисципліни	109

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції»
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
спеціальність 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Головною метою навчальної дисципліни є формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій, формування у студентів/курсантів свідомої причетності до поглиблення інтеграції України у світове співтовариство через уміння здійснювати кредитно-розрахункові та валютні операції.

Головними завданнями дисципліни є засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок виконання з міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій, що здійснюються при обслуговуванні зовнішньоекономічної діяльності експортерів та імпортерів. Завданням менеджера зовнішньоекономічної діяльності є здійснення правильного вибору між існуючими формами валютних розрахунків з метою отримання коштів за найменшою ціною або отримання найбільш високого доходу від їх продажу за мінімізації валютного ризику.

Навчальна дисципліна є висхідною з блоку «Менеджмент і адміністрування» та базується на знаннях, одержаних курсантами/слухачами при вивченні соціально-гуманітарних і загальноекономічних дисциплін підготовки фахівців.

Тематичний план курсу

№ теми	Назва теми
	Модуль 1
	Змістовий модуль 1 Організація міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій
1	Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій
2	Конвертованість валют
3	Платіжний баланс країни
	Змістовий модуль 2 Документарне забезпечення зовнішньоторгівельних операцій
4	Еволюція розвитку валютних систем
5	Валютні операції «спот»
6	Форвардні валютні операції
	Модуль 2
	Змістовий модуль 3 Розрахунки у міжнародній торгівлі
7	Валютні операції «своп»
8	Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси
9	Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій
	Змістовий модуль 3 Управління валютним ризиком
10	Система валютних рахунків
11	Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків
12	Страхування валютного ризику

Розробник:

доцент кафедри менеджменту, економіки та права,
кандидат економічних наук

Ю.А.Бондар

Завідувач кафедри менеджменту економіки та права,
кандидат технічних наук, доцент
30 жовтня 2013 р.

А.В.Залевський

1 ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції

Курс: підготовка спеціалістів	Шифр та назва (галузі знань, напрям підготовки, спеціальності), освітньо-кваліфікаційний рівень, кваліфікація	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3 Національних кредитів: 1,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 4 Тижневих годин: 3 Загальна кількість годин – 108 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 самостійної роботи студента -3	Шифр та назва галузі знань: 0306 «Менеджмент і адміністрування» Спеціальність 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Нормативна Рік підготовки: 5 Семестр: 9 Лекції: 24 год. Практичні: 30 год. Індивідуальні: 11 год. Самостійна робота: 54 год. Вид контролю: диференційований залік

Навчальна програма дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» розроблена на основі навчального плану, затвердженого начальником КЛА НАУ 29.08.2012 р.

2 МЕТА ВИВЧЕННЯ КУРСУ

2.1 Роль та значення дисципліни в системі професійної підготовки фахівців.

Метою навчальної дисципліни „Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції” належить до циклу природничо-наукової, загальноекономічної та професійної підготовки (ОПЗ і ОПП). У сучасних умовах різко зростає значення міжнародних економічних зв'язків у господарському розвитку окремих держав. Головним фактором цього всесвітньо-історичного процесу є широка інтернаціоналізація виробництва й обігу, науково-технічна революція, яка втягує усі без винятку країни в систему міжнародного поділу праці, глобальні проблеми сучасності, що детермінують необхідність об'єднання зусиль світового співтовариства для їх розв'язання, тощо.

Перехід України до ринкових умов господарювання створює широкі можливості для здійснення зовнішньоекономічної діяльності, фінансово-господарської самостійності корпорацій, підприємств, об'єднань, тощо, участі країни у міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносинах.

Міжнародні розрахункові та валютні операції є основною складовою міжнародних економічних відносин. Вони мають три головні виміри і проявляються у трьох головних площинах. З одного боку, вони являють собою певну теоретичну систему, сукупність принципів і форм міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин. З іншого боку, валютно-кредитні та фінансові інструменти є важливими засобами здійснення економічної політики, її координації у міжнародному масштабі. Нарешті, валютно-кредитна сфера виступає важливим каналом залучення додаткових фінансових коштів до національної економіки, сприяє

прискореному обміну між країнами та регіонами товарів та послуг, поліпшенню системи розрахунків між суб'єктами світогосподарських зв'язків. З цими обставинами пов'язана актуальність і практична значимість вивчення міжнародних розрахунків та валютних операцій.

Саме ці задачі вирішуються при вивченні наданого предмету.

2.2 Місце навчального курсу та його зв'язок з іншими дисциплінами.

Навчальна дисципліна «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» передбачає набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо вивчення загальної закономірності структури та принципи організації сучасної валютної системи, міжнародних розрахунків та кредиту, функціонування валютного ринку, фінансового та золотих ринків, принципи та практика фінансування, кредитування на сучасному етапі.

У даному курсі аналізуються фундаментальні і науково-практичні проблеми валютного курсу; умов конвертованості; міжнародної ліквідності; проблеми виникнення фінансових, валютних та кредитних ризиків, способи їх уникнення; особливості здійснення міжнародних розрахунків; фінансові умови зовнішньоторговельних угод; баланси міжнародних розрахунків, структура та фактори, що впливають на них, методи їх регулювання; суть та види міжнародного кредиту; міжнародний рух позичкових капіталів.

Розглядаються умови функціонування та структура валютного ринку, особливості здійснення операцій на ньому, принципи та форми реалізації міжнародної валютної політики, практика валютних обмежень та валютних клірингів, проблеми розвитку сучасної валютної системи та валютної інтеграції ЄС.

Дисципліна «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» належить до числа фундаментальних економічних дисциплін, що спирається на теорію ринкової економіки і розвиває її, а також є з'єднувальною ланкою між такими дисциплінами як «Макроекономіка та мікроекономіка» і такими конкретно економічними дисциплінами як «Економіка зарубіжних країн», «Міжнародне економічне право», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна економічна діяльність України», «Гроші та кредит».

2.3 Цільова настанова.

В результаті вивчення дисципліни курсанти повинні:

2.3.1 Знати:

- основи валютних відносин; види валютних операцій та їх особливості;
- форми міжнародних розрахунків і специфіку їх застосування;
- специфіку формування валютно-фінансових умов зовнішньоторговельних контрактів з урахуванням специфіки міжнародних розрахунків;
- альтернативні форми фінансування зовнішньоекономічної діяльності;
- форми і умови надання міжнародного кредиту; основні засади проведення міжнародних лізингових, факторингових та форфейтингових операцій банками.

2.3.2 Уміти:

- аналізувати реальну ситуацію на валютних ринках;
- оцінювати ризики при здійсненні валютних операцій;
- застосовувати комерційні та фінансові методи хеджування валютних ризиків;
- обирати стратегію управління ризиками при здійсненні міжнародних операцій;
- обирати форму міжнародних розрахунків, оптимальну з точки зору експортера чи імпортера в конкретній ситуації, що мінімізує ризики неплатежу;
- обирати оптимальні умови міжнародного кредитного договору; оформляти документи, які необхідні для отримання кредиту, забезпечення виконання зобов'язань, нарахування відсотків та ін.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий модуль 1 ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНО-РОЗРАХУНКОВИХ ТА ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій

Визначення валютного курсу. Валютний курс як співвідношення попиту та пропозиції на валютному ринку. Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку. Курсові співвідношення валют. Вплив валютного курсу національної грошової одиниці на експортні та імпорتنі операції. Валютний демпінг, його негативний вплив на економічний розвиток країни. Історичні відомості про валютний курс гривні. Економічні функції, що виконує валютний курс. Класифікатор іноземних валют. Основні групи факторів, що впливають на валютний курс: соціологічні, екологічні, політичні, економічні. Фундаментальні фактори впливу на валютний курс. Паритет купівельної спроможності валют. Правило однієї ціни. Абсолютний та відносний паритети купівельної спроможності. Методи обчислення відносного паритету купівельної спроможності: ціновий метод та метод ефективних виробничих витрат. Валовий національний продукт як фактор впливу на валютний курс національної грошової одиниці. Рівень реальних процентних ставок як фактор впливу на валютний курс. Рівень безробіття як фактор впливу на валютний курс. Інфляція як фактор впливу на валютний курс. Стан платіжного балансу країни як фактор впливу на валютний курс. Технічний аналіз прогнозування валютного курсу. Висхідний та низхідний тренди. Зміна тренду. Державні методи регулювання валютного курсу. Девальвація. Ревальвація. Валютні інтервенції. Застосування валютних обмежень. Регулювання платіжного балансу. Система валютного регулювання та валютного контролю в Україні. Порядок установа і використання офіційного валютного курсу гривні до іноземних валют.

Тема 2 Конвертованість валют

Сутність конвертованості валют. Визначення конвертованості національної валюти, що змінювалося відповідно до вимог світового валютного ринку. Вимоги щодо конвертованості національної грошової одиниці згідно зі статтею 8 Міжнародного валютного фонду. Визначення конвертованості валют з погляду теорії грошей. Ступінь конвертованості валюти та його ефективність. Шкала конвертованості валют: від повної конвертованості до повної неконвертованості та відповідність ступеня конвертованості умовам розвитку суспільства. Види конвертованості валют та їх вплив на структуру економічних взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності. Внутрішня (резидентська) конвертованість. Зовнішня (нерезидентська) конвертованість. Поточна (часткова) конвертованість. Капітальна (повна) конвертованість. Значення конвертованості для розвитку економіки країни. Значення конвертованості для банків, експортерів та імпортерів. Статус конвертованості гривні. Передумови для надання національній валюті України статусу вільної конвертованості.

Тема 3 Платіжний баланс країни

Характеристика зовнішнього сектору економіки. Експортні та імпорتنі операції, їх вплив на формування попиту та пропозиції іноземної і національної валюти на валютних ринках. Визначення платіжного балансу країни. Ратифікація Україною Угоди про Міжнародний валютний фонд. Проблеми укладення платіжного балансу України.

Структура платіжного балансу згідно з методикою МВФ. Баланс поточних операцій: експорт, імпорт, чистий дохід від інвестицій, послуги, платежі, разові односторонні платежі. Баланс руху капіталу: чистий відтік капіталу, чистий приплив капіталу. Баланс офіційних розрахунків, напрями руху валютних резервів країни. Правило віднесення статей платіжного балансу до дебету або кредиту. Дефіцит та профіцит платіжного балансу, його вплив на валютний курс національної грошової одиниці. Статистика Національного банку України,

Державної митної служби, Міністерства статистики України як основа складання платіжного балансу України. Стан платіжного балансу України.

Змістовий модуль 2 ДОКУМЕНТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем

Поняття валютної системи. Національна та світова валютні системи, їх вплив на стабільність міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій. Система фіксованих валютних курсів. Сутність міжнародної валютної системи «золотий стандарт». Механізм регулювання валютних курсів, що властивий «золотому стандарту». Механізм автоматичного врегулювання платіжного балансу за системою «золотого стандарту». Підтримка рівноваги валютних курсів за Бреттон-Вудською валютною системою. Причини та процес утворення євродоларів та євровалютного ринку. Причини емісії СДР та їх роль у стабілізації рівноваги міжнародної грошової маси. Девальвація долара США. Недоліки та переваги системи фіксованих валютних курсів.

Перехід світової валютної системи на режим вільно плаваючих валютних курсів. Основні положення Міжнародної грошової конференції 1973 р. у Парижі. Рішення підпорядкувати валютні курси закону попиту та пропозиції. Недоліки та переваги системи плаваючих валютних курсів. Принципи Ямайської валютної системи: встановлення системи плаваючих валютних курсів, демонетизація золота. Причини утворення та механізм функціонування Європейської валютної системи. Економічна сутність європейської валютної одиниці ЕКЮ та причини емісії. Сітка крос-курсів валют Європейської валютної системи та механізм їх регулювання. Маастрихтський договір європейських країн. Етапи введення Єдиної європейської валюти ЄВРО. Значення ЄВРО для розвитку експортно-імпортних операцій України. Складові світового валютного ринку та їх характеристика. Функції валютного ринку. Учасники операцій з валютою: центральні та комерційні банки, дилери, брокери, фірми та приватні особи. Режим валютного курсу гривні.

Тема 5 Валютні операції «спот»

Сутність валютних операцій. Види та класифікація валютних операцій. Визначення курсу «спот». Котирування валюти. Повне котирування валюти. База котирування. Валюта котирування. Процентні пункти котирування валюти. Пряме та непряме котирування валюти.

Сторони котирування валют: курс купівлі та курс продажу. Визначення курсу купівлі та продажу валюти за прямим та непрямим котируванням валют. Економічна сутність маржі за котируванням валют. Визначення маржі. Фактори впливу на розмір маржі. Визначення валютного курсу спот. Поняття крос-курсу валют. Правила визначення крос-курсів валют. Характеристика угод типу «спот». Характеристика угод типу «овернайт». Поняття валютної позиції. Відкрита та закрита валютні позиції. Довга та коротка валютні позиції. Ліміт валютної позиції. Облік валютної позиції. Ступінь ризику, що залежить від стану валютної позиції. Елементи балансу банку, що впливають на валютну позицію. Процентний арбітраж. Довга та коротка позиції за рахунками «ностро». Розмір валютної позиції банку. Врегулювання валютної позиції Національним банком України.

Сутність та завдання валютного ділінгу. Організаційна підтримка проведення ділінгових операцій. Міжбанківський валютний ринок України. Законодавчі вимоги щодо розвитку валютного ділінгу в Україні. Ділінговий зал та його структура (Front-office). Інформаційне та ділінгове обладнання. Reuter Dealing 2000. Мова міжнародного ділінгу.

Тема 6 Форвардні валютні операції

Характеристика термінових валютних операцій. Дериватив - похідний фінансовий інструмент. Сутність форвардної валютної угоди. Дата розрахунку за форвардною валютною угодою. Термін виконання форвардної валютної угоди. Характеристика форвардного валютного ринку. Ціна форвардного контракту. Процентний диференціал. Розрахунок теоретичного

форвардного курсу. Форвардна маржа: премія, дисконт. Правила врахування форвардної маржі. Котирування валюти з премією. Котирування валюти з дисконтом. Розрахунок форвардних крос-курсів. Арбітражні форвардні операції. Географічний арбітраж. Арбітраж, що базується на форвардних крос-курсах. Визначення ефективності форвардних угод. Вартість форвардного покриття. Розвиток валютного форвардного ринку в Україні.

Змістовий модуль 3 РОЗРАХУНКИ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ

Тема 7 Валютні операції «своп»

Визначення валютної операції «своп». Дата валютування по свопу. Дата закінчення свопу. Валютний «своп» як база для здійснення фінансового арбітражу. Валютний «своп» «купив-продав». Валютний «своп» «продав-купив». Стандартний валютний «своп». Короткий валютний «своп». Форвардний валютний «своп». Котирування валютного «свопу»: сторона купівлі, сторона продажу. Використання угод «своп». Техніка здійснення валютного «свопу» для базової валюти. Техніка здійснення валютного «свопу» для валюти котирування. Корегування валютної позиції при застосуванні валютного «свопу». Проблеми розвитку валютного ринку «своп» в Україні.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси

Визначення валютного опціону. Ціна виконання валютного опціону. Економічна сутність премії за валютним опціоном. Визначення опціонної премії. Типи валютних опціонів за видами операцій: опціон «кол», опціон «пут». Типи валютних опціонів за терміном виконання: американський та європейський валютні опціони. Типи валютних опціонів за місцем походження: позабіржові та біржові валютні опціони. Обов'язкові умови угоди за валютним опціоном. Недоліки валютних опціонів. Методика прийняття рішення за валютним опціоном. Перспективи розвитку ринку валютних опціонів в Україні.

Визначення валютного ф'ючерсу. Порівняння ф'ючерсних, форвардних та опціонних угод. Система гарантій при здійсненні операцій з валютними ф'ючерсами. Ціна ф'ючерсного контракту. Умови виконання ф'ючерсних контрактів згідно із законодавством України. Закриття валютної позиції при здійсненні операції з валютними ф'ючерсами. Міжнародний валютний ринок торгівлі валютними ф'ючерсами. Учасники ф'ючерсного валютного ринку. Посередники на ф'ючерсному валютному ринку. Характеристика стандартизованих валютних ф'ючерсних контрактів. Ефективність ф'ючерсних угод. Використання валютних ф'ючерсів. Ринкова ліквідність валютних ф'ючерсів. Спекулятивні та арбітражні операції при використанні валютних ф'ючерсів. Необхідність та перспективи розвитку ринку валютних ф'ючерсів в Україні.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій

Короткострокові (для фінансування оборотного капіталу) та довгострокові методи кредитування і фінансування експортних та імпортних операцій. Традиційні способи банківського кредитування. Незабезпечений овердрафт у національній валюті. Незабезпечений овердрафт у іноземній валюті. Позики під інкасо. Продаж (передача, переуступка) чи покупка банком векселів або чеків. Угода про акредитив - приймання та облік векселів банком. Акцептний кредит. Акцептна кредитна лінія. Акцептно-рамбурсний кредит. Кредитне фінансування під гарантію (середньотермінове, довготермінове). Змішаний кредит, випуск (емісія) єврооблігацій. Проблеми розвитку традиційних методів фінансування та кредитування на Україні.

Нетрадиційні способи банківського та позабанківського фінансування. Експортний факторинг та можливість його проведення в Україні. Форфейтинг як форма кредитування міжнародної торгівлі. Міжнародний лізинг чи оренда товарів з опціоном їх покупки, зустрічна торгівля, випуск (емісія) акцій. Законодавчі умови здійснення фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій в Україні.

Змістовий модуль 4 УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ**Тема 10 Система валютних рахунків**

Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб в українських банках. Загальна схема відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку. Структура номера рахунка. Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів. Порядок обов'язкового продажу підприємствами частини валютної виручки через уповноважені банки. Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб-нерезидентів. Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-нерезидентів.

Відкриття та ведення валютних рахунків фізичних осіб в українських комерційних банках. Режим роботи валютних рахунків. Ведення валютних рахунків фізичних осіб.

Сутність кореспондентських відносин між комерційними банками. Форми кореспондентських відносин. Типи кореспондентських відносин. Кореспондентські рахунки. Рахунок «лоро». Рахунок «ностро». Клірингові операції. Кореспондентські відносини в Україні.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків

Способи платежу: готівковий, авансовий, платіж у кредит. Комерційний кредит. Уніфіковані правила з договірних гарантій. Кредитні засоби платежу. Кредитні гроші. Чек, його форма. Положення про чеки. Індосамент. Види чеків. Гарантії по чеках. Вексель. Положення про переказний та простий векселі. Форма векселя. Переказний вексель (тратта). Трасант. Трасат. Ремітент. Обіг переказного векселя. Акцепт векселя. Аваль. Вексельний індосамент. Форма банківського переказу. Поштові перекази. Телеграфні перекази. Перекази через систему СБІФТ. Основні форми міжнародних розрахунків. Авансовий платіж. Акредитивна форма розрахунку. Види акредитивів. Безвідкличний акредитив. Оплата після відвантаження. Документарне інкасо. Учасники інкасової операції. Уніфіковані правила по інкасо. Документарний акредитив. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів. Торгівля за відкритим рахунком. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків.

Тема 12 Страхування валютного ризику

Міра валютного ризику та обмінний курс. Ризики в міжнародному економічному співробітництві: загальна характеристика та основні види. Умови виникнення валютних ризиків. Операційний, трансляційний та економічний валютні ризики. Власні валютні ризики банків. Основні способи мінімізації валютного ризику у зовнішньоекономічній діяльності.

Методи управління валютним ризиком: внутрішні (засоби запобігання валютного ризику) та зовнішні (засоби нейтралізації наслідків валютних ризиків). Оцінка валютного ризику. Методи хеджування валютного ризику. Методи короткострокового та довгострокового хеджування валютного ризику.

Основні способи мінімізації валютного ризику. Інвестування капіталу через конвертацію валют. Купівля іноземної валюти для майбутніх видатків через укладення форвардної угоди. Купівля оборотного капіталу через конвертацію валют і проведення валютного свопу. Купівля обладнання для організації виробництва в іншій країні з урахуванням варіантів валютних розрахунків. Участь у конкурсі на отримання контракту з купівлі іноземної валюти з метою конвертації в іншу валюту. Депозитно-кредитні операції банку з використанням операції «валютний своп». Визначення курсу купівлі та продажу для клієнта банку через проведення валютного свопу. Основні засоби мінімізації валютного ризику коливання валютного курсу для експортера та імпортера. Способи хеджування валютного ризику, що використовують українські банки.

**4 СТРУКТУРА ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ
ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(МОДУЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)
(денна та заочна форма навчання).**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНО-РОЗРАХУНКОВИХ ТА ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ												
Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій	8	2	2		1	4	11	1	1			9
Тема 2 Конвертованість валют	8	2	2		1	4	9					9
Тема 3 Платіжний баланс країни	8	2	2		1	4	9					9
Разом за змістовим модулем 1	24	6	6		3	12	29	1	1			27
Змістовий модуль 2. ДОКУМЕНТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ												
Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем	8	2	2		1	4	9	1				8
Тема 5 Валютні операції «спот»	8	2	2		1	4	9					9
Тема 6 Форвардні валютні операції	8	2	2		1	4	9					9
Разом за змістовим модулем 2	24	6	6		3	12	27	1				26
Модульний контроль 1	2	-	2		-	-	-					-
Усього годин	50	12	14		6	24	56	2	1			53
Модуль 2												
Змістовий модуль 3 РОЗРАХУНКИ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ												
Тема 7 Валютні операції «своп»	8	2	2		1	4	11	1	1			9
Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси	8	2	2		1	4	10					10
Тема 9	8	2	2		1	4	10					10

Фінансування та кредитування експортно-імпорتنних операцій												
Разом за змістовим модулем 3	24	6	6		3	12	31	1	1			29
Змістовий модуль 4 УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ												
Тема 10 Система валютних рахунків	10	2	2		1	6	7	1				6
Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків	10	2	2		1	6	7					7
Тема 12 Страхування валютного ризику	10	2	2			6	7					7
Модульний контроль 2	2	-	2		-	-	-					-
Разом за змістовим модулем 4	32	6	8		2	18	21	1				20
Підсумковий контроль	2		2									
Усього годин	108	24	30		11	54	108	4	2			102
Форма підсумкового контролю знань – диференційований залік.												

5 ЗМІСТ АУДИТОРНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ.

5.1 Тематика та плани лекцій.

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій (2 год.).

1.1 Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку.

1.2 Курсові співвідношення валют. Вплив валютного курсу національної грошової одиниці на експортні та імпорتنі операції.

1.3 Фактори впливу на валютний курс.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 1 (10 балів):

1) Охарактеризуйте валютний курс як співвідношення попиту та пропозиції на валютному ринку.

- 2) Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку.
- 3) Наведіть приклади курсових співвідношень валют.
- 4) Поясніть яким вплив валютного курсу національної грошової одиниці на експортні та імпорتنі операції.
- 5) Сформулюйте та поясніть валютний демпінг, його негативний вплив на економічний розвиток країни.
- 6) Охарактеризуйте історичні відомості про валютний курс гривні.
- 7) Дайте загальну характеристику економічним функціям, що виконує валютний курс.
- 8) Охарактеризуйте основні групи факторів, що впливають на валютний курс.
- 9) Дайте характеристику поняття паритету купівельної спроможності валют.
- 10) Надайте історичні відомості про валютний курс гривні.

Тема 2 Конвертованість валют (2 год.).

2.1 Сутність конвертованості і валют. Визначення конвертованості національної валют, що змінювалося відповідно до вимог світового валютного ринку.

2.2 Вимоги щодо конвертованості національної грошової одиниці згідно зі статтею 8 Міжнародного валютного фонду.

2.3 Визначення конвертованості валют з погляду теорії грошей.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 2 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте основні форми валютних обмежень.
- 2) Проаналізуйте визначення конвертованості національної валюти, що змінювалося відповідно до вимог світового валютного ринку.
- 3) Окресліть основні позиції валютних обмежень.
- 4) Дайте загальну характеристику передумовам конвертованості національної валюти.
- 5) Проаналізуйте основні вимоги щодо конвертованості національної грошової одиниці згідно зі статтею 8 Міжнародного валютного фонду.
- 6) Дайте визначення поняття валюта та розгляньте класифікацію конвертованості валюти.
- 7) Дайте характеристику котирування валюти та її основних видів.
- 8) Охарактеризуйте переваги впровадження режиму конвертованості для національної валюти в Україні.
- 9) З'ясуйте механізм встановлення валютного курсу та основні фактори, що впливають на нього.
- 10) Охарактеризуйте сукупність заходів (економічних, політичних, правових, організаційних), які здійснюються державними органами у сфері валютних відносин.

Тема 3 Платіжний баланс країни (2 год.).

3.1 Характеристика зовнішнього сектору економіки.

3.2 Експортні та імпорتنі операції, їх вплив на формування попиту та пропозиції іноземної і національної валюти на валютних ринках.

3.3 Визначення платіжного балансу країни.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 3 (10 балів):

- 1) Дайте загальну характеристику зовнішньому сектору економіки.
- 2) Охарактеризуйте основні напрями зовнішньоекономічної політики України.
- 3) Дайте визначення розрахункового балансу.
- 4) Дайте характеристику розділів платіжного балансу.
- 5) Визначте групи факторів, що впливають на валютний курс.
- 6) Розкрийте зміст платіжного балансу країни.
- 7) Охарактеризуйте структуру платіжного балансу.

- 8) Розкрийте зміст використання розрахункового балансу для країн.
- 9) Опишіть баланс послуг і некомерційних платежів.
- 10) Охарактеризуйте класифікацію статей платіжного балансу за методикою МВФ.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем (2 год.).

4.1 Поняття валютної системи. Національна та світова валютні системи, їх вплив на стабільність міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

4.2 Сутність міжнародної валютної системи «золотий стандарт».

4.3 Принципи Ямайської валютної системи.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 4 (10 балів):

- 1) Розкрийте поняття валютної системи.
- 2) Охарактеризуйте основні риси національної та світової валютних систем. Опишіть основні групи компонентів та рівні соціальних систем.
- 3) Проаналізуйте вплив на стабільність міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій національної та міжнародної валютної системи.
- 4) Дайте характеристику міжнародної валютної системи «золотий стандарт».
- 5) Опишіть систему фіксованих валютних курсів.
- 6) Охарактеризуйте особливості еволюції валютних систем.
- 7) Визначте основні елементи регіональних валютно-фінансових угруповань.
- 8) Опишіть причини та процес утворення євродоларів та єровалютного ринку.
- 9) Охарактеризуйте основні принципи Ямайської валютної системи.
- 10) Розкрийте теоретичні засади сучасного валютного регулювання.

Тема 5 Валютні операції «спот» (2 год)

5.1 Сутність валютних операцій. Види та класифікація валютних операцій.

5.2 Визначення курсу «спот». Котирування валюти. Повне котирування валюти. База котирування. Валюта котирування.

5.3 Характеристика операцій «спот».

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 5 (10 балів):

- 1) Розкрийте сутність ключових категорій «валютні операції», «котирування валют», «спот операції».
- 2) Охарактеризуйте основні види та розкрийте класифікацію валютних операцій.
- 3) Проаналізуйте фактори впливу на розмір маржі.
- 4) Дайте характеристику валютному котируванню, прямому та непрямому котируванню валюти.
- 5) Опишіть котирування валют: курс купівлі та курс продажу.
- 6) Охарактеризуйте валютний курсу спот.
- 7) Проаналізуйте правила визначення крос-курсів валют.
- 8) Дайте характеристику курсу купівлі та продажу валюти за прямим та непрямим котируванням валют.
- 9) Визначте економічна сутність маржі за котируванням валют.
- 10) Дайте характеристика угод типу «спот».

Тема 6 Форвардні валютні операції (2 год.)

6.1 Характеристика термінових валютних операцій.

6.2 Сутність форвардної валютної угоди.

6.3 Розрахунок форвардного курсу.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 6 (10 балів):

- 1) Дайте характеристику термінових валютних операцій.

- 2) Розкрийте сутність форвардної валютної угоди.
- 3) Розкрийте сутність розрахунку за форвардною валютною угодою.
- 4) Опишіть розрахунок теоретичного форвардного курсу.
- 5) Проаналізуйте форвардні контракти з правом вибору дати.
- 6) Охарактеризуйте дериватив - похідний фінансовий інструмент.
- 7) Опишіть характеристику форвардного валютного ринку.
- 8) Висвітліть термін виконання форвардної валютної угоди.
- 9) Визначте та опишіть ціну форвардного контракту.
- 10) Визначте та опишіть угоду з правом вибору, або форвардний опціон.

Тема 7 Валютні операції «своп» (2 год.)

7.1 Визначення валютної операції «своп».

7.2 Класифікація типів та видів «своп».

7.3 Використання угод «своп».

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 7 (10 балів):

- 1) Дайте характеристику валютної операції «своп».
- 2) Опишіть дату валютування по свопу.
- 3) Обґрунтуйте форвардний валютний «своп».
- 4) Опишіть класифікацію типів та видів «своп».
- 5) Охарактеризуйте стандартний валютний «своп».
- 6) Проаналізуйте котирування валютного «свопу»: сторона купівлі, сторона продажу.
- 7) Охарактеризуйте використання угод «своп».
- 8) Опишіть валютний «своп» «купив-продав».
- 9) Охарактеризуйте короткий валютний «своп».
- 10) Проаналізуйте валютний «своп» «продав-купив».

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси (2 год.)

8.1 Визначення валютного опціону. Економічна сутність премії за валютним опціоном.

Визначення опціонної премії.

8.2 Типи валютних опціонів за видами та за терміном виконання.

8.3 Прийняття рішень за валютними опціонами опціонами.

8.4 Визначення валютного ф'ючерсу. Порівняння ф'ючерсних, форвардних та опціонних угод.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 8 (10 балів):

- 1) Дайте визначення опціонної премії.
- 2) Охарактеризуйте типи валютних опціонів за видами операцій: опціон «кол», опціон «пут».
- 3) Опишіть типи валютних опціонів за видами та за терміном виконання.
- 4) Розкрийте сутність премії за валютним опціоном.
- 5) Дайте характеристику обов'язковим умовам угоди за валютним опціоном.
- 6) Розкрийте визначення валютного ф'ючерсу.
- 7) Охарактеризуйте типи валютних опціонів за місцем походження: позабіржові та біржові валютні опціони.
- 8) Проаналізуйте ціна виконання валютного опціону.
- 9) Опишіть методику прийняття рішення за валютним опціоном.
- 10) Розкрийте сутність валютного опціону.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій (2 год.)

9.1 Традиційні способи банківського кредитування.

9.2 Кредитування імпорتنих та експортних операцій. Незабезпечений овердрафт у національній валюті іноземній валюті.

9.3 Позики під інкасо. Продаж (передача, переуступка) чи покупка банком векселів або чеків. Акцептний кредит.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 9 (10 балів):

- 1) Розкрийте зміст банківського кредитування.
- 2) Перерахуйте традиційні способи банківського кредитування.
- 3) Охарактеризуйте незабезпечений овердрафт у національній валюті іноземній валюті.
- 4) Розкрийте зміст кредитування імпорتنих та експортних операцій.
- 5) Проаналізуйте продаж та купівлю банком векселів або чеків.
- 6) Дайте характеристику акредитиву та його видам.
- 7) Охарактеризуйте короткострокові та довгострокові методи кредитування.
- 8) Дайте характеристику акцептному кредиту.
- 9) Опишіть позики від інкасо.
- 10) Дайте характеристику здійсненню інкасових розрахунків.

Тема 10 Система валютних рахунків (2 год.)

10.1 Відкриття та ведення рахунків юридичних осіб в українських банках.

10.2 Загальна схема відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку.

10.3 Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 10 (10 балів):

- 1) Розкрийте зміст поняття «поточний рахунок».
- 2) З'ясуйте загальну схему відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку.
- 3) Визначте структуру номера рахунка.
- 4) Дайте характеристику режиму ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів
- 5) Охарактеризуйте відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб в українських банках.
- 6) Дайте характеристику відкриттю та веденню валютних рахунків юридичних осіб-нерезидентів.
- 7) Проаналізуйте перелік документів необхідний при відкритті рахунку.
- 8) Дайте характеристику переоформленню та закриттю рахунків.
- 9) Охарактеризуйте надходження коштів на валютний рахунок.
- 10) Опишіть режим поточних рахунків у іноземній валюті представництв та установ.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків (2 год.).

11.1 Способи платежу: готівковий, авансовий, платіж у кредит. Комерційний кредит.

11.2 Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків. Не документарні форми розрахунків.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 11 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте не документарним формам розрахунків.
- 2) Наведіть приклади основних форм документарних розрахунків.
- 3) Опишіть основні форми міжнародних розрахунків.
- 4) Охарактеризуйте комерційний кредит.
- 5) Дайте загальну характеристику основним видам чеків.
- 6) Дайте характеристику формі банківського переказу.
- 7) Розкрийте зміст положення про переказний та простий векселі.
- 8) Опишіть перекази через систему СВІФТ.

9) Сформулюйте способи платежу: готівковий, авансовий, платіж у кредит.

10) Розкрийте зміст обігу переказного векселя.

Тема 12 Страхування валютного ризику (2 год.).

12.1 Ризики в міжнародному економічному співробітництві: загальна характеристика та основні види.

12.2 Управління ризиками в банку.

12.3 Методи хеджування валютних ризиків.

12.4 Способи мінімізації ризиків.

Завдання для експрес-контролю якості засвоєння знань лекційного матеріалу з теми 12 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте умови виникнення валютних ризиків.
- 2) Наведіть приклади основні способи мінімізації валютного ризику.
- 3) Дайте загальну характеристику ризику в міжнародному економічному співробітництві.
- 4) Опишіть використання похідних ризиків.
- 5) Сформулюйте методи хеджування валютного ризику.
- 6) Охарактеризуйте валютні ризики банку.
- 7) Визначте основні види ризику.
- 8) Поясніть методи короткострокового та довгострокового хеджування валютного ризику.
- 9) Опишіть методи управління валютним ризиком.
- 10) Дайте характеристику операційному, трансляційному та економічному ризикам.

5.2 Тематика та плани практичних занять.

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій (2 год.).

1.1 Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку.

1.2 Курсові співвідношення валют. Вплив валютного курсу національної грошової одиниці на експортні та імпорتنі операції.

1.3 Фактори впливу на валютний курс.

1.4 Система валютного регулювання та контролю.

1.5 Державні методи регулювання валютного курсу.

Тема 2 Конвертованість валют (2 год.).

2.1 Сутність конвертованості і валют. Визначення конвертованості національної валют, що змінювалося відповідно до вимог світового валютного ринку.

2.2 Вимоги щодо конвертованості національної грошової одиниці згідно зі статтею 8 Міжнародного валютного фонду.

2.3 Визначення конвертованості валют з погляду теорії грошей.

2.4 Шкала конвертованості валют: від повної конвертованості до повної не конвертованості та відповідність ступеня конвертованості умовам розвитку суспільства.

Тема 3 Платіжний баланс країни (2 год.).

3.1 Характеристика зовнішнього сектору економіки.

3.2 Експортні та імпорتنі операції, їх вплив на формування попиту та пропозиції іноземної і національної валюти на валютних ринках.

3.3 Визначення платіжного балансу країни.

3.4 Методи регулювання платіжного балансу.

3.5 Стан платіжного балансу України.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем (2 год.).

- 4.1 Поняття валютної системи. Національна та світова валютні системи, їх вплив на стабільність міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.
- 4.2 Сутність міжнародної валютної системи «золотий стандарт».
- 4.3 Принципи Ямайської валютної системи.
- 4.4 Підтримка рівноваги валютних курсів за Бреттон-Вудською валютною системою.
- 4.5 Європейська валютна система та механізм її регулювання.

Тема 5 Валютні операції «спот» (2 год)

- 5.1 Сутність валютних операцій. Види та класифікація валютних операцій.
- 5.2 Визначення курсу «спот». Котирування валюти. Повне котирування валюти. База котирування. Валюта котирування.
- 5.3 Характеристика операцій «спот».
- 5.4 Валютна позиція банку.
- 5.5 Сутність ділінгових операцій.

Тема 6 Форвардні валютні операції (2 год.)

- 6.1 Характеристика термінових валютних операцій.
- 6.2 Сутність форвардної валютної угоди.
- 6.3 Розрахунок форвардного курсу.
- 6.5 Закриття та продовження форвардного контракту.
- 6.6 Форвардна маржа та правила її обчислення.

Тема 7 Валютні операції «своп» (2 год.)

- 7.1 Визначення валютної операції «своп».
- 7.2 Класифікація типів та видів «своп».
- 7.3 Використання угод «своп».
- 7.4 Свопи ринку капіталів.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси (2 год.)

- 8.1 Визначення валютного опціону. Економічна сутність премії за валютним опціоном. Визначення опціонної премії.
- 8.2 Типи валютних опціонів за видами та за терміном виконання.
- 8.3 Прийняття рішень за валютними опціонами опціонами.
- 8.4 Визначення валютного ф'ючерсу. Порівняння ф'ючерсних, форвардних та опціонних угод.
- 8.5 Система гарантій при здійсненні операцій з валютними ф'ючерсами. Ціна ф'ючерсного контракту.
- 8.6 Умови виконання ф'ючерсних контрактів.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій (2 год.)

- 9.1 Традиційні способи банківського кредитування.
- 9.2 Кредитування імпортних та експортних операцій. Незабезпечений овердрафт у національній валюті іноземній валюті.
- 9.3 Позики під інкасо. Продаж (передача, переуступка) чи покупка банком векселів або чеків. Акцептний кредит.
- 9.4 Сутність лізингових операцій.
- 9.5 Факторингові та форфейтингові операції.

Тема 10 Система валютних рахунків (2 год.)

- 10.1 Відкриття та ведення рахунків юридичних осіб в українських банках.

- 10.2 Загальна схема відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку.
- 10.3 Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів.
- 10.4 Сутність кореспондентських відносин між комерційними банками.
- 10.5 Клірингові операції.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків (2 год.).

- 11.1 Способи платежу: готівковий, авансовий, платіж у кредит. Комерційний кредит.
- 11.2 Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків. Не документарні форми розрахунків.
- 11.3 Документарний акредитив.
- 11.4 Види інкасо.

Тема 12 Страхування валютного ризику (2 год.).

- 12.1 Ризики в міжнародному економічному співробітництві: загальна характеристика та основні види.
- 12.2 Управління ризиками в банку.
- 12.3 Методи хеджування валютних ризиків.
- 12.4 Способи мінімізації ризиків.
- 12.5 Купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків.

6 ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.

6.1 Тематика та зміст самостійної роботи.

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

- 1.1 Система валютного регулювання та контролю.
- 1.2 Державні методи регулювання валютного курсу.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 1 (10 балів):

- 1) Проаналізуйте, яким чином валовий національний продукт впливає на валютний курс національної грошової одиниці.
- 2) Охарактеризуйте рівень реальних процентних ставок, як фактор впливу на валютний курс.
- 3) Розкрийте зміст платіжного балансу країни як фактору впливу на валютний курс.
- 4) Дайте загальну характеристику державним методам регулювання валютного курсу.
- 5) Поясніть основні види валютних обмежень.
- 6) Розкрийте зміст понять «валютне регулювання» та «валютний контроль».
- 7) Проаналізуйте порядок установлення і використання офіційного валютного курсу гривні до іноземних валют.
- 8) Сформулюйте основні форми відповідальності, яка встановлюється за порушення валютного законодавства.
- 9) Охарактеризуйте зміст валютних цінностей, дайте визначення їх понять та елементів.
- 10) Розкрийте зміст основних інструментів проведення валютної політики.

Тема 2 Конвертованість валют

- 2.1 Шкала конвертованості валют: від повної конвертованості до повної не конвертованості та відповідність ступеня конвертованості умовам розвитку суспільства.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 2 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте основні види конвертованості валют.
- 2) Дайте характеристику конвертованості валюти залежно від місцеперебування

суб'єкта

- 3) Окресліть основні форми конвертованості валют за її формами
- 4) Наведіть приклад класифікації конвертованості валюти
- 5) Розкрийте зміст умов для досягнення істинної конвертованості валют
- 6) Дайте коротку характеристику ВКВ, 4КВ та НКВ
- 7) Назвіть основні складники шкали конвертованості валют
- 8) Визначте статус конвертованості валют.
- 9) Охарактеризуйте основні види конвертованості валют
- 10) Проаналізуйте ступінь конвертованості національної валюти та її ефективність.

Тема 3 Платіжний баланс країни.

3.1 Методи регулювання платіжного балансу.

3.2 Стан платіжного балансу України.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 2 (10 балів):

- 1) Визначте, що є матеріальною основою регулювання платіжного балансу.
- 2) Проаналізуйте фактори, які впливають на стан платіжного балансу.
- 3) Охарактеризуйте методи регулювання платіжного балансу.
- 4) Проаналізуйте стан платіжного балансу країни.
- 5) Дайте характеристику дифляційної політики та її впливу на платіжний баланс країни.
- 6) Опишіть спеціальні заходи державного впливу на платіжний баланс.
- 7) Визначте основні джерела інформації платіжного балансу.
- 8) Поділ статей стандартного платіжного на дві групи залежно від економічної природи угод.
- 9) Яким чином девальвація та валютні обмеження впливають на платіжний баланс.
- 10) Охарактеризуйте методи балансування платіжного балансу.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем.

4.1 Підтримка рівноваги валютних курсів за Бреттон-Вудською валютною системою.

4.2 Європейська валютна система та механізм її регулювання.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 4 (10 балів):

- 1) Опишіть принципи Бреттон-Вудської валютної системи.
- 2) Визначте які причини кризи Бреттон-Вудської валютної системи.
- 3) Назвіть основні принципи на яких функціонувала Європейська валютна система.
- 4) Охарактеризуйте основні етапи формування Європейського валютного та економічного союзу.
- 5) Проаналізуйте причини краху Бреттон-Вудської валютної системи.
- 6) Визначте основні структурні принципи Ямайської валютної системи.
- 7) Назвіть які основні відмінності у принципах функціонування Бреттон-Вудської та Ямайської валютних систем.
- 8) Дайте характеристику рівноваги валютного курсу за Бреттон-Вудською валютною системою.
- 9) Проаналізуйте які переваги країнам-учасникам давала Бреттон-Вудська угода.
- 10) Дайте характеристику Європейській валютній системі та механізму її регулювання.

Тема 5 Валютні операції «спот»

5.1 Валютна позиція банку.

5.2 Сутність ділінгових операцій.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 5 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте поняття валютної позиції.
- 2) Дайте характеристику угод типу «овернайт».
- 3) Проаналізуйте довгу та коротку валютні позиції.
- 4) Визначте та охарактеризуйте розмір валютної позиції банку.

- 5) Охарактеризуйте відкриту та закриту валютні позиції.
- 6) Проаналізуйте врегулювання валютної позиції Національним банком України.
- 7) Обґрунтуйте елементи балансу банку, що впливають на валютну позицію.
- 8) Охарактеризуйте сутність та завдання валютного ділину.
- 9) Дайте оцінку міжбанківському валютному ринку України.
- 10) Охарактеризуйте облік валютної позиції.

Тема 6 Форвардні валютні операції.

6.1 Закриття та продовження форвардного контракту.

6.2 Форвардна маржа та правила її обчислення.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 6 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте закриття та продовження форвардного контракту.
- 2) Проаналізуйте розвиток валютного форвардного ринку в Україні.
- 3) Розкрийте сутність форвардна маржа: премія, дисконт.
- 4) Охарактеризуйте правила обчислення форвардної маржі.
- 5) Обґрунтуйте механізм визначення ефективності форвардних угод.
- 6) Дайте характеристику валютному арбітражу.
- 7) Охарактеризуйте курс спот та курс форвард.
- 8) Опишіть зміст форвардного контракту.
- 9) Визначте та опишіть ціну форвардного контракту.
- 10) Дайте характеристику арбітражним форвардним операціям.

Тема 7 Валютні операції «своп».

7.1 Свопи ринку капіталів.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 7 (10 балів):

- 1) Поясніть свопи з датами валютування „форвард/форвард”.
- 2) Наведіть класифікацію свопи ринку капіталів.
- 3) Проаналізуйте поняття процентних свопів, їх види та характеристика.
- 4) Дайте характеристику валютного ринку «своп» в Україні.
- 5) Охарактеризуйте процентний своп зі змінною базою нарахування процентних ставок.
- 6) Поясніть здійснення депозитних операцій «своп».
- 7) Дайте характеристику свопам з датами валютування до „споту”.
- 8) Наведіть приклад укладання угоди «своп».
- 9) Обґрунтуйте механізм укладання угод «своп».
- 10) Назвіть основні форми використання угод «своп».

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.

8.1 Система гарантій при здійсненні операцій з валютними ф'ючерсами. Ціна ф'ючерсного контракту.

8.2 Умови виконання ф'ючерсних контрактів.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 8 (10 балів):

- 1) Дайте характеристику ліквідності валютних ф'ючерсів.
- 2) Опишіть умови виконання ф'ючерсних контрактів.
- 3) Дайте характеристику арбітражним операціям при використанні валютних ф'ючерсів.
- 4) Опишіть ефективність ф'ючерсних угод.
- 5) Охарактеризуйте ціну ф'ючерсного контракту.
- 6) Визначте учасників ф'ючерсного валютного ринку.
- 7) Проаналізуйте використання валютних ф'ючерсів.
- 8) Охарактеризуйте здійсненні операцій з валютними ф'ючерсами.
- 9) Опишіть посередників на ф'ючерсному валютному ринку.
- 10) Порівняйте сутність ф'ючерсних, форвардних та опціонних угод.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.

9.1 Сутність лізингових операцій.

9.2 Факторингові та форфейтингові операції.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 9 (10 балів):

- 1) Розкрийте теоретичний зміст поняття «лізинг», «факторинг», «форфейтинг».
- 2) Перерахуйте суб'єкти та об'єкти лізингових операцій.
- 3) Охарактеризуйте суб'єкти та об'єкти факторингових операцій.
- 4) Розкрийте зміст міжнародного лізингу.
- 5) Проаналізуйте класифікацію основних лізингових операцій.
- 6) Визначте основні категорії лізингових операцій.
- 7) Охарактеризуйте види факторингових операцій.
- 8) Дайте характеристику основним етапам факторингових операцій.
- 9) Опишіть основні переваги форфейтингових операцій.
- 10) Дайте характеристику форфейтингових операцій.

Тема 10 Система валютних рахунків.

10.1 Сутність кореспондентських відносин між комерційними банками.

10.2 Клірингові операції.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 10 (10 балів):

- 1) З'ясуйте основні напрямки розвитку систем клірингу та розрахунків.
- 2) Визначте сутність кореспондентських відносин між комерційними банками.
- 3) Дайте характеристику основних типів кореспондентських відносин.
- 4) Охарактеризуйте кореспондентські рахунки. Рахунок «лоро».
- 5) Дайте характеристику основним формам кореспондентських відносин.
- 6) Проаналізуйте кліринг та розрахунки на ринку цінних паперів.
- 7) Дайте характеристику клірингу і розрахунки на ф'ючерсному ринку.
- 8) Охарактеризуйте кореспондентські рахунки. Рахунок «ностро».
- 9) Опишіть клірингові операції.
- 10) Розкрийте зміст кореспондентської угоди.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків

11.1 Документарний акредитив.

11.2 Види інкасо.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 11 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте акредитив, як форму розрахунку.
- 2) Наведіть приклади покритого та не покритого акредитиву.
- 3) Опишіть види акредитивів.
- 4) Перерахуйте учасників інкасової операції.
- 5) Охарактеризуйте документарний акредитив.
- 6) Дайте характеристику переказного акредитива.
- 7) Дайте характеристику видів інкасо.
- 8) Розкрийте зміст послідовності розрахунків по інкасо.
- 9) Сформулюйте ризики при здійсненні міжнародних розрахунків.
- 10) Розкрийте зміст документарного інкасо.

Тема 12 Страхування валютного ризику

12.1 Купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків.

Перелік питань для самостійного опрацювання з теми 12 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте способи хеджування валютного ризику.
- 2) Наведіть прикладі ризиків у банку.
- 3) Дайте загальну характеристику валютному ризику.

- 4) Опишіть купівлю банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків.
- 5) Сформулюйте основні засоби коливання мінімізації валютного ризику.
- 6) Охарактеризуйте купівлю іноземної валюти для майбутніх видатків через укладення форвардної угоди.
- 7) Визначте коливання валютного курсу для експортера та імпортера.
- 8) Опишіть функції біржових валютних ринків.
- 9) Дайте характеристику купівлі та продажу для клієнта банку через проведення валютного свопу.
- 10) Дайте визначення курсу купівлі та продажу для клієнта банку.

6.2. Тематика та зміст індивідуальної роботи.

6.2.1 Термінологічний словник ключових понять.

Тема 1. Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій

Термінологічний словник ключових понять з теми 1 (10 балів):

- 1) Валюта.
- 2) Валютна політика.
- 3) Валютний контроль.
- 4) Фіксинг.
- 5) Котирування валют.
- 6) Валютний курс.
- 7) Вартісна основа валютного курсу.
- 8) Фіксований валютний курс.
- 9) Валютне регулювання.
- 10) Плаваючий валютний курс.

Тема 2 Конвертованість валют.

Термінологічний словник ключових понять з теми 2 (10 балів):

- 1) Конвертованість валюти.
- 2) Валютні обмеження.
- 3) Вільно конвертована валюта.
- 4) Замкнута (неконвертована) валюта.
- 5) Гнучкий валютний курс.
- 6) Внутрішня конвертованість.
- 7) Зовнішня конвертованість.
- 8) Валютний курс.
- 9) Курс покупця.
- 10) Курс продавця.

Тема 3 Платіжний баланс країни.

Термінологічний словник ключових понять з теми 3 (10 балів):

- 1) Принцип подвійного запису.
- 2) Структура платіжного балансу.
- 3) Платіжний баланс.
- 4) Розрахунковий баланс.
- 5) Сальдо балансу.
- 6) Торговельний баланс
- 7) Баланс послуг і некомерційних платежів.
- 8) Баланс руху капіталів і кредитів.
- 9) Помилки і пропуски в платіжному балансі.
- 10) Баланс поточний операцій.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем.**Термінологічний словник ключових понять з теми 4 (10 балів)**

- 1) Міжнародна валютна система.
- 2) Резервна валюта.
- 3) Міжнародна лічильна грошова одиниця.
- 4) Паризька валютна система.
- 5) Генуезька валютна система валютна система.
- 6) Бреттон-Вудська валютна система.
- 7) Ямайська валютна система.
- 8) Валютний блок.
- 9) Валютна зона.
- 10) Європейська валютна система.

Тема 5 Валютні операції «спот».**Термінологічний словник ключових понять з теми 5 (10 балів):**

- 1) Валютний ринок.
- 2) Дата валютування.
- 3) Валюта котирування.
- 4) Пряме котирування.
- 5) Непряме котирування.
- 6) Крос-курс.
- 7) Операція спот.
- 8) Валютний своп.
- 9) Валютна позиція.
- 10) Дилінг.

Тема 6 Форвардні валютні операції.**Термінологічний словник ключових понять з теми 6 (10 балів)**

- 1) Термінова угода.
- 2) Форвардна угода.
- 3) Валютна операція «своп».
- 4) Валютний арбітраж.
- 5) Прямий арбітраж.
- 6) Валютно-відсотковий арбітраж.
- 7) Ф'ючерс.
- 8) Форвардний контракт.
- 9) Форвардний курс.
- 10) Форвардна валютна угода.

Тема 7 Валютні операції «своп».**Термінологічний словник ключових понять з теми 7 (10 балів):**

- 1) Валютний своп.
- 2) Простий своп.
- 3) Валютно-процентний своп.
- 4) Процентний своп.
- 5) Класичні свопи.
- 6) Стандартні свопи.
- 7) Форвардні свопи.
- 8) Основний процентний.
- 9) Своп із датами валютування.
- 10) Своп форвард/форвард.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.**Термінологічний словник ключових понять з теми 8 (10 балів):**

- 1) Валютний опціон.
- 2) Ціна опціону.
- 3) Внутрішня вартість опціону.
- 4) Опціонна угода.
- 5) Опціон колл.
- 6) Опціон пут.
- 7) Покупець опціону.
- 8) Продавець опціону.
- 9) Кліринг.
- 10) Ф'ючерс.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.**Термінологічний словник ключових понять з теми 9 (10 балів):**

- 1) Міжнародний кредит.
- 2) Банківський кредит.
- 3) Овердрафт.
- 4) Інкасо.
- 5) Чек.
- 6) Кредитні картки.
- 7) Акредитив.
- 8) Лізинг.
- 9) Факторинг.
- 10) Форфейтинг.

Тема 10 Система валютних рахунків.**Термінологічний словник ключових понять з теми 10 (10 балів):**

- 1) Поточний рахунок.
- 2) Аналітичний рахунок.
- 3) Кореспондентські міжбанківські відносини.
- 4) Міжнародний кореспондентський рахунок.
- 5) Рахунокostro.
- 6) Рахунок доро.
- 7) Рахунок востро.
- 8) Кореспондентська угода.
- 9) Контрольні документи.
- 10) Кліринг.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків.**Термінологічний словник ключових понять з теми 11 (10 балів):**

- 1) Комерційний кредит.
- 2) Банківський переказ.
- 3) Чек.
- 4) Вексель.
- 5) Документарний акредитив.
- 6) Відкличний акредитив.
- 7) Безвідкличний акредитив.
- 8) Непокритий.
- 9) Покритий.
- 10) Інкасо.

Тема 12 Страхування валютного ризику.

Термінологічний словник ключових понять з теми 12 (10 балів):

- 1) Ризик у міжнародній торгівлі.
- 2) Кредитний ризик.
- 3) Процентний ризик.
- 4) Трансфертний ризик.
- 5) Операційний ризик.
- 6) Трансляційний ризик.
- 7) Ризик ліквідності.
- 8) Валютний ризик.
- 9) Валютне застереження.
- 10) Хеджування.

6.2.2 Перелік індивідуальних завдань.

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

Перелік індивідуальних завдань з теми 1 (теми рефератів):

- 1) Основні напрями формування конвертованості гривні.
- 2) Валютний курс, його роль у перехідній економіці України.
- 3) Сучасні теорії валютних курсів.
- 4) Рівень безробіття як фактор впливу на валютний курс.
- 5) Інфляція як фактор впливу на валютний курс.
- 6) Система валютного регулювання та валютного контролю в Україні.
- 7) Порядок установлення і використання офіційного валютного курсу гривні до іноземних валют.
- 8) Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку.
- 9) Економічні функції, що виконує валютний курс.
- 10) Державні методи регулювання валютного курсу.

Тема 2 Конвертованість валют.

Перелік індивідуальних завдань з теми 2 (теми рефератів):

- 1) Сутність конвертованості валют.
- 2) Визначення конвертованості національної валюти, що змінювалося відповідно до вимог світового валютного ринку.
- 3) Вимоги щодо конвертованості національної грошової одиниці згідно зі статтею 8 Міжнародного валютного фонду.
- 4) Визначення конвертованості валют з погляду теорії грошей.
- 5) Ступінь конвертованості валюти та його ефективність.
- 6) Шкала конвертованості валют: від повної конвертованості до повної не конвертованості та відповідність ступеня конвертованості умовам розвитку суспільства.
- 7) Види конвертованості валют та їх вплив на структуру економічних взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності.
- 8) Значення конвертованості для розвитку економіки країни.
- 9) Значення конвертованості для банків, експортерів та імпортерів.
- 10) Статус конвертованості гривні. Передумови для надання національній валюті України статусу вільної конвертованості.

Тема 3 Платіжний баланс країни.

Перелік індивідуальних завдань з теми 3 (теми рефератів):

- 1) Платіжний баланс: основні поняття та джерела інформації.
- 2) Платіжний баланс: стандартні компоненти.
- 3) Розрахунок поточних операцій платіжного балансу.
- 4) Платіжний баланс України.
- 5) Теорії платіжного балансу.
- 6) Монетарна модель платіжного балансу.
- 7) Особливості платіжних балансів країн ЄС.
- 8) Особливості складання платіжних балансів країн Центральної та Східної Європи.
- 9) Особливості платіжних балансів, країн «третього світу».
- 10) Проблеми укладання платіжного балансу України.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем.

Перелік індивідуальних завдань з теми 4 (теми рефератів):

- 1) Перспективи реформування світової валютної системи у світлі поточної фінансово-економічної кризи.
- 2) Європейський Союз: склад, органи управління й перспективи розвитку.
- 3) Позитивні й негативні наслідки вступу України в ЄС.
- 4) Система золотого стандарту: сутність і форми.
- 5) Бреттон-Вудська валютна система: її основні принципи та причини краху.
- 6) Ямайська валютна система та її структурні принципи.
- 7) Еволюція складу офіційних золотовалютних резервів країн від золотого стандарту до Ямайської валютної системи.
- 8) Зона французького франка: створення, механізм функціонування.
- 9) Європейський Союз: історія, мета й причини формування.
- 10) Розкрийте зміст курсової політики країн Європейського економічного і валютного союзу.

Тема 5 Валютні операції «спот».

Перелік індивідуальних завдань з теми 5 (теми рефератів):

- 1) Історія розвитку свопів.
- 2) Види операцій з валютою.
- 3) Інструменти міжнародного валютного ринку.
- 4) Валютний арбітраж. Види валютного арбітражу.
- 5) Валютний ринок: його структура та об'єми.
- 6) Сутність види та класифікація валютних операцій.
- 7) Проблеми розвитку валютного ринку „своп” в Україні.
- 8) Характеристика угод типу „спот”.
- 9) Поняття та правила визначення кросс-курсів валют.
- 10) Сутність конвертованості валют. Ступінь конвертованості валюти та його ефективність.
- 11) ефективність.

Тема 6 Форвардні валютні операції.

Перелік індивідуальних завдань з теми 6 (теми рефератів):

- 1) Механізм проведення форвардних операцій.
- 2) Перспективи становлення форвардних торгів в Україні.
- 3) Валютна форвардна угода та її призначення.
- 4) Порядок розрахунку форвардного курсу.
- 5) Фінансові інструменти міжнародного валютного ринку.
- 6) Форвардні операції. Операції опціон і своп.
- 7) Перспективи розвитку валютного форвардного ринку в Україні.
- 8) Види арбітражних форвардних операцій.
- 9) Характеристика термінових валютних операцій.

- 10) Виконання форвардної валютної угоди.

Тема 7 Валютні операції «своп».

Перелік індивідуальних завдань з теми 6 (теми рефератів):

- 1) Проблеми розвитку валютного ринку «своп» в Україні.
- 2) Валютні свопи та їх види.
- 3) Ринок операцій «своп».
- 4) Використання операцій “своп”.
- 5) Використання валютна операція своп.
- 6) Практика укладання угод на ринку поточних конверсійних операцій.
- 7) Свопи з датами валютування до „споту” (своп tom/next) і форвард/форвард.
- 8) Свопи ринку конверсійних операцій.
- 9) Свопи ринку капіталів.
- 10) Використання стандартних валютних «свопів».

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.

Перелік індивідуальних завдань з теми 8 (теми рефератів):

- 1) Перспективи розвитку ринку валютних опціонів в Україні.
- 2) Опціонні стратегії та їх практичне використання.
- 3) Міжнародний валютний ринок торгівлі валютними ф'ючерсами.
- 4) Необхідність та перспективи розвитку ринку валютних ф'ючерсів в Україні.
- 5) Методика прийняття рішення за валютним опціоном.
- 6) Ф'ючерсні контракти із поставкою та без поставки базового активу.
- 7) Характеристика стандартизованих валютних ф'ючерсних контрактів.
- 8) Міжнародний валютний ринок торгівлі валютними ф'ючерсами.
- 9) Умови виконання ф'ючерсних контрактів згідно із законодавством України.
- 10) Учасники та посередники ф'ючерсного валютного ринку.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.

Перелік індивідуальних завдань з теми 9 (теми рефератів):

- 1) Традиційні способи банківського кредитування.
- 2) Організація міжнародних лізингових операцій.
- 3) Організація міжнародних факторингових операцій.
- 4) Організація міжнародних форфетингових операцій.
- 5) Проблеми розвитку традиційних методів фінансування та кредитування на Україні.
- 6) Експортний факторинг та можливість його проведення в Україні.
- 7) Законодавчі умови здійснення фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій в Україні.
- 8) Міжнародний лізинг чи оренда товарів з опціоном їх покупки, зустрічна торгівля, випуск акцій.
- 9) Незабезпечений овердрафт у національній валюті та іноземній валюті.
- 10) Кредитне фінансування під гарантію.

Тема 10 Система валютних рахунків.

Перелік індивідуальних завдань з теми 10 (теми рефератів):

- 1) Особливості регулювання розрахунків по рахунках “ностро” і “лоро” в Україні.
- 2) Сутність кореспондентських відносин між комерційними банками.
- 3) Відкриття та ведення валютних рахунків фізичних осіб в українських комерційних банках.
- 4) Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб в українських банках.
- 5) Відкриття та ведення рахунків юридичних осіб в українських банках.

- 6) Загальна схема відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку.
- 7) Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів.
- 8) Порядок обов'язкового продажу підприємствами частини валютної виручки через уповноважені банки.
- 9) Форми кореспондентських відносин.
- 10) Ведення валютних рахунків фізичних осіб.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків.

Перелік індивідуальних завдань з теми 11 (теми рефератів):

- 1) Система СВІФТ та її переваги.
- 2) Розрахунки з використанням векселів і чеків.
- 3) Використання інкасо в системі міжнародних розрахунків.
- 4) Документарний акредитив і документарне інкасо як форми уніфікації в міжнародній торгівлі.
- 5) Дорожні чеки та практика їх використання в Україні.
- 6) Перспективи використання різних видів акредитивів українськими суб'єктами господарювання.
- 7) Історія створення і механізм функціонування СВІФТ.
- 8) Діяльність міжнародних систем пластикових карток в Україні.
- 9) Основні форми міжнародних розрахунків.
- 10) Вексель як форма міжнародних розрахунків.

Тема 12 Страхування валютного ризику.

Перелік індивідуальних завдань з теми 12 (теми рефератів) (10 балів):

- 1) Ризики в міжнародних валютно-кредитних відносинах. Способи їх страхування.
- 2) Механізм хеджування валютних ризиків.
- 3) Сучасний світовий валютний ринок і ризики, на які наражаються його учасники.
- 4) Особливості управління валютними ризиками.
- 5) Валютні ризики банків при кредитуванні учасників міжнародної торгівлі та методи їх запобігання.
- 6) Формування стратегії управління валютними ризиками фірми.
- 7) Запобігання ризиків шляхом прогнозування валютного курсу.
- 8) Способи хеджування валютного ризику, що використовують українські банки.
- 9) Участь у конкурсі на отримання контракту з купівлі іноземної валюти з метою конвертації в іншу валюту.
- 10) Інвестування капіталу через конвертацію валют.

7 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ МОДУЛІВ

НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ КУРСУ (МОДУЛЬНО-ЗАЛІКОВИЙ ПЛАН)

(денна форма навчання)

Змістові модулі	Теми	Залікові модулі (за видами робіт) та розподіл балів, що присвоюються курсантам					Сума балів
		Аудиторна робота		Самостійна підготовка (СРС)			
		ЗкМ1	ЗкМ2	ЗкМ3	ЗкМ4	ЗкМ5	
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійн а робота	Індивідуаль на робота	Наукова робота	

		Експрес-контроль знань лекційного матеріалу	Поточне діагностичне тестування	Поточне письмове опитування	Розв'язання типових задач/ситуаційних вправ	Опрацювання питань самостійної підготовки	Виконання творчих завдань (задач/вправ)	Термінологічний аналіз ключових понять	Виконання індивідуальних завдань	Реферування наукових статей/ виконання ІНДЗ	Підготовка наукової роботи/ виконання ІНДЗ	за видами навчальної діяльності курсанта за темами
ЗМ1	T1	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T2	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T3	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T4	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T6	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
Модульний контроль 1												
ЗМ2	T7	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T8	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T11	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
	T12	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
Модульний контроль 2												
Підсумковий контроль												

**НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ КУРСУ (МОДУЛЬНО-ЗАЛІКОВИЙ ПЛАН)
(заочна форма навчання)**

Модулі		Змістові модулі, теми						Залікові модулі (за видами робіт) та розподіл балів, що присвоюються слухачам	Сума балів
		Аудиторна робота		Самостійна підготовка (СРС)					
		ЗкМ1	ЗкМ2	ЗкМ3, ЗкМ4, ЗкМ5					
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Виконання модульної контрольної роботи					
1	1 (1-6)	Оглядово-установочна лекція (відвідування, конспектування, активність, мислення, засвоєння)	засвоєння)активність, мислення, Установочно-консультативне практичне заняття (відвідування, записування,	Письмове опитування	Діагностичне тестування	Розв'язання типових задач/ситуаційних вправ	Виконання творчих завдань (задач/вправ)	50	
		5	5	10	10	10	10		

2	2 (7-12)	5	5	10	10	10	10	50
Всього балів з курсу		10	10	20	20	20	20	100
Підсумковий контроль								

8 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні курсу використовуються наступні методи навчання:

8.1 Аудиторні методи навчання:

8.1.1 Лекційні:

- ◆ конспектування лекцій;

8.1.2 Практичні:

- ◆ діагностування якості навчальної діяльності:

- за груповими завданнями самостійної підготовки:

- засвоєння знань лекційного матеріалу (експрес-контроль);

- опрацювання питань самостійної підготовки;

за індивідуальними завданнями самостійної підготовки (виконання домашньої контрольної роботи):

- аналіз ключових понять термінологічного словника з курсу;

- виконання індивідуальних завдань;

- реферування наукових статей з проблематики курсу;

- підготовка наукових робіт;

- ◆ проведення контрольних заходів (поточний, модульний, підсумковий контроль):

- діагностичне комп'ютерне тестування;

- письмове опитування;

- розв'язання типових задач/ситуаційних вправ;

- рішення творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ).

- ◆ поточне консультування з проблематики курсу.

8.2 Методи самостійної підготовки:

- ◆ опрацювання матеріалів з підготовки до лекційних занять;

◆ вивчення (опрацювання та конспектування) теоретичного навчального матеріалу для самостійної підготовки:

- ◆ аналіз ключових понять термінологічного словника з курсу;

◆ виконання індивідуальних завдань (аналітичних записок, оглядів, повідомлень, анотацій, аналізів, тематичних рефератів, розробка схем, моделей, структур тощо);

◆ участь в діяльності наукових гуртків і проблемних науково-дослідних груп профільного спрямування;

- ◆ участь у проведенні науково-дослідних робіт з проблематики курсу;

- ◆ реферування наукових статей з проблематики курсу;

◆ підготовка наукових робіт (доповідей, тез доповідей на конференцію, наукових статей, робіт на конкурс тощо);

- ◆ участь у науково-практичних конференціях, олімпіадах, конкурсах тощо.

- ◆ виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань/навчальних проектів;

- ◆ опрацювання матеріалів з підготовки до проведення контрольних робіт:

- тестових завдань;

- контрольних питань;

- типових задач/ ситуаційних вправ;

- творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ)

9 ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

9.1 Перелік контрольних питань з курсу

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

Перелік контрольних питань з теми 1 (10 балів):

- 1) Дайте визначення валютного курсу та охарактеризуйте методи його встановлення.
- 2) Охарактеризуйте методи визначення валютного курсу.
- 3) Назвіть та дайте характеристики методам валютного регулювання.
- 4) Що являють собою валютні курси?
- 5) Визначте, які фактори впливають на динаміку валютних курсів.
- 6) Охарактеризуйте методи, які застосовуються для регулювання валютних відносин.
- 7) Висвітліть функції, які виконує золотовалютний резерв країни.
- 8) Якими законодавчими актами регулюються валютні відносини в Україні?
- 9) Дайте характеристику деяким видам валютних курсів.
- 10) Дайте характеристику системи валютного регулювання та валютного контролю в Україні.

Тема 2 Конвертованість валют.

Перелік контрольних питань з теми 2 (10 балів):

- 1) Проаналізуйте валютну політику держави та визначте основні етапи, що впливають на неї.
- 2) Які фактори впливають на динаміку валютних курсів?
- 3) Визначте, у чому полягає відмінність між поняттями "валюта" та "гроші".
- 4) Визначте чинники, які впливають на величину валютного курсу та викликають його коливання.
- 5) Розкрийте зміст поняття «конвертованість валюти» та які види конвертованості валюти ви знаєте.
- 6) Що означає поняття "повна конвертованість валюти"?
- 7) Розкрийте зміст поняття "частково конвертована валюта", наведіть приклад.
- 8) Назвіть країни, валюта яких є повністю конвертованою.
- 9) Дайте визначення неконвертованої валюти і поясніть, за яких умов валюта отримує такий статус.
- 10) Дайте характеристику валютного курсу та назвіть види валютних курсів.

Тема 3 Платіжний баланс країни.

Перелік контрольних питань з теми 3 (10 балів):

- 1) Проаналізуйте експортні та імпорتنі операції, їх вплив на формування попиту та пропозиції іноземної і національної валюти на валютних ринках.
- 2) Що таке «сальдо» платіжного балансу?
- 3) Поясніть, що відображається за дебетом і за кредитом платіжного балансу.
- 4) Опишіть фактори, які впливають на стан платіжного балансу країни.
- 5) Назвіть та дайте характеристику витратних та прибуткових статей платіжного балансу.
- 6) Що таке рівновага платіжного балансу та назвіть її види.
- 7) Перерахуйте та опишіть засоби, які використовують для аналізу платіжного балансу.
- 8) Охарактеризуйте фази розвитку платіжного балансу.
- 9) Охарактеризуйте вплив економічних факторів платіжного балансу.
- 10) Розкрийте зміст подвійного запису у платіжного балансу, наведіть приклад.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем

Перелік контрольних питань з теми 4 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте основні елементи національної валютної системи.
- 2) Опишіть принципи на яких функціонувала зона британського фунту стерлінгів.
- 3) Визначте в чому відмінності механізму функціонування зони британського фунту стерлінгів від інших валютних зон.
- 4) Опишіть механізм функціонування доларової зони, назвіть країн учасників.
- 5) Охарактеризуйте механізм функціонування зони французького франку.
- 6) Дайте характеристику відмінностям Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи.
- 7) Дайте характеристику регіональній валютній системі.
- 8) Охарактеризуйте основні типи та еволюцію грошових систем.
- 9) Проаналізуйте механізм обмінного курсу Європейської валютної системи.
- 10) Дайте коротку характеристику валютним блокам та зонам.

Тема 5 Валютні операції «спот»**Перелік контрольних питань з теми 5 (10 балів):**

- 1) Опишіть базисний пункт, валюту котирування та базу котирування в попередньому котируванні.
- 2) Розкрийте сутність валютної позиції учасника валютного ринку.
- 3) Дайте характеристику спот-ринку.
- 4) Дайте визначення угоди today, наведіть приклад угоди.
- 5) Дайте визначення угоди tomorrow, наведіть приклад угоди.
- 6) Які є види котирування валют?
- 7) Розкрийте зміст поняття «валютна операція» та наведіть їх класифікацію.
- 8) Охарактеризуйте правила розрахунку крос-курсу.
- 9) Розкрийте поняття «валютного ринку» та його структуру.
- 10) Дайте визначення угоди спот.

Тема 6 Форвардні валютні операції.**Перелік контрольних питань з теми 6 (10 балів)**

- 1) Дайте характеристику форвардних операцій.
- 2) Дайте визначення форвардному валютному контракту та на яких умовах він укладається.
- 3) Опишіть методи розрахунку форвардного валютного курсу.
- 4) Обґрунтуйте, для чого в світовій практиці використовують форвардні валютні операції.
- 5) Опишіть метод розрахунку форвардного курсу аутрайт.
- 6) Визначте відмінності дисконту та премії та їх вплив на форвардні операції.
- 7) Наведіть класифікацію форвардних операцій та обґрунтуйте механізм визначення ефективності форвардних угод.
- 8) Дайте характеристику спекулятивних форвардних угод.
- 9) Охарактеризуйте види термінових угод валютних операцій.
- 10) Опишіть механізм проведення форвардних операцій.

Тема 7 Валютні операції «своп».**Перелік контрольних питань з теми 1 (10 балів):**

- 1) З якою метою використовуються валютні свопи?
- 2) Які види свопів ви знаєте?
- 3) Опишіть основні відмінності стандартних «свопів» від коротких.
- 4) Яким чином котируються свопи?
- 5) Дайте характеристику форвардним пунктам, та поясніть чому вони називаються своп-пунктами.

- 6) Наведіть класифікацію та дайте характеристику валютних свопів.
- 7) Охарактеризуйте валютну операцій «валютний своп».
- 8) Наведіть класифікацію процентних свопів.
- 9) Охарактеризуйте стандартні свопи, як різновид валютних операцій.
- 10) Проаналізуйте короткі свопи.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.

Перелік контрольних питань з теми 8 (10 балів):

- 1) Розкрийте зміст поняття «валютний опціон» та опишіть їх класифікацію.
- 2) Назвіть характерні особливості валютних аукціонів та охарактеризуйте їх.
- 3) З якою метою застосовується валютний опціон?
- 4) Що таке валютний ф'ючерс?
- 5) Опишіть особливості валютного ф'ючерсного ринку.
- 6) Поясніть різницю між валютним ф'ючерсом і валютним форвардом.
- 7) Назвіть переваги і недоліки використання опціонів і ф'ючерсів.
- 8) Яким чином можна закрити позицію на ринку ф'ючерсних контрактів?
- 9) Дайте характеристику факторам, що визначають суму опціонної премії.
- 10) Визначте у чому принципова відмінність опціонних контрактів від інших термінових контрактів.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.

Перелік контрольних питань з теми 9 (10 балів):

- 1) Розкрийте зміст угоди про акредитив.
- 2) Перерахуйте та опишіть всіх учасників лізингових та факторингових операцій.
- 3) Охарактеризуйте організацію міжнародних лізингових операцій.
- 4) Дайте характеристику традиційним способам банківського кредитування.
- 5) Проаналізуйте форфейтинг як форму кредитування міжнародної торгівлі.
- 6) Розкрийте зміст та проаналізуйте міжнародні факторингові операції.
- 7) Опишіть банківські кредитні операції під гарантію.
- 8) Охарактеризуйте операції овердрафт у національній валюті.
- 9) Дайте характеристику міжнародним форфейтинговим операціям.
- 10) Розкрийте сутність акцептного кредитування.

Тема 10 Система валютних рахунків.

Перелік контрольних питань з теми 10 (10 балів):

- 1) Кому банки можуть відкривати валютні рахунки?
- 2) Опишіть схему та підстави закриття поточних рахунки в установах банків.
- 3) Для чого необхідні кореспондентські рахунки?
- 4) Дайте характеристику умовам за яких банки можуть встановлювати кореспондентські відносини.
- 5) Опишіть загальну схему відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку.
- 6) Опишіть структуру номера рахунка.
- 7) Охарактеризуйте відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб.
- 8) Розкрийте зміст ведення валютних рахунків фізичних осіб.
- 9) Опишіть схему відкриття валютних рахунків нерезидентам.
- 10) Дайте характеристику кореспондентській угода та визначте хто має право її укладати.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків.

Перелік контрольних питань з теми 11 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте способи здійснення міжнародних платежів.
- 2) Розкрийте зміст поняття «інкасо» та дайте класифікацію його видів.

- 3) Що представляє собою документарний акредитив?
- 4) Опишіть розрахунки з використанням чеків.
- 5) Опишіть основні етапи здійснення операції з банківського переказу.
- 6) Охарактеризуйте класифікацію видів акредитиву.
- 7) Поясніть в яких випадках застосовується тратта.
- 8) Визначте мету використання документарного інкасо в міжнародних розрахунках
- 9) Поясніть механізм платежів пластиковими картками.
- 10) Охарактеризуйте механізм здійснення платежів векселями. Простий і переказний вексель.

Тема 12 Страхування валютного ризику.

Перелік контрольних питань з теми 12 (10 балів):

- 1) Охарактеризуйте поняття валютного ризику та його види.
- 2) Назвіть основні методи хеджування валютних ризиків.
- 3) Дайте характеристику видам ризику, що виникають при зовнішній торгівлі.
- 4) Дайте визначення валютному ризику.
- 5) Як називається система заходів із страхування валютних ризиків?
- 6) В чому полягає різниця між страхуванням і хеджуванням?
- 7) Визначте валютні ризики банку та дайте їм характеристику.
- 8) Опишіть основні методи короткострокового та довгострокового хеджування валютного ризику.
- 9) Опишіть механізм використання похідних ризиків.
- 10) Охарактеризуйте ризики в міжнародному економічному співробітництві.

9.2 Комплект тестових завдань з курсу

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій

Тестові завдання з теми 1 (10 балів):

1) *Конвертована валюта – це:*

- а) валюта, яка вільно обмінюється на валюту інших країн, за курсом, що формується у встановленому порядку і вільно перевозиться через кордон;
- б) валюта, яка спрямована на досягнення товарно-грошової збалансованості, розвитку вільних торгів і валютних ринків, запровадження організаційно правових основ валютного регулювання;
- в) позичка, що надаються комерційними банками клієнтам в іноземній валюті;
- г) валюта, яка спрямована на досягнення товарно-грошової збалансованості.

2) *Конвертованою валюта стає:*

- а) завдяки вільному обміну на валюту інших країн, за курсом, що формується у встановленому порядку і вільно перевозиться через кордон;
- б) завдяки позичкам, що надаються комерційними банками клієнтам в іноземній валюті;
- в) завдяки значним зусиллям держави, спрямоване на досягнення товарно-грошової збалансованості, розвитку вільних торгів і валютних ринків, запровадження організаційно правових основ валютного регулювання;
- г) завдяки запровадження організаційно правових основ валютного регулювання.

3) *Які грошові відносини в країні можна назвати валютними:*

- а) позички, що надаються комерційними банками клієнтам в іноземній валюті, податкові платежі українських підприємств до державного бюджету;
- б) відносини між продавцями і покупцями іноземної валюти, валютні платежі імпортера іноземному експортеру за куплені товари чи послуги;
- в) будь-які відносини, які реалізуються за участю валюти (національної та іноземної);
- г) відносини між резидентами та не резидентами.

4) Чим відрізняється валютний курс від паритету купівельної спроможності відповідних валют:

- а) нічим – це одне і те ж явище;
- б) валютний курс постійно коливається, а паритет залишається стабільним;
- в) валютний курс не впливає на паритет;
- г) паритет є економічною основою, навколо якої коливається валютний курс.

5) Для чого на практиці використовується валютний курс:

- а) для обміну однієї валюти на іншу для забезпечення міжнародних розрахунків;
- б) порівняння цін світових і національних ринків;
- в) всі відповіді вірні;
- г) періодичної переоцінки рахунків в іноземній валюті фірм та банків.

6) В якому напрямку інфляція в країні впливає на курс її валюти:

- а) чим нижчі темпи інфляції в країні, тим нижчий курс її валюти, якщо не протидіють інші фактори;
- б) інфляція ніяк не впливає на валютний курс;
- в) чим вищі темпи інфляції в країні, тим нижчий курс її валюти, якщо не протидіють інші фактори;
- г) чим вищі темпи інфляції в країні, тим вищий курс її валюти, якщо не протидіють інші фактори.

7) Як називається зниження курсу національної валюти:

- а) ревальвація;
- б) девальвація;
- в) інфляція;
- г) конвертація.

8) Кому з економічних суб'єктів-резидентів вигідна девальвація національної валюти:

- а) експортерам;
- б) імпортерам;
- в) нікому;
- г) експортерам і імпортерам.

9) Кому з економічних суб'єктів-резидентів вигідна ревальвація національної валюти і чому:

- а) експортерам;
- б) імпортерам;
- в) інвесторам;
- г) експортерам і імпортерам.

10) Чи впливає ревальвація гривні на інфляцію в країні:

- а) так, впливає;
- б) ні, не впливає;
- в) впливає в окремих випадках;
- г) залишається незмінною.

11) Назвіть три типи плаваючих валютних курсів:

- а) незалежно (вільно) плаваючий, стабілізуючий, керований плаваючий;
- б) керований плаваючий, незалежно (вільно) плаваючий, спекулятивний;
- в) незалежно (вільно) плаваючий, спекулятивний;
- г) керований плаваючий, незалежно (вільно) плаваючий, обмежено гнучкий.

12) Назвіть основні методи регулювання центральним банком валютного курсу:

- а) дисконтна політика, девальвація, ревальвація валютна інтервенція;
- б) валютна інтервенція, дисконтна політика, імпорт;
- в) валютна інтервенція, дисконтна політика;
- г) девальвація, ревальвація, стабілізація.

13) Валюта – це:

- а) гроші іноземних держав та їхні золотовалютні резерви;

б) офіційні запаси іноземних грошей у національних банках та фінансових організаціях держав;

в) грошові знаки іноземних держав;

г) грошові знаки іноземних держав та інші кредитні й платіжні документи, що визначаються в іноземних грошових одиницях та використовуються в міжнародних розрахунках.

14) Валютні операції – це:

а) операції між резидентами у валюті України;

б) операції пересилання за кордон валютних цінностей;

в) використання валютних цінностей як засобу міжнародного обігу;

г) операції купівлі-продажу валютних цінностей, які здійснюють центральні, комерційні банки.

15) Валютні операції включають – ...:

а) міжнародні розрахунки (платежі);

б) відкриття та ведення валютних рахунків;

в) кореспондентські відносини з іноземними банками;

г) всі операції включаються до валютних.

16) Валютне регулювання – це:

а) діяльність держави щодо регулювання міжнародних розрахунків і порядку здійснення угод з валютою та валютними цінностями;

б) діяльність держави щодо регулювання міжнародних розрахунків і порядку здійснення угод з валютою;

в) діяльність держави щодо регулювання міжнародних розрахунків і порядку здійснення угод валютними цінностями.

17) Повне котирування – це:

а) курс продавця та покупця, згідно з яким банк купує або продає іноземну валюту за національну;

б) курс, згідно з яким банк-резидент купує іноземну валюту за національну;

в) курс, згідно з яким банк продає валюту;

г) курс, згідно з яким банк-нерезидент продає валюту.

18) Валютний курс як економічна категорія являє собою:

а) здатність валюти вільно обмінюватися на іншу валюту;

б) валютний паритет;

в) валюту країни;

г) ціну грошової одиниці однієї країни, виражену в грошовій одиниці іншої країни.

19) Система валютних обмежень – це:

а) систему державних заходів, спрямованих на встановлення порядку проведення валютних операцій;

б) діяльність держави щодо регулювання міжнародних розрахунків і порядку здійснення угод з валютою;

в) позички, що надаються комерційними банками клієнтам в іноземній валюті, податкові платежі українських підприємств до державного бюджету;

г) використання валютних цінностей як засобу міжнародного обігу.

20) Валютний контроль – це:

а) валютні операції, що здійснюються резидентами та нерезидентами;

б) позички, що надаються комерційними банками клієнтам в іноземній валюті, податкові платежі українських підприємств до державного бюджету;

в) валюта, яка спрямована на досягнення товарно-грошової збалансованості;

г) система контролю за валютними операціями, що здійснюються резидентами та нерезидентами у зв'язку з їх зовнішньоекономічною діяльністю.

Тема 2 Конвертованість валют

Тестові завдання з теми 2 (10 балів):*1) Валютне котирування буває:*

- а) пряме, непряме, внутрішнє, зовнішнє;
- б) зовнішнє, внутрішнє;
- в) пряме, непряме;
- г) поточне, форвардне.

2) Валюта, яка характеризується стабільним валютним курсом:

- а) тверда;
- б) вільно конвертована;
- в) фіксована;
- г) резервна.

3) Валюта резервна — це:

- а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
- б) платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни;
- в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
- г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає.

4) Валюта національна — це:

- а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
- б) платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни;
- в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
- г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає.

5) Валюта іноземна — це:

- а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
- б) платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни;
- в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
- г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає.

6) Валюта тверда — це:

- а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
- б) валюта, яка широко використовується для здійснення платежів за міжнародними угодами й активно продається і купується на головних валютних ринках;
- в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
- г) валюта, що характеризується стабільним валютним курсом, зміни якого відбуваються переважно внаслідок фундаментальних макроекономічних закономірностей.

7) Конвертованість валюти — це:

- а) можливість переказу національної валюти за кордон;
- б) показник, що характеризує здатність валюти вміщатись у конверт;
- в) здатність резидентів і нерезидентів вільно обмінювати національну валюту на іноземну;
- г) здатність резидентів і нерезидентів вільно обмінювати іноземну валюту на національну.

8) Обмінний курс — це:

- а) ціна одиниці іноземної валюти, виражена в одиницях національної валюти;
- б) ціна одиниці національної валюти, виражена в одиницях іноземної валюти;

- в) ціна одиниці твердої валюти, виражена в одиницях національної валюти;
- г) ціна одиниці національної валюти, виражена в одиницях національної валюти.

9. Валюта конвертована — це:

- а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
- б) платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни;
- в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів на національну валюту, на іноземну і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
- г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає.

10) Плаваючий валютний курс — це:

- а) офіційно встановлене співвідношення між національними валютами, яке допускає невеликі коливання валютного курсу відповідно до встановлених правил;
- б) курс, що вільно змінюється під дією попиту і пропозиції, на який держава може за певних умов впливати шляхом валютних інтервенцій;
- в) курс, що вільно змінюється під дією попиту і пропозиції, на який держава не може впливати за певних обставин;
- г) ціна, яку платять у вітчизняній валюті за одиницю іноземної валюти.

11) Вираження курсів двох валют одна до одної через курс кожної з них щодо третьої валюти — це:

- а) крос-курс;
- б) пряме котирування;
- в) обернене котирування;
- г) фіксинг.

12) Валютний курс — це:

- а) курс, при якому попит і пропозиція валюти збігаються;
- б) курсове співвідношення при перерахунку грошових сум із однієї валюти в іншу;
- в) курс, що вільно змінюється під дією попиту і пропозиції, на який держава не може впливати за певних обставин;
- г) ціна, яку платять у вітчизняній валюті за одиницю іноземної валюти.

13) Ціна за якою учасники ринку продають валюту це:

- а) ціна продавця;
- б) курс продавця;
- в) курс покупця;
- г) обмінний курс.

14) Частково конвертовані валюти (4КВ) — це:

- а) валюти тих країн, які відміняли валютні обмеження на всі валютні операції;
- б) валюти тих країн, які відмінили валютні обмеження не на всі валютні операції або тільки для нерезидентів;
- в) валюти країн, які не відмінили валютні обмеження;
- г) валюти країн, які відмінили валютні обмеження є на всі валютні операції.

15) Поточна валютна політика — це:

- а) повсякденне оперативне регулювання діяльності валютного ринку;
- б) валюти тих країн, які відмінили валютні обмеження на всі валютні операції;
- в) забезпечення нормального функціонування валютної системи;
- г) підтримання рівноваги платіжних балансів.

16) До чого приводить завищення валютного курсу:

- а) до підвищення внутрішніх цін вище за світові, до зниження конкурентоспроможності товарів і послуг й ефективності експорту;
- б) до здешевлення імпорту товарів і послуг;
- в) до відтоку капіталу;
- г) всі відповіді вірні.

17) До чого приводить заниження валютного курсу:

- а) це зумовлює зниження внутрішніх цін країни нижче від світових;
- б) це дає змогу експортерам продукції продавати її за цінами, нижчими від світових;
- в) всі відповіді вірні;
- г) сприяє притоку капіталу, підвищує вигідність його реінвестицій.

18) Назвіть дві основні форми конвертованості валюти:

- а) вільна та фіксована;
- б) часткова та резервна;
- в) вільна та часткова;
- г) резервна та вільна.

19) Назвіть чинники, що впливають на коливання валютних курсів на ринку:

- а) рівень цін і темпи інфляції, підсумкове сальдо платіжного балансу, процентні ставки, ступінь довіри і спекуляції;
- б) хеджування валютних ризиків, інтервенція центрального банку, валютне регулювання в державі;
- в) підсумкове сальдо платіжного балансу, процентні ставки, ступінь довіри і спекуляції;
- г) рівень цін і темпи інфляції, підсумкове сальдо платіжного балансу, процентні ставки, ступінь довіри і спекуляції, хеджування валютних ризиків, інтервенція центрального банку, валютне регулювання в державі.

20) Процедура котирування, яка складається із визначення та реєстрації курсу шляхом послідовного порівняння попиту і пропозиції валют – це:

- а) фіксинг;
- б) крос – курс;
- в) котирування;
- г) валютні обмеження.

Тема 3 Платіжний баланс країни

Тестові завдання з теми 3 (10 балів):

1) Платіжний баланс складається із таких розділів:

- а) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, джерела фінансування;
- б) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій;
- в) рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, резервні активи, чисті пропуски та помилки;
- г) рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій, резервні активи, чисті пропуски та помилки.

2) Як впливає дефіцит платіжного балансу на динаміку валютного курсу національної валюти:

- а) сприяє стабілізації курсу;
- б) сприяє зниженню курсу;
- в) сприяє зростанню курсу;
- г) сприяє котируванню курсу.

3) Як впливає стан платіжного балансу на кон'юнктуру валютного ринку:

- а) валютні платежі зменшують попит на валюту;
- б) валютні надходження збільшують попит на валюту;
- в) валютні платежі збільшують попит на валюту;
- г) валютні надходження зменшують попит на валюту.

4) Платіжний баланс – це:

- а) балансовий рахунок операцій підприємства як вартісне вираження всього комплексу зв'язків компанії у формі співвідношення надходжень та платежів;
- б) балансовий рахунок міжнародних операцій як вартісне вираження всього комплексу світо-господарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та платежів;

в) балансовий рахунок операцій підприємства;
 г) співвідношення вивозу та ввозу державних та приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів.

5) Які групи факторів, що впливають на валютний курс залежно від характеру дії можна виділити:

- а) фактори довгострокового характеру впливу;
- б) фактори середньострокового характеру впливу;
- в) фактори короткострокового характеру впливу;
- г) всі фактори.

б) За економічним змістом платіжний баланс це:

- а) статистичний звіт про надходження та витрачання валютних коштів за певний період;
- б) співвідношення між валютними платежами економічних суб'єктів даної країни;
- в) макроекономічна модель, що характеризує стан та динаміку зовнішньоекономічних відносин країни з зовнішнім світом;
- г) рух коштів у зв'язку з обміном між резидентами та нерезидентами різноманітними послугами.

7) Торговий баланс є:

- а) всю суму річного експорту товарів;
- б) всю суму річного імпорту товарів;
- в) різницю між вартістю експорту та імпорту;
- г) різницю між сумою всіх платежів, отриманих країною з-за кордону і сумою всіх платежів, здійснених нею за кордоном.

8) Іспанія вирішує встановити контроль над зовнішньою торгівлею з тим, щоб знизити дефіцит платіжного балансу. Одним з результатів цього рішення буде:

- а) зниження рівня інфляції в країні;
- б) зниження темпів економічного зростання;
- в) зниження іспанського експорту;
- г) зниження іспанського імпорту.

9) Виберіть з перерахованих варіантів відповідей ті, які відносяться до методів державного регулювання платіжного балансу:

- а) прямий контроль над імпортом капіталу; дефляція; регулювання валютного курсу;
- б) підтримка співвідношення між запасами золота і пропозицією грошей в країні;
- в) збереження курсу національної валюти незмінним відносно валют інших країн;
- г) дефляція; регулювання валютного курсу.

10) Баланс послуг і некомерційних платежів – включає:

- а) платежі й надходження з транспортних перевезень;
- б) утримання дипломатичних, торговельних та інших представництв за кордоном;
- в) передачі інформації, культурних та наукових обмінів, різних комісійних зборів;
- г) всі відповіді вірні.

11) Що відноситься до односторонніх переказів:

- а) перекази іноземних робітників, спеціалістів, родичів на батьківщину, субсидії іншим країнам за лінією економічної допомоги, державні пенсії, внески в міжнародні організації;
- б) перекази іноземних робітників, спеціалістів, родичів на батьківщину;
- в) тільки державні пенсії, внески в міжнародні організації;
- г) субсидії іншим країнам за лінією економічної допомоги.

12) Що виражає баланс руху капіталів і кредитів:

- а) співвідношення державних і приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів;
- б) наданих і одержаних міжнародних кредитів;
- в) співвідношення вивозу і ввозу державних і приватних капіталів;
- г) співвідношення вивозу і ввозу державних і приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів.

13) Підприємницький капітал включає:

- а) прямі закордонні і портфельні інвестиції;
- б) придбання і будівництво підприємств за кордоном;
- в) купівля цінних паперів закордонних компаній;
- г) іноземні інвестиції.

14) Що включають до помилок та пропусків у платіжному балансі:

- а) дані звітності;
- б) дані як статистичних похибок, так і неврахованих операцій;
- в) дані як статистичних похибок;
- г) дані неврахованих операцій.

15) Що відображає заключна стаття платіжного балансу:

- а) відображає операції з конвертації валют;
- б) відображає експортно-імпортні операції;
- в) відображає операції з ліквідними валютними активами;
- г) склад центральних офіційних золотовалютних резервів.

16) Поточні операції платіжного балансу включають:

- а) товари, послуги, доходи від інвестицій, інші послуги і доходи, приватні односторонні перекази, офіційні односторонні перекази;
- б) доходи від інвестицій, інші послуги і доходи, приватні односторонні перекази;
- в) офіційні односторонні перекази, товари;
- г) приватні односторонні перекази, офіційні односторонні перекази.

17) Сальдо платіжного балансу – це:

- а) різниця між надходженнями і витратами країни;
- б) різниця між кредитом та дебетом;
- в) коли експорт зараховується із знаком „+” (кредит), імпорт із знаком „-” (дебет);
- г) всі відповіді вірні.

18) Активне сальдо платіжного балансу – це:

- а) якщо у підсумку виходить додатна величина;
- б) якщо у підсумку виходить додатна величина, означає, що виробниче і невиробниче споживання країни, яке задовольняється, у тому числі і за рахунок імпорту, менше за вироблений національний продукт;
- в) якщо у підсумку від'ємне підсумкове сальдо та означає, що країна споживає більше, ніж виробляє;
- г) означає, що виробниче і невиробниче споживання країни, яке задовольняється, у тому числі і за рахунок імпорту, менше за вироблений національний продукт.

19) Дефіцитне сальдо платіжного балансу – це:

- а) якщо у підсумку від'ємне підсумкове сальдо та означає, що країна споживає більше, ніж виробляє;
- б) якщо у підсумку виходить додатна величина, означає, що виробниче і невиробниче споживання країни, яке задовольняється, у тому числі і за рахунок імпорту, менше за вироблений національний продукт;
- в) якщо у підсумку отримується рівність;
- г) означає, що виробниче і невиробниче споживання країни, яке задовольняється, у тому числі і за рахунок імпорту, менше за вироблений національний продукт.

20) Девальвація – це:

- а) зниження курсу національної валюти;
- б) зниження курсу національної валюти направлено на стимулювання експорту і стримування імпорту товарів;
- в) курсу валюти направлено на стимулювання експорту;
- г) курсу національної валюти направлено на стимулювання імпорту товарів

Тема 4. Еволюція розвитку валютних систем

Тестові завдання з теми 4 (10 балів):*1) Ямайська валютна конференція:*

- а) розв'язала проблеми обміну валют на золото;
- б) затвердила долар як єдиний резервний засіб;
- в) розв'язала проблеми вільного вибору режиму валютного курсу;
- г) скасувала обмін долара США на золото.

2) Які є види валютних систем:

- а) світова та національна;
- б) регіональна національна;
- в) світова, регіональна та національна;
- г) регіональна та світова.

3) Чим принципово відрізняється сучасна (Ямайська) світова валютна система від попередньої (Бреттон-Вудської):

а) перша базувалась на двох резервних валютах (долар США і фунт стерлінгів), а друга – на одній (долар США);

б) в Бреттон-Вудській системі валютні відносини між країнами регулювали США, а в Ямайській регулює МВФ;

в) друга базувалась на одній (долар США);

г) перша базувалась на золотодевізному стандарті, коли банкноти США як резервна валюта обмінювались на золото, а друга на девізному стандарті, за якого долари США перестали обмінюватися на золото.

4) Дайте визначення валютної системи - ....:

а) це організаційно правова форма реалізації валютних відносин в межах певного економічного простору;

б) це система, яка полягає у купівлі - продажу валютних цінностей з відстрочкою поставки їх на термін, що перевищує два робочі дні;

в) це система, яка полягає у купівлі валютних цінностей з відстрочкою поставки;

г) це відносини між продавцями і покупцями іноземної валюти, валютні платежі імпортера іноземному експортеру за куплені товари чи послуги.

5) Валютна система складається з:

а) національної, міжнародної, світової, банківської;

б) національної, міжнародної, світової;

в) міжнародної, світової, банківської;

г) національної, міжнародної, світової, валютної.

6) Валютна система - це:

а) система міжнародних розрахунків;

б) система грошових відносин;

в) форма організації міжнародних грошових відносин, сукупність правил та механізмів, що забезпечують співвідношення між валютами;

г) форма організації міжнародних платіжних відносин.

7) Національна валютна система - це:

а) форма організації валютних відносин країни, за допомогою яких здійснюються міжнародні розрахунки, утворюються та використовуються валютні кошти держави договірно-правова;

б) форма організації валютних відносин між групою країн;

в) форма організації міжнародних платіжних відносин;

г) форма організації міжнародних валютних відносин, що історично склалася і закріплена міждержавною домовленістю.

8) Міжнародна (регіональна) валютна система - це:

а) форма організації міжнародних валютних відносин, що історично склалася і закріплена міждержавною домовленістю;

б) договірно-правова форма організації валютних відносин між групою країн;

в) договірно-правова форма організації валютних відносин в країні;

г) форма організації міжнародних платіжних відносин.

9) *Світова валютна система - це:*

а) форма організації міжнародних валютних відносин, що історично склалася і закріплена міждержавною домовленістю;

б) валютні угруповання країн, що сформувалися під час Другої світової війни і після її закінчення з метою проведення узгодженої політики у сфері міжнародних валютних відносин;

в) договірно-правова форма організації валютних відносин між групою країн;

г) форма організації валютних відносин країни, за допомогою яких здійснюються міжнародні розрахунки, утворюються та використовуються валютні кошти держави.

10) *Основні складові світової валютної системи:*

а) світовий грошовий товар, міжнародна валютна ліквідність, міжнародні валютно-фінансові організації;

б) світовий грошовий товар, валютних курс, міжнародна валютна ліквідність, міжнародні валютно-фінансові організації;

в) валютних курс, міжнародна валютна ліквідність;

г) світовий грошовий товар, валютних курс, валютні ринки, міжнародна валютна ліквідність, міжнародні валютно-фінансові організації.

11) *Розрізняють такі етапи розвитку світової валютної системи:*

а) Генуезька система, Бреттон-Вудська система;

б) Паризька система, Генуезька система, Бреттон-Вудська система, Ямайська система;

в) Генуезька система, Бреттон-Вудська система, Ямайська система;

г) Паризька система, Бреттон-Вудська система, Ямайська система.

12) *До Бреттон-Вудських інститутів входять:*

а) світовий банк і МБРР;

б) тільки МВФ;

в) МВФ і Світовий банк;

г) МБРР і МВФ.

13) *Валютний блок — це:*

а) договірно-правова форма організації валютних відносин між групою країн;

б) угруповання країн на основі валютно-економічного домінування держав, що очолюють цей блок, шляхом прикріплення до їхньої валюти валют країн — учасниць блоку;

в) валютні угруповання країн, що сформувалися під час Другої світової війни і після її закінчення з метою проведення узгодженої політики у сфері міжнародних валютних відносин;

г) форма організації міжнародних валютних відносин, що історично склалася і закріплена міждержавною домовленістю.

14) *Які валютні блоки було сформовано після краху золотодевізного стандарту:*

а) стерлінговий, доларовий та золотий;

б) доларовий та золотий;

в) стерлінговий та золотий;

г) доларовий та фунтовий.

15) *Що утворюється на базі валютних блоків:*

а) валютні курси;

б) валютні зони;

в) валютний паритет;

г) валютні обмеження.

16) *Валютні зони — це:*

а) валютні система, що сформувалися під час Другої світової війни і після її закінчення з метою проведення валютної політики;

б) валютні угруповання країн, що сформувалися під час Першої світової війни у сфері міжнародних валютних відносин;

в) валютні угруповання країн, що сформувалися під час Другої світової війни і після її

закінчення з метою проведення узгодженої політики у сфері міжнародних валютних відносин;

г) угруповання країн на основі валютно-економічного домінування держав, що очолюють цей блок.

17) Європейська валютна система – це:

а) форма організації валютних відносин країни, за допомогою яких здійснюються міжнародні розрахунки, утворюються та використовуються валютні кошти держави;

б) валютні угруповання країн, що сформувалися під час Другої світової війни і після її закінчення з метою проведення узгодженої політики у сфері міжнародних валютних відносин;

в) угруповання країн на основі валютно-економічного домінування держав, що очолюють цей блок;

г) специфічна організаційно-економічна форма відносин країн ЄЕС у валютній сфері, спрямована на стимулювання інтеграційних процесів, зменшення амплітуди коливань курсів національних валют та їх взаємну ув'язку.

18) Що включають в міжнародні резервні активи:

а) золото, різні міжнародні вимоги в іноземних валютах;

б) депозити, скарбничі векселі, чеки, державні та муніципальні облігації, ринкові цінні папери;

в) золото, різні міжнародні вимоги в іноземних валютах; депозити, скарбничі векселі, чеки, державні та муніципальні облігації, ринкові цінні папери;

г) золото, депозити, скарбничі векселі, чеки, державні та муніципальні облігації, ринкові цінні папери.

19) Міжнародна (розрахункова) лічильна грошова одиниця (МЛГО) – це:

а) умовна грошова одиниця, яка створюється міжнародними економічними організаціями для визначення і порівняння широкого кола економічних показників і для використання як офіційного еталону в різних валютних вимірюваннях;

б) умовна грошова одиниця, яка створюється міжнародними економічними організаціями тільки для визначення і порівняння широкого кола економічних показників;

в) форма організації міжнародних платіжних відносин;

г) умовна грошова одиниця, яка створюється для використання як офіційного еталону в різних валютних вимірюваннях.

20) Де була офіційно оформлена друга валютна система:

а) у Бреттон-Вудсі знаходяться штаб квартири МВФ і МБРР;

б) у Бреттон-Вудсі проходила конференція, на якій було прийнято рішення про заснування МВФ і МБРР;

в) у Бреттон-Вудсі проходила конференція, на якій було прийнято рішення про заснування МВФ і світового банку;

г) у Бреттон-Вудсі проходила конференція, на якій було прийнято рішення про заснування МВФ і світового банку, там же знаходяться штаб квартири МВФ і МБРР.

Тема 5 Валютні операції «спот»

Тестові завдання з теми 5 (10 балів):

1) До валютних операцій за механізмом здійснення, відносяться:

а) операції спот, форвардні, ф'ючерсні, опціонні;

б) безготівкові, готівкові;

в) ф'ючерсні, опціонні;

г) касові або операції з негайною поставкою, строкові)

2) До валютних операцій за цільовим призначенням, відносяться:

а) оптові, роздрібні;

б) операції спот, форвардні, ф'ючерсні, опціонні;

в) касові або операції з негайною поставкою, строкові;

г) операції з метою одержання валюти, з метою страхування валютних ризиків, спекулятивні операції.

3) Дайте визначення валютного ринку:

- а) операції з метою одержання валюти, з метою страхування валютних ризиків, спекулятивні операції;
- б) це сектор грошового ринку, на якому урівноважуються попит і пропозиція на такий специфічний товар як валюта;
- в) підрозділи загалом витратні, діяльність яких не пов'язана з процесами розміщення ресурсів;
- г) підрозділи, що надають послуги внутрішнім центрам доходів, обслуговування, залучення.

4) За масштабами і характером правового регулювання валютні ринки можуть бути:

- а) національний, міжнародний, світовий;
- б) фіксований відносно однієї валюти або кошика валют;
- в) ринок депозитно-кредитних операцій;
- г) ринок конверсійних операцій, ринок депозитно-кредитних операцій, біржовий, позабіржовий.

5) За характером операцій валютні ринки можуть бути:

- а) фіксований відносно однієї валюти або кошика валют;
- б) ринок конверсійних операцій, ринок депозитно-кредитних операцій, біржовий, позабіржовий;

в) ринок депозитно-кредитних операцій;

г) національний, міжнародний, світовий.

6) Суб'єкти валютного ринку – це:

- а) підрозділи загалом витратні, діяльність яких не пов'язана з процесами розміщення ресурсів;

б) підрозділи, що надають послуги внутрішнім центрам доходів, обслуговування, залучення;

в) це сектор грошового ринку, на якому урівноважуються попит і пропозиція на такий специфічний товар як валюта;

г) будь-які економічні агенти (юридичні, фізичні особи, резиденти та нерезиденти) та посередники, які зводять покупців і продавців.

7) Термінові валютні операції поділяються на:

- а) операції спот, форвардні, ф'ючерсні;
- б) форварди, свопи, ф'ючерси, опціони;
- в) форварди, свопи;
- г) касові або операції з негайною поставкою, строкові.

8) Вираз ціни грошової одиниці однієї країни в грошових одиницях іншої:

- а) еквівалентність;
- б) всі відповіді вірні;
- в) курс;
- г) немає вірної відповіді.

9) Що визначає пряме котирування:

- а) еквівалентність курсів;
- б) певну кількість національної валюти за одиницю іноземної;
- в) певну кількість іноземної валюти за одиницю національної;
- г) котирування одиниці базової валюти.

10) Яке котирування визначає певну кількість іноземної валюти за одиницю національної валюти:

- а) валютне котирування;
- б) пряме котирування;
- в) базове котирування;
- г) непряме котирування.

11) Що означає крос-курс:

а) характер відносин між контрагентами;
 б) певне співвідношення двох валют, яке впливає з їх курсу по відношенню до будь-якої третьої валюти;

в) певну кількість іноземної валюти за одиницю національної;
 г) певну кількість національної валюти за одиницю іноземної.

12) Спот-курс – це:

а) валютне котирування;
 б) певна кількість іноземної валюти за одиницю національної;
 в) ціна валюти однієї країни, виражена у валюті іншої країни;
 г) певне співвідношення двох валют, яке впливає з їх курсу по відношенню до будь-якої третьої валюти.

13) Основними учасниками спот-ринку виступають:

а) комерційні банки;
 б) національний банк країни;
 в) резиденти;
 г) нерезиденти.

14) Що означає різновид строкових операцій, що полягає в купівлі-продажу валюти між двома суб'єктами з наступною передачею валюти в обумовлений строк і за курсом, визначеним у момент укладання контракту:

а) експортно – імпорتنі операції;
 б) операції спот;
 в) форвардні операції;
 г) ф'ючерсні операції.

15) Валютний своп – це:

а) комбінація двох конверсійних операцій з валютами на умовах спот і форвард, які здійснюються одночасно і розраховані на одну і ту ж валюту;
 б) ціна валюти однієї країни, виражена у валюті іншої країни;
 в) певне співвідношення двох валют, яке впливає з їх курсу по відношенню до будь-якої третьої валюти;
 г) котирування одиниці базової валюти.

16) Коли відбувається дата спот:

а) перший діловий банківський, робочий чи кліринговий день після дня укладення угоди;
 б) другий діловий банківський, робочий чи кліринговий день після дня укладення угоди, якщо сюди не потрапляють святкові чи вихідні дні центру, який дає котирування;
 в) другий діловий банківський після дня укладення угоди, якщо сюди не потрапляють святкові чи вихідні дні центру, який дає котирування;
 г) перший діловий банківський день після дня укладення угоди включаючи вихідні дні.

17) Яке співвідношення називають валютною позицією:

а) співвідношення балансових вимог і зобов'язань із кожної іноземної валюти;
 б) співвідношення балансових і позабалансових вимог і зобов'язань із кожної іноземної валюти;
 в) співвідношення балансових вимог і зобов'язань із кожної національної валюти;
 г) операції з метою одержання валюти, з метою страхування валютних ризиків, спекулятивні операції.

18) Вкажіть яка це валютна позиція, якщо сума купівлі валюти збігається з сумою проданої валюти:

а) валютна позиція відкрита довга;
 б) валютна позиція відкрита коротка;
 в) закрита валютна позиція;
 г) відкрита валютна позиція.

19) Вкажіть валютну позицію коли сума вимог і зобов'язань не збігається:

а) валютна позиція відкрита довга;

- б) валютна позиція відкрита коротка;
- в) закрита валютна позиція;
- г) відкрита валютна позиція.

20) Як можна охарактеризувати дилінг:

- а) операції на міжбанківському валютному ринку;
- б) операції на світовому валютному ринку;
- в) операції на міжнародному валютному ринку;
- г) операції на національному валютному ринку.

Тема 6 Форвардні валютні операції

Тестові завдання з теми 6 (10 балів):

1. Фондова біржа - це:

- а) первинний ринок цінних паперів;
- б) "вуличний" ринок цінних паперів;
- в) вторинний ринок цінних паперів;
- г) світовий ринок цінних паперів.

2) Правильне чи хибне твердження: "Якщо форвардний курс нижчий за курс спот, то іноземна валюта продається із форвардною надбавкою":

- а) правильне;
- б) хибне;
- в) така операція відбувається за інших умов;
- г) це тотожні поняття.

3) Правильне чи хибне твердження: "Якщо форвардний курс вищий за курс спот, то іноземна валюта продається із форвардною надбавкою":

- а) правильне;
- б) хибне;
- в) така операція відбувається за інших умов;
- г) це тотожні поняття.

4) Які операції є терміновими:

- а) експортно – імпорتنі операції;
- б) операції спот та ф'ючерсні операції;
- в) форвардні та ф'ючерсні операції;
- г) форвардні, опціонні та ф'ючерсні операції.

5) Форвардний курс може:

- а) тільки дорівнювати курсу спот;
- б) дорівнювати курсу спот, бути вищим або нижчим за курс спот;
- в) бути вищим або нижчим за курс спот;
- г) тільки бути нижчим за курс спот.

б) Форвардна операція це:

а) позабіржова строкова угода, здійснювана банками та іншими учасниками фінансового ринку;

б) термін, використовуваний для позначення різноманітних методів страхування валютних ризиків;

в) операції з метою одержання валюти, з метою страхування валютних ризиків, спекулятивні операції;

г) ф'ючерсна операція з фінансовими інструментами.

7) Різниця між форвардним курсом та курсом спот має назву:

- а) котируванню валюти;
- б) форвардної маржі;
- в) крос-курсу;
- г) курсу аутрайт.

8) Чи вірне твердження: "Форвардний курс - це сума поточного курсу спот та форвардних пунктів":

- а) так;
- б) ні;
- в) не завжди;
- г) це різниця поточного курсу спот та форвардних пунктів.

9) Дайте визначення термінової угоди:

- а) конверсійні угоди з поставкою обумовленої суми національної валюти у визначений угодою строк після її укладення за курсом, зафіксованим на момент її укладення;
- б) конверсійні угоди з поставкою обумовленої суми іноземної валюти у визначений угодою строк після її укладення за обмінним курсом;
- в) конверсійні угоди з поставкою обумовленої суми іноземної валюти у визначений угодою строк після її укладення за курсом, зафіксованим на момент її укладення;
- г) конверсійні угоди з поставкою будь-якої суми валюти у визначений угодою строк після її укладення за курсом, зафіксованим на момент її укладення.

10) Які є основні види арбітражу:

- а) валютний;
- б) вирівнюючий, відсотковий, валютно-відсотковий;
- в) прямий та непрямий;
- г) валютно-відсотковий.

11) Дайте визначення валютного арбітражу:

- а) вид валютних угод, основна мета проведення яких полягає в отриманні прибутку на основі розбіжностей курсів на окремих валютних ринках;
- б) особливий вид валютних угод, основна мета проведення яких полягає в отриманні прибутку на основі розбіжностей курсів на окремих валютних ринках, а також курсів різних платіжних засобів на одному і тому самому ринку;
- в) вид валютних угод, основна мета проведення яких полягає в отриманні прибутку;
- г) вид валютних угод, основна мета проведення яких полягає в отриманні прибутку на основі курсів різних платіжних засобів на одному і тому самому ринку.

12) Яким чином використовується розрахунок форвардних крос-курсів:

- а) необхідно розділити доларові форвардні курси валют;
- б) необхідно додати доларові форвардні курси валют;
- в) необхідно перемножити або розділити доларові форвардні курси валют;
- г) необхідно перемножити доларові форвардні курси валют.

13) Скількох видів бувають форвардні контракти:

- а) фіксовані; з правом вибору дати;
- б) форвардний крос-курс, з правом вибору дати;
- в) форвардний опціон, з правом вибору дати;
- г) контракти на ламану дату.

14) Дата укладення угоди між клієнтом та банком, на яку фіксуються всі умови: сума, курс, термін - це:

- а) дата укладення;
- б) дата валютування;
- в) дата котирування;
- г) дата форвардного курсу.

15) Дата зарахування коштів на кореспондентський рахунок банку – це:

- а) дата котирування;
- б) дата форвардного курсу;
- в) дата валютування;
- г) дата укладення.

16) Дайте визначення форвардному контракту:

а) операції з метою одержання валюти, з метою страхування валютних ризиків, спекулятивні операції;

б) угода між банком та клієнтом про купівлю або продаж: певної кількості іноземної валюти в установленний термін за курсом, який визначається в момент укладення угоди;

в) вид валютних угод, основна мета проведення яких полягає в отриманні прибутку на основі курсів різних платіжних засобів на одному і тому самому ринку;

г) конверсійні угоди з поставкою обумовленої суми національної валюти у визначений угодою строк після її укладення за курсом, зафіксованим на момент її укладення.

17) До валютних операцій за механізмом здійснення, відносяться:

а) операції спот, форвардні, ф'ючерсні, опціонні;

б) безготівкові, готівкові;

в) ф'ючерсні, опціонні;

г) касові або операції з негайною поставкою, строкові.

18) Що означає різновид строкових операцій, що полягає в купівлі-продажу валюти між двома суб'єктами з наступною передачею валюти в обумовлений строк і за курсом, визначеним у момент укладання контракту:

а) експортно – імпорتنі операції;

б) операції спот;

в) форвардні операції;

г) ф'ючерсні операції.

19) На який термін укладаються більшість форвардних угод:

а) на два, три або шість місяців;

б) на один, два або шість тижнів;

в) на два тижні або шість місяців;

г) на один, три або шість місяців.

20) Одиначна конверсійна форвардна операція з визначеною датою валютування - це:

а) угода аутрайт;

б) угода своп;

в) угода спот;

г) угода опціон.

Тема 7 Валютні операції «своп»

Тестові завдання з теми 7 (10 балів):

1) Свопи — це:

а) угоди між двома сторонами про обмін фіксованої кількості валюти на певну дату в майбутньому за курсом або ціною, обумовленою в момент укладання угоди;

б) обмін двома валютами на основі простих стандартних контрактів з розрахунками за ними терміном до двох днів;

в) контракти, які надають право (але не зобов'язання) одному з учасників угоди купити або продати певну кількість іноземної валюти за фіксованою ціною протягом певного часу до дати закінчення контракту або тільки на певну дату;

г) операції, які поєднують купівлю-продаж двох валют на умовах негайної поставки з одночасною контругодою на певний строк з тими самими валютами.

2) Операція, яка складається з двох протилежних конверсійних угод на однакові суми, але з різними датами валютування:

а) спот;

б) своп;

в) форвард;

г) ф'ючерс.

3) На які види поділяються валютні свопи:

а) своп типу sell/buy (s/b) та своп типу buy/sell (b/s);

- б) свопи з фіксованими ставками і свопи з плаваючими ставками (процентні свопи);
- в) простий своп та своп форвард;
- г) своп із датами валютування до спота.

4) *За якими ознаками класифікуються валютні свопи:*

- а) за терміном укладання;
- б) за типом укладання;
- в) за терміном та типом укладання;
- г) за типом укладання та вартістю.

5) *Яку назву має своп, що являють собою обмін активами або зобов'язаннями (вираженими в одній або в різних валютах):*

- а) своп з фіксованою ставкою;
- б) своп з плаваючою процентною ставкою (процентні або валютно-процентні свопи);
- в) простий своп;
- г) своп із датами валютування до спота.

б) *Яку назву має своп, що являють собою комбінацію конверсійних угод з різними датами валютування:*

- а) своп з фіксованою ставкою;
- б) своп з плаваючою процентною ставкою (процентні або валютно-процентні свопи);
- в) простий своп;
- г) своп із датами валютування до спота.

7) *Ким узгоджується операція своп:*

- а) резидентами;
- б) інвесторами;
- в) дилерами;
- г) національним банком.

8) *Дайте визначення даті виконання більш віддаленої за терміном угоди своп:*

- а) дата обміну;
- б) дата валютування;
- в) дата котирування;
- г) дата закінчення свопу.

9) *Яка перша конверсійна угода укладається на умовах спот, а зустрічна операція на умовах форвард:*

- а) своп типу sell/buy;
- б) своп форвард/форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) простий своп.

10) *Яка перша конверсійна угода укладається на умовах форвард, а зустрічна операція - теж на умовах форвард, але на більш тривалий термін:*

- а) своп типу sell/buy;
- б) своп форвард/форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) простий своп.

11) *Який тип операції своп, якщо в першій конверсійній операції валюта купується, а в зустрічній операції продається:*

- а) своп типу sell/buy;
- б) своп форвард/форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) простий своп.

12) *Яку назву мають операції з обміну фіксованих валютних курсів на плаваючі:*

- а) простий своп;
- б) валютний своп;
- в) своп типу sell/buy;

г) своп форвард/форвард.

13) На які види поділяються класичні свопи:

- а) форвард-форвард;
- б) форвардний своп;
- в) репорт та депорт;
- г) простий своп.

14) Як класифікуються операції своп:

- а) звичайні, або класичні, форвардні;
- б) тижневі та одноденні, форвардні;
- в) форвардні;
- г) звичайні, або класичні, тижневі та одноденні, форвардні.

15) Які валютні курси застосовують для класичних угод своп:

- а) курс спот плюс;
- б) валютні курси;
- в) спот і аутрайт;
- г) форвардна маржа.

16) Яким чином котируються короткі свопи:

- а) на дату валютування;
- б) аналогічно стандартним свопам у вигляді форвардних пунктів для відповідних періодів;
- в) на дату закінчення свопу;
- г) у вигляді форвардних пунктів.

17) Які є варіанти анулювання угоди своп:

- а) повний розрахунок за угодою або здійснення узгоджених компенсаційних виплат;
- б) резервування свопу шляхом укладення зворотної угоди своп;
- в) переуступка прав на основі підписання зобов'язань за свопом;
- г) всі відповіді вірні.

18) Процентні свопи (або свопи ринку капіталів) є:

- а) похідним інструментом ринку депозитних операцій;
- б) похідним інструментом ринку валютних операцій;
- в) похідним інструментом ринку форвардних операцій;
- г) похідним інструментом ринку ф'ючерсних операцій.

19) Основний процентний своп (plain vanilla) являє собою:

- а) обмін платежами за процентною ставкою на платежі за фіксованою ставкою;
- б) обмін платежами за фіксованою процентною ставкою на платежі за плаваючою ставкою;
- в) обмін платежами за плаваючою процентною ставкою на платежі за фіксованою ставкою;
- г) обмін платежами за процентною ставкою на платежі за плаваючою ставкою.

20) Своп, укладений між двома партнерами, передбачена сума якого рівномірно збільшується з наближенням дати закінчення угоди – це:

- а) структурований своп;
- б) зростаючий своп;
- в) активний своп;
- г) амортизуючий своп.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси

Тестові завдання з теми 8 (10 балів):

1) З якою метою хедери купують і продають ф'ючерси:

- а) з метою отримання прибутку;
- б) з метою страхування позицій на ринку базового активу;
- в) з метою купівлі-продажу двох валют;
- г) з метою перепродажу.

2) З якою метою спекулянти купують і продають ф'ючерси:

- а) з метою отримання прибутку;
- б) з метою страхування позицій на ринку базового активу;
- в) з метою купівлі-продажу двох валют;
- г) з метою перепродажу.

3) Які є види ф'ючерсів:

- а) фінансовий, товарний, офсетний;
- б) товарний, офсетний, фінансовий;
- в) валютний, товарний, фінансовий;
- г) офсетний, товарний.

4) Де укладаються ф'ючерсні угоди:

- а) на біржі;
- б) на ринку;
- в) на вулиці;
- г) в банку.

5) За якими валютами на біржовому ринку продаються опціони:

- а) фунти стерлінгів, японські єни, євро, які котируються відносно долара;
- б) фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни, євро, які котируються відносно долара;
- в) фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни, долар, які котируються відносно євро;
- г) фунти стерлінгів, швейцарські франки, євро, які котируються відносно долара.

6) *Стреп* — це:

- а) комбінація одного пута і двох коллів з однаковими датами закінчення, але, можливо, з різними цінами виконання;
- б) один опціон колл і два пута з однією датою закінчення;
- в) угоди з обміну двома валютами на основі контрактів, які передбачають розрахунки через більше ніж два робочі дні, та які є структурно близькими до угод спот;
- г) процес, завдяки якому мінімізується ціновий ризик зайняттям позиції на опціонному ринку.

7) *Стріп* — це:

- а) угоди з обміну двома валютами на основі контрактів, які передбачають розрахунки через більше ніж два робочі дні, та які є структурно близькими до угод спот;
- б) процес, завдяки якому мінімізується ціновий ризик зайняттям позиції на опціонному ринку;
- в) один опціон колл і два пута з однією датою закінчення;
- г) комбінація одного пута і двох коллів з однаковими датами закінчення, але, можливо, з різними цінами виконання.

8) *Ф'ючерси* - це:

- а) стандартизовані форвардні контракти на певну суму валюти, торгівля якими здійснюється на організованих біржах;
- б) угоди з обміну двома валютами на основі контрактів, які передбачають розрахунки через більше ніж два робочі дні, та які є структурно близькими до угод спот;
- в) операції, які поєднують купівлю-продаж двох валют на умовах негайної поставки з одночасною контругодою на певний строк з тими самими валютами;
- г) немає правильної відповіді.

9) Основні типи опціонів такі:

- а) товарні, на цінні папери, валютні;
- б) товарні, на акції, валютні, процентні, американського стилю, європейського стилю;
- в) американського стилю, європейського стилю;
- г) товарні, на акції, валютні, процентні.

10) За механізмом виконання опціони можуть бути:

- а) опціони на купівлю, опціони на продаж;
- б) американського стилю, європейського стилю;
- в) які виконуються негайно та які виконуються з відстроченням платежу;
- г) американського стилю, європейського стилю, японського стилю.

11) *Внутрішня вартість опціону – це:*

- а) різниця між поточним та опціонним курсами;
- б) нижня межа премії опціону;
- в) ціна виконання опціону;
- г) дохід від реалізації опціону.

12) *Хеджування ф'ючерсами – це:*

- а) процес, завдяки якому максимізується ціновий ризик зайняттям позиції на ф'ючерсному ринку;
- б) процес, завдяки якому мінімізується ціновий ризик зайняттям позиції на форвардному ринку;
- в) процес, завдяки якому мінімізується ціновий ризик зайняттям позиції на опціонному ринку;
- г) процес, завдяки якому мінімізується ціновий ризик зайняттям позиції на ф'ючерсному ринку.

13) *Що є ключовими елементами ф'ючерсної угоди:*

- а) ф'ючерсна ціна, дата, предмет, довгий та короткий "ф'ючерс", початкова маржа, базис;
- б) ф'ючерсна ціна, дата, предмет, довгий та короткий "ф'ючерс", маржа, базис;
- в) форвардна ціна, дата, предмет, довгий та короткий "ф'ючерс", маржа, базис;
- г) форвардна ціна, дата, предмет, довгий "ф'ючерс", початкова маржа, базис.

14) *Хто є учасниками біржової торгівлі:*

- а) брокери та дилери;
- б) брокери, дилери, брокери-дилери;
- в) брокери-дилери;
- г) дилери, брокери-дилери.

15) *Прямі форварди та ф'ючерси – це:*

- а) угоди між двома сторонами про обмін фінансової кількості валюти на певну дату в майбутньому за курсом або ціною, обумовленою в момент укладення угоди;
- б) обмін двома валютами на основі простих стандартних контрактів з рахунками за ними терміном до двох днів;
- в) контракти, які не дають право (не зобов'язання) одному з учасників угоди купити або продати певну кількість іноземної валюти за фіксованою ціною протягом певного часу до дати закінчення контракту або тільки на певну дату;
- г) операції, які поєднують купівлю-продаж двох валют на умовах негайної поставки з одночасною контругодою на певний строк з тими ж валютами.

16) *Останнім днем торгів по ф'ючерсному контракту є:*

- а) останній торговий день біржі перед днем поставки;
- б) дата поставки валюти;
- в) день поставки;
- г) дата завершення операції.

17) *Ціна, за якою можна купити чи продати об'єкт опціонної угоди – це:*

- а) опціонний курс;
- б) ціна страйк;
- в) премія;
- г) ціна опціонної угоди.

18) *Премія в опціонній угоді – це:*

- а) опціонний курс;
- б) середня банківська процентна ставка;
- в) ціна страйк;

г) ціна опціонної угоди.

19) *Опціонний курс – це:*

а) ціна страйк;

б) середня банківська процентна ставка;

в) валютний курс спот;

г) ціна опціонної угоди.

20) *Якщо поточний курс дорівнює опціонному, то такий опціон називається:*

а) опціон "у грошах";

б) опціон "при грошах";

в) опціон " без грошей ";

г) всі відповіді невірні.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій

Тестові завдання з теми 9 (10 балів):

1) *Інкасо це:*

а) банківська розрахункова операція, упродовж якої банк за дорученням свого клієнта отримує на основі розрахункових документів гроші, що мають бути сплачені йому платником за відвантажені на адресу імпортера товари, та зараховує їх на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;

б) грошове зобов'язання банку, видане за дорученням клієнта на користь бенефіціара, за яким банк мусить здійснити платіж або акцептувати тратти бенефіціара та оплатити їх у зазначений термін;

в) банківська розрахункова операція, упродовж якої банк за дорученням свого клієнта отримує на основі розрахункових документів гроші, що мають бути сплачені йому платником за відвантажені на адресу імпортера товари, не зараховуючи їх на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;

г) банківська розрахункова операція, упродовж якої банк за дорученням свого клієнта отримує на основі розрахункових документів гроші, на користь бенефіціара, за яким банк мусить здійснити платіж або акцептувати тратти бенефіціара та оплатити їх у зазначений термін.

2) *Документарний акредитив це:*

а) грошове зобов'язання банку, видане за дорученням клієнта на користь бенефіціара, за яким банк мусить здійснити платіж або акцептувати тратти бенефіціара та оплатити їх у зазначений термін;

б) грошове зобов'язання банку, видане за дорученням клієнта на користь бенефіціара, що мають бути сплачені йому платником за відвантажені на адресу імпортера товари, та зараховує їх на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;

в) банківська розрахункова операція, упродовж якої банк за дорученням свого клієнта отримує на основі розрахункових документів гроші, що мають бути сплачені йому платником за відвантажені на адресу імпортера товари, та зараховує їх на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;

г) грошове зобов'язання банку, видане за дорученням бенефіціара на користь клієнта, за яким банк мусить здійснити платіж або акцептувати тратти клієнта та оплатити їх у зазначений термін.

3) *Особлива форма надання короткотермінового кредиту клієнта банку, якщо величина платежу перевищує залишок коштів на рахунку клієнта:*

а) овердрафт;

б) кліринг;

в) факторинг;

г) форфейтинг.

4) *Згода імпортера (платника) оплатити у встановлений термін переказний вексель (тратту), виставлений на оплату рахунок, задовольнити інші вимоги про оплату:*

- а) акредитив;
- б) акцепт;
- в) інкасо д/р;
- г) інкасо д/а.

5) Надання права виставляти в межах певної суми платіжні доручення на даного клієнта банку понад залишок на його рахунку називається:

- а) приватним рахунком;
- б) овердрафтом;
- в) акцептним кредитом;
- г) контокорентом.

б) Кредитування експортера шляхом придбання векселів або інших боргових вимог називають:

- а) форфейтинг;
- б) лізинг;
- в) факторинг;
- г) овердрафт.

7) Види акредитивів з точки зору можливості зміни або анулювання банком-емітентом:

- а) підтверджений, непідтверджений;
- б) гарантований, негарантований;
- в) безвідзивний, відзивний;
- г) підтверджений, гарантований.

8) Визначте вид кредитування експорту шляхом купівлі (без регресу) векселів або інших боргових вимог:

- а) промисловий кліринг;
- б) факторинг;
- в) форфейтинг;
- г) банківське кредитування.

9) Акредитив - це:

а) угода, в якій банк зобов'язується на прохання клієнта оплатити документи третій особі на користь якого відкрито акредитив, чи оплатити акцепт трати, відповідно до певних умов;

б) грошове зобов'язання банку, видане за дорученням бенефіціара на користь клієнта, за яким банк мусить здійснити платіж або акцептувати тратти клієнта та оплатити їх у зазначений термін;

в) банківська операція, завдяки якій банк за дорученням клієнта отримує платіж від імпортера за відвантажені на його адресу товари та послуги, зараховуючи ці кошти на рахунок експортера в банку;

г) розрахунки в рамках транснаціональних корпорацій.

10) Форма кредитування банком експортера шляхом викупу в нього грошового зобов'язання імпортера про оплату товару, дострокової оплати вартості товару експортера за відповідне винагородження:

- а) лізинг;
- б) форфейтинг;
- в) франчайзинг;
- г) факторинг.

11) Види акредитивів з точки зору додаткових зобов'язань іншого банку по акредитиву:

- а) підтверджений, непідтверджений;
- б) гарантований, негарантований;
- в) безвідзивний, негарантований;
- г) відзивний, безвідзивний.

12) Які є види експортних операцій:

- а) поставки експортного товару за готівку та на умовах комерційного кредиту;

б) експорт товару в рахунок державного кредиту (України), наданого країні іноземного покупця;

в) експорт товару при компенсаційній та бартерній угоді;

г) всі відповіді вірні.

13) *Баланс руху капіталів і кредитів - це:*

а) співвідношення;

б) співвідношення вивозу та ввозу державних та приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів;

в) співвідношення вивозу та ввозу державних та приватних капіталів;

г) співвідношення наданих і одержаних міжнародних кредитів.

14) *Які є види експортних операцій, крім експорту товарів:*

а) експорт кредитів та товарів;

б) експорт товарів та послуг;

в) експорт робіт та послуг;

г) експорт робіт та товарів.

15) *Які є види факторингу:*

а) прямий та, опосередкований;

б) розкритий та нерозкритий;

в) конвенційний та конфіденційний;

г) всі відповіді вірні.

16) *Лізинг – це:*

а) договір між орендарем і орендодавцем, що знаходиться в різних країнах;

б) інвестування тимчасово вільних або повернутих фінансових коштів, при якому лізингодавець зобов'язується набути у власність обумовлене договором майно у певного продавця і надати це майно лізингоотримувачу за платню в тимчасове користування з правом подальшого викупу;

в) договір лізингу, що укладається суб'єктами лізингу, які перебувають під юрисдикцією різних держав, або в разі якщо майно чи платежі перетинають державні кордони;

г) міжнародна операція, в якій лізингодавець купує предмет оренди у національної фірми і передає в оренду іноземному лізингоодержувачу.

17) *Участь банку експортера у розрахунках акредитивом полягає у:*

а) виконанні платіжного доручення;

б) пред'явленні бенефіціару платіжного зобов'язання;

в) контролі за передачею товаророзпорядчик документів;

г) наданні банківської гарантії щодо проведення операції.

18) *Основними учасниками при здійсненні акредитивної форми міжнародних розрахунків є:*

а) експортер(постачальник товару), імпортер(покупець товару), банк;

б) поручитель, платник, банк-ремітент, інкасуєчий банк;

в) експортер, імпортер, банк-гарант;

г) бенефіціар, показодавець, банк-емітент, авізуєчий банк.

19) *Акредитив виставляє:*

а) покупець;

б) банк покупця;

в) постачальник;

г) банк експортера.

20) *Експортерам бажано уникати акредитива:*

а) безвідзивного;

б) револьверного;

в) відзивного;

г) покритого.

Тема 10 Система валютних рахунків

Тестові завдання з теми 1 (10 балів):

1) Кореспондентський рахунок - це спеціальний рахунок, що відкривається:

- а) банківськими установами;
- б) фінансовими установами;
- в) фінансовим установам;
- г) тільки банківським установам.

2) Міжурядова угода про взаємний залік зустрічних вимог і зобов'язань, які виходить з вартісної рівності товарних поставок та наданих послуг – це:

- а) міжнародна конвенція;
- б) міжнародна угода;
- в) валютний кліринг;
- г) кліринг,

3) Рахунок, на якому відображено розрахунки, здійснені банком однієї країни за дорученням банку іншої країни на підставі кореспондентської угоди:

- а) лоро - рахунок;
- б) міжнародний кореспондентський рахунок;
- в) востро - рахунок;
- г) ностро - рахунок)

4) Кореспондентська угода – це:

- а) договір про встановлення кореспондентських відносин і відкриття кореспондентських рахунків лоро та востро;
- б) договір в якому фіксується порядок відкриття і режим функціонування рахунків;
- в) договір про встановлення кореспондентських відносин і відкриття кореспондентських рахунків лоро та ностро;
- г) договір в якому відображено розрахунки, здійснені банком однієї країни за дорученням банку іншої країни на підставі кореспондентської угоди.

5) Яку назву мають документи, надані банками один одному з метою запобігти можливості втрат у результаті зловживання їх ім'ям:

- а) банківські документи;
- б) контрольні документи;
- в) кореспондентські документи;
- г) кредитні документи.

6) В залежності від чого класифікуються клірингові розрахунки:

- а) виду біржового товару;
- б) рівня централізації;
- в) обслуговується кола;
- г) всі відповіді вірні.

7) Поточний рахунок — це:

- а) основний рахунок суб'єкта господарської діяльності;
- б) без відкриття поточного рахунка підприємство має права вести будь-який вид господарської діяльності;
- в) ностро – рахунок;
- г) міжнародний рахунок.

8) Хто має право відкривати рахунок та на якій основі:

- а) відкривається контрагентом на договірній основі для зберігання грошей;
- б) відкривається страховою компанією клієнтові на договірній основі для здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів;
- в) відкривається банком клієнтові на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів;
- г) відкривається самим підприємством на договірній основі для здійснення розрахунково-касових операцій.

9) Рахунок, що відкриває банк однієї країни для банку - кореспондента іншої країни, на якому відображають взаємні платежі:

- а) кліринг;
- б) міжнародний рахунок лоро;
- в) міжнародний рахунок ностро;
- г) валютний рахунок.

10) Рахунок банку однієї країни у банку-кореспонденті іншої країни, на якому відображено взаємні платежі:

- а) міжнародний рахунок ностро;
- б) міжнародний рахунок лоро;
- в) кліринг;
- г) валютний рахунок.

11) Грошові знаки іноземних держав, кредитні та платіжні документи, які використовуються в міжнародних розрахунках:

- а) валюта іноземна;
- б) тверда валюта;
- в) валюта платежу;
- г) конвертована валюта.

12) У кореспондентській угоді фіксується:

- а) термін дії угоди;
- б) розмір комісійних зборів;
- в) порядок відкриття рахунків;
- г) всі відповіді вірні.

13) До поточних рахунків належать:

- а) всі відповіді вірні;
- б) поточні рахунки типу «Н» та типу «П»;
- в) карткові рахунки, що відкриваються для обліку операцій за платіжними картками;
- г) поточні (накопичувальні) рахунки виборчих фондів.

14) Які рахунки відкриваються в національній валюті офіційним представництвом юридичних осіб-нерезидентів:

- а) поточні (накопичувальні) рахунки;
- б) карткові рахунки;
- в) поточні рахунки типу «Н»;
- г) поточні рахунки типу «П».

15) Скільки рахунків можуть відкривати клієнти для формування статутного капіталу:

- а) не відкривають рахунки;
- б) один;
- в) два;
- г) відкривають валютний рахунок.

16) Скільки знаків має аналітичний рахунок:

- а) від 1 до 10;
- б) від 1 до 7;
- в) від 1 до 14;
- г) від 1 до 15.

17) Кому банки мають право відкривати рахунки:

- а) юридичним та фізичним особам, філіям;
- б) представництвам, відділенням та іншим відокремленим підрозділам підприємств;
- в) іноземним інвесторам, фізичним особам на умовах, викладених у договорі між установою банку та власником рахунку;
- г) всі відповіді вірні.

18) Які є види банківських рахунків:

- а) поточні, розподільчі, кредитні;
- б) кредитні, депозитні (вкладні);

в) поточні, розподільчі, кредитні, депозитні (вкладні);

г) поточні, розподільчі, депозитні (вкладні).

19) Для чого відкривається поточний рахунок в іноземній валюті:

а) для проведення розрахунків у межах чинного законодавства України в безготівковій іноземній валюті при здійсненні поточних операцій;

б) для проведення розрахунків у межах чинного законодавства України в безготівковій та готівковій іноземній валюті при здійсненні поточних операцій, визначених чинним законодавством України;

в) для проведення розрахунків у межах чинного законодавства України в готівковій іноземній валюті;

г) для проведення розрахунків в безготівковій та готівковій національній валюті при здійсненні поточних операцій, визначених чинним законодавством України.

20) На якій підставі закриваються поточні рахунки:

а) заяви власника рахунку;

б) відповідного рішення суду або арбітражного суду про ліквідацію підприємства чи визнання його банкрутом;

в) на інших підставах, передбачених чинним законодавством України чи договором між установою банку та власником рахунку;

г) всі відповіді вірні.

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків

Тестові завдання з теми 11 (10 балів):

1) Чек це:

а) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу готівкою або у безготівковій формі;

б) безумовна пропозиція трасата (кредитора), адресована трасату (боржнику), сплатити третій особі (ремітенту) у встановлений термін зазначену у векселі суму;

в) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу лише готівкою;

г) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу лише готівкою.

2) Переказний вексель це:

а) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу лише готівкою;

б) безумовна пропозиція трасанта (кредитора), адресована трасату (боржнику), сплатити третій особі (ремітенту) у встановлений термін зазначену у векселі суму;

в) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу лише готівкою;

г) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж зазначеної у чеку грошової суми чекоутримувачу готівкою або у безготівковій формі.

3) Міжнародні розрахунки - це:

а) письмова безумовна пропозиція чекодавця платнику здійснити платіж;

б) система організації та регулювання платежів у сфері міжнародних економічних відносин;

в) система організації та регулювання експортних операцій у сфері міжнародних економічних відносин;

г) система організації розрахунків в сфері МЕВ.

4) Грошовий документ встановленої форми, який представляє безумовне розпорядження, наказ чекодавця банку про виплату власнику чека вказаної суми грошей:

а) платіжне доручення;

б) чек;

- в) тратта;
- г) жодної правильної відповіді.

5) Суб'єктами міжнародних розрахунків виступають:

- а) імпортери, експортери, страхові організації;
- б) експортери, імпортери, перевізники, страхові організації;
- в) імпортери, експортери, банки;
- г) система організації та регулювання експортних операцій.

б) Які грошові зобов'язання та вимоги обслуговують міжнародні розрахунки:

а) зобов'язання та вимоги, що виникають у зв'язку з торгівлею товарами та послугами, поточними неторговими операціями, кредитно-інвестиційною діяльністю;

б) зобов'язання та вимоги, що виникають у зв'язку тільки з кредитно-інвестиційною діяльністю;

в) зобов'язання та вимоги, що виникають у зв'язку тільки з поточними неторговими операціями;

г) зобов'язання та вимоги, що виникають у зв'язку з торгівлею товарами та послугами.

7) Спілка міжнародних фінансових телекомунікацій - міжнародна автоматизована система платежів через мережу комп'ютерів:

- а) СВІФТ;
- б) ЧІП;
- в) Р.І.М.;
- г) ТЕЛЕКС.

8) Найскладніша та найдорожча форма розрахунку – це:

- а) банківський переказ;
- б) акредитив;
- в) документарне інкасо;
- г) вексель.

9) Рахунок, що відкриває банк однієї країни для банку - кореспондента іншої країни, на якому відображають взаємні платежі:

- а) кліринг;
- б) міжнародний рахунок лоро;
- в) міжнародний рахунок ностро;
- г) чек.

10) Рахунок банку однієї країни у банку-кореспонденті іншої країни, на якому відображено взаємні платежі:

- а) міжнародний рахунок ностро;
- б) міжнародний рахунок лоро;
- в) кліринг;
- г) факторинг.

11) Вид акредитива, відповідно до якого заздалегідь бронюються засоби в повній сумі на окремому рахунку:

- а) покритий;
- б) револьверний;
- в) безвідзивний;
- г) відзивний.

12) Цінний папір, який оформлюється строго відповідно до вимог закону і містить безумовне абстрактне грошове зобов'язання:

- а) чек;
- б) вексель;
- в) облігація;
- г) акція.

13) Спеціальний напис на лицьовому боці векселя – це:

- а) аваль;

- б) банківський акцепт;
- в) фірмова гарантія;
- г) авізо.

14) Операція банку з виконання клієнта по переведенню грошей в інший (закордонний) банк для виконання його грошових зобов'язань – це:

- а) поштовий переказ;
- б) банківський переказ;
- в) сплата коштів за вимогами;
- г) погашення заборгованості за розрахунками.

15) Грошове зобов'язання банку, яке виставляється на підставі доручення його клієнта-імпортера на користь експортера – це:

- а) доручення на інкасо;
- б) акредитив;
- в) документарний акредитив;
- г) документарне інкасо.

16) Підпис власника на звороті чека та вказування імені особи, якій передається право на отримання коштів – це:

- а) іменний індосамент;
- б) цільовий індосамент;
- в) бланковий індосамент;
- г) всі відповіді неправильні.

17) Система СБІФТ працює:

- а) всі робочі дні;
- б) 365 днів на рік;
- в) протягом робочого дня;
- г) цілодобово.

18) Різновид переказного векселя, де платником виступає банк - це:

- а) кредит;
- б) єврочек;
- в) чек;
- г) банківський переказ.

19) Проведення розрахунків тільки за фінансовими документами – це:

- а) акредитив;
- б) чисте інкасо;
- в) документарне інкасо;
- г) вексельна форма розрахунку.

20) Безумовний письмовий наказ про виплату на вимогу третьому учаснику, адресований однією особою іншій і підписаний особою, яка видала вексель - це:

- а) простий вексель;
- б) ордерний чек;
- в) іменний чек;
- г) переказний вексель.

Тема 12 Страхування валютного ризику

Тестові завдання з теми 12 (10 балів):

1) Хеджування це:

- а) позабіржова строкова угода, здійснювана банками та іншими учасниками фінансового ринку;
- б) термін, використовуваний для позначення різноманітних методів страхування валютних ризиків;
- в) валютна операція;
- г) ф'ючерсна операція з фінансовими інструментами.

2) *Форварди використовуються здебільшого великими зовнішньо-торговельними фірмами для:*

- а) хеджування політичних ризиків;
- б) хеджування економічних ризиків;
- в) хеджування валютних ризиків;
- г) хеджування міжнародних ризиків.

3) *Небезпека валютних втрат внаслідок зміни курсу "валюти угоди" до "валюти платежу" в період між підписанням контракту і здійсненням за ним платежу:*

- а) валютний ризик;
- б) хедж;
- в) овердрафт;
- г) кліринг.

4) *Страхування, зниження ризику від втрат, зумовлених несприятливими для експортерів та імпортерів змінами ринкових цін на товари порівняно з контрактними цінами:*

- а) інкасо;
- б) хеджування;
- в) аваль;
- г) коносамент.

5) *Валютні ризики - це:*

а) група ризиків, які виникають через використання іноземних валют у міжнародних угодах;

б) ризики, які пов'язані зі зміною у майбутньому ціни угоди;

в) ризики, які виникають у зв'язку зі збоями у системі міжнародних розрахунків по валютних операціях;

г) всі відповіді правильні.

6) *Міжнародна ліквідність - це:*

а) сукупність всіх платіжних інструментів;

б) склад валютного курсу та валютних паритетів;

в) складний економічний механізм, який забезпечує купівлю та продаж окремих валют;

г) готівка частина грошової маси, яка циркулює з рук в руки.

7) *За характером виконання операцій і ступенем ризику суб'єкти валютного ринку поділяються на:*

а) підприємці, інвестори, посередники;

б) розділи, підрозділи;

в) валютні цінності, курсова різниця;

г) підрозділи, інвестори.

8) *Назвіть основні функції валютного ринку:*

а) касові або операції з негайною поставкою;

б) страхування валютних ризиків, забезпечення умов та механізмів для реалізації валютної політики держави;

в) операції з негайною поставкою, страхування валютних ризиків;

г) складний економічний механізм, який забезпечує купівлю та продаж окремих валют.

9) *До основних причин транснаціоналізації відносяться:*

а) зниження ризиків, застосування трансфертних цін, впровадження нових технологій, стандартизація маркетингових програм;

б) зниження ризиків, стандартизація маркетингових програм;

в) збільшення прибутковості об'єднання, зниження витрат, зниження ризиків, вихід на нові ринки, стратегічна гнучкість, використання ресурсів;

г) ефективність виробництва, розподілення ризику, збільшення прибутковості, досягнення ефекту синергізму.

10) *Фінансові менеджери міжнародних компаній мають постійно розв'язувати проблеми, які пов'язані з існування таких видів ризиків:*

- а) трансакційні, трансляційні;
- б) трансакційні, фінансові, трансляційні;
- в) валютного, комерційного, політичного;
- г) фінансові, трансляційні.

11) Можна виділити наступні методи запобігання втрат від трансакційних ризиків:

- а) форвардне хеджування, ф'ючерсне хеджування, валютні опціони, внутрікорпоративне хеджування;
- б) форвардне хеджування, ф'ючерсне хеджування, валютні опціони;
- в) форвардне хеджування, кредитне хеджування, прискорення або відстрочка платежів, взаємне хеджування, корегування цін;
- г) кредитне хеджування, прискорення або відстрочка платежів.

12) Трансляційні ризики - це:

- а) ризики, які пов'язані зі зміною валютного курсу;
- б) різниця, яка виникає при перерахунку вартості активів і пасивів з однієї валюти в іншу;
- в) політичні ризики, що існують в закордонній країні;
- г) валютний ризик.

13) Коливання валютних курсів можуть вилитися у такі ризики:

- а) трансляційний, операційний, економічний;
- б) трансакційний, валютний, операційний;
- в) економічний, фінансовий, валютний;
- г) валютний, операційний.

14) Операційний ризик – це:

- а) пов'язаний з можливістю втрати доходів за майбутніми контрактами через зміну загального економічного стану як країн-партнерів, так і країни, де розташована компанія;
- б) пов'язаний з торговельними операціями, а також із грошовими угодами з фінансового інвестування та дивідендних платежів;
- в) пов'язаний з переоцінюванням активів і пасивів та прибутків закордонних філій в національну валюту;
- г) може призвести до зменшення вартості іноземних активів.

15) Економічний ризик – це:

- а) пов'язаний з можливістю втрати доходів за майбутніми контрактами через зміну загального економічного стану як країн-партнерів, так і країни, де розташована компанія;
- б) пов'язаний з торговельними операціями, а також із грошовими угодами з фінансового інвестування та дивідендних платежів;
- в) пов'язаний з переоцінюванням активів і пасивів та прибутків закордонних філій в національну валюту;
- г) може призвести до зменшення вартості іноземних активів.

16) Ризики активно-пасивних операцій пов'язані з:

- а) переоцінюванням активів і пасивів та прибутків закордонних філій в національну валюту;
- б) розбіжністю обсягу зобов'язань та вимог банку з фіксованою відсотковою ставкою, що мають однакові терміни виконання;
- в) з неможливістю швидкої конверсії фінансових активів у платіжні засоби без втрат;
- г) рівнем так званого відсоткового ризику, під яким розуміють можливість втрат через непередбачену, несприятливу для банку зміну відсоткових ставок.

17) Джерелом валютного ризику є:

- а) позиції звіту грошових коштів банку;
- б) позиції балансового звіту банку, чутливі до зміни валютного курсу;
- в) позиції фінансового звіту банку;
- г) позиції авансового звіту банку, чутливі до зміни валютного курсу.

18) Страхування кредитних операцій означає, що:

- а) банки повинні створювати кредитні фонди;

б) розбіжністю обсягу зобов'язань та вимог банку з фіксованою відсотковою ставкою, що мають однакові терміни виконання;

в) банки повинні створювати страхові фонди як на мікро-, так і на макрорівні, а також страхувати окремі високо ризикові кредитні операції в спеціалізованих страхових організаціях;

г) банки повинні створювати страхові фонди та страхувати всі операції.

19) Оцінка ризику – це:

а) створення страхових фондів, а також страхувати окремі високо ризикові кредитні операції в спеціалізованих страхових організаціях;

б) сукупність регулярних процедур аналізу ризику, ідентифікації джерел виникнення ризику, визначення можливих масштабів наслідків прояву факторів ризику і визначення ролі кожного джерела в загальному профілі ризику даного підприємства;

в) зниження ризиків, застосування трансфертних цін, впровадження нових технологій, стандартизація маркетингових програм;

г) використовують в тих порівняно рідких випадках, коли вдається досить чітко і конкретно виокремити й ідентифікувати джерела ризику.

20) Методи локалізації ризику - це:

а) створення страхових фондів, а також страхувати окремі високо ризикові кредитні операції в спеціалізованих страхових організаціях;

б) сукупність регулярних процедур аналізу ризику, ідентифікації джерел виникнення ризику, визначення можливих масштабів наслідків прояву факторів ризику і визначення ролі кожного джерела в загальному профілі ризику даного підприємства;

в) зниження ризиків, застосування трансфертних цін, впровадження нових технологій, стандартизація маркетингових програм;

г) використовують в тих порівняно рідких випадках, коли вдається досить чітко і конкретно виокремити й ідентифікувати джерела ризику.

9.3 Комплект типових задач/ситуаційних вправ з курсу

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 1(10 балів).

Задача № 1

I. Вихідні дані:

Котирування курсів валют буває прямим та непрямим. Пряме котирування визначає кількість національної валюти за одиницю іноземної. Як правило, валюти порівнюють з американським доларом: кількість національної валюти за один долар США (тут долар є базою котирування, а інша валюта - котирувальною). У вигляді прямого котирування офіційно визначаються курси більшості валют світу.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: вид котирування валют та кількість гривень, що буде отримано при обміні 100 дол. США та скільки доларів США буде отримано при обміні 1 млн. грн.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Банк в Києві встановив наступну котирування долара до гривні: купівля-8,45; продаж-8,5.

Задача № 2

I. Вихідні дані:

Конвертованість валюти (convertibility) – здатність національної валюти обмінюватися на валюти інших країн та міжнародні платіжні засоби (від лат. conversio – перетворення). Розрізняють повну та часткову К.в. В умовах повної конвертованості відбувається вільне використання національної грошової одиниці та її обмін на іноземні валюти без будь-яких обмежень як для резидентів, так і для нерезидентів.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: скільки гривень буде отримано при обміні 10 тис. єн та скільки єн буде отримано при обміні 1 млн. грн. Зазначити вид конвертованості валюти.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Банк в Запоріжжі встановив наступну котирування японської єни: купівля - 470 грн. за 10 єн; продаж - 490 грн. за 10 єн.

Задача № 3**I. Вихідні дані:**

Конвертованість валюти, органічно пов'язуючи внутрішній ринок із світовим, дає можливість оперативно реагувати на зміни міжнародної господарської кон'юнктури, що позитивно впливає на економічний розвиток країни.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: скільки євро можна отримати при обміні 1000 дол. та скільки доларів можна отримати при обміні 1000 євро.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Курс долара США до євро в Лондонському банку складає: купівля-1,651; продаж-1,648.

Тема 2 Конвертованість валют.**Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 2(10 балів).****Задача 2.1****I. Вихідні дані:**

Фірмі у Канаді необхідні кошти в канадських доларах на 6 місяців (180 днів). Головна фірма у Швейцарії може надати швейцарські франки під 2,125% річних, або долари США по 5,625 % річних. Фірма позичає швейцарські франки та купує канадські долари через своп на суму 100 тис.дол.

II. Завдання до ситуації:

Визначить вартість операції.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Матеріали лекцій та самостійного опрацювання з теми Курси валют:

Долар США /Канадський долар	Долар США /Швейцарський франк
спот 1,4320-1,4380	1,3555-1,3690
6 міс. 200 160	180 150

Задача № 2.2 Вихідні дані:

Німецька фірма потребує кредиту в розмірі EUR 2 млн. Відсоткові ставки в німецькому банку становлять 12,0 %. Менеджери фірми мають інформацію, що кредит у Данії (у датських кронах) можна отримати значно дешевше - за 8 % річних. На момент отримання кредиту курс EUR / DKK становив 7 DKK за 1 EUR. Курс DKK / EUR становить 10/1,33. Термін позички - 2 роки, сплата відсотків - наприкінці року.

II. Завдання до ситуації:

1. Яку стратегію доцільніше вибрати менеджерів німецької фірми?
2. Які прибутки одержить чи яких збитків зазнає німецька фірма в кожному випадку?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Курси валют:

А) курс EUR / DKK залишиться незмінним;

Б) курс валют зміниться до 6,50 за 1 EUR.

Задача № 2.3**I. Вихідні дані:**

Конвертованість - здатність до вільного використання валюти для будь-яких операцій та обміну на інші валюти. Основу курсів становить співвідношення купівельних спроможностей.

II. Завдання до ситуації:

Визначте:

- а) скільки гривень можна одержати за 400 доларів 40 центів США;
- б) скільки доларів США можна купити за 50 тис. грн.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Національний банк установив такий курс долара США станом на 08.09.200_ р. купівля -7,85 грн., продаж - 8,10 грн.

Тема 3 Платіжний баланс країни.

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 2 (10 балів).

Задача № 3.1

I. Вихідні дані:

Баланс руху капіталу – сальдо припливу і відпливу капіталу з країни. У рахунку руху капіталу і фінансових операцій відбиваються всі міжнародні угоди з активами: доходи від продажу акцій, облігацій, нерухомості іноземцям і витрати, що виникають у результаті покупок активів за кордоном.

II. Завдання до ситуації:

Визначте розмір балансу руху капіталу:

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Є такі умовні дані платіжного балансу країни:

Товарний експорт +40

Товарний імпорт – 30

Експорт послуг +15

Імпорт послуг – 10

Чисті прибутки від інвестицій – 5

Чисті грошові перекази +10

Приплив капіталу +10

Відплив капіталу – 40

Офіційні резерви +10

Задача № 3.2

I. Вихідні дані:

Сальдо платіжного балансу є сума сальдо поточних рахунків і сальдо балансу руху капіталу. Активне сальдо платіжного балансу означає заборгованість закордону країні і веде до підвищення курсу національної валюти. Дефіцит/надлишок платіжного балансу впливає на валютні резерви країни і, отже, на пропозицію грошей. Відсутність впливу спостерігається тільки при змінному валютному курсі.

II. Завдання до ситуації:

Розрахуйте сальдо статті „Помилки та упущення“.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

За даними Національного банку платіжний баланс України у базовому році характеризувався такими показниками (млн. дол. США):

баланс товарів та послуг (-1536);

чисті доходи (-644),

поточні трансферти (+845).

Сальдо рахунка капітальних операцій (+2120) млн. дол.

Задача № 3.3

I. Вихідні дані:

Платіжний баланс – систематизований запис результатів всіх економічних угод між резидентами даної країни (домашніми господарствами, фірмами й урядом) і іншим світом протягом певного періоду часу (звичайно роки).

II. Завдання до ситуації:

Складіть платіжний баланс країни А.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Між країною А і країною Б здійснювалися такі зовнішньоекономічні операції (млн. дол. США):

експорт товарів та послуг з країни А в країну Б – 250;

грошові перекази із країни Б в країну А – 100;

імпорт товарів і послуг у країну А – 230; купівля резидентами країни А цінних паперів фірм країни Б – 110;

продаж цінних паперів фірм країни А резидентам країни Б – 70; імпорт золота у країну А – 80.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем.

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 4 (10 балів).

Задача № 4.1

I. Вихідні дані:

Міжнародні економічні відносини є складовою системи існуючих міжнародних відносин. Поняття «міжнародні відносини» досить широке. Воно включає в себе насамперед міждержавні відносини, в яких суб'єктами виступають держави та їх об'єднання як носії публічної влади. Суб'єктами цих відносин можуть бути також і міжнародні організації, зокрема економічні, та ін.

II. Завдання до ситуації:

Знайдіть помилку у послідовності перелічених форм, які приймало товарне виробництво у процесі своєї еволюції і представте ключові фактори зміни кожної форми товарного виробництва:

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Послідовності перелічених форм, які приймало товарне виробництво.

- а) внутрішній ринок;
- б) світовий ринок;
- в) міжнародний ринок;
- г) національний ринок;
- д) світове господарство;
- е) міжнародна економіка.

Задача № 4.2

I. Вихідні дані:

Валютний курс - це ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошових одиницях іншої країни. Через валютний курс долається національна обмеженість грошової одиниці та відбувається перетворення її локальної цінності у цінність інтернаціональну. Валютний курс є також об'єктивним економічним показником, який відображає тенденції внутрішнього економічного розвитку країни та стан і перспективи її зовнішньоекономічних відносин.

II. Завдання до ситуації:

Яким буде обмінний курс долара на фунт стерлінгів?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

В умовах золотого стандарту фіксований золотий вміст долара США становив 20,6 дол. за 1 унцію. Британський фунт стерлінгів - 4,3 ф. ст. за 1 унцію.

Задача № 4.3

I. Вихідні дані:

Девальвація валюти - зниження державою курсу валюти або центрального паритету при режимі фіксованого валютного курсу. Ревальвація валюти - підвищення державою курсу валюти або центрального паритету при режимі фіксованого валютного курсу.

II. Завдання до ситуації:

Визначте процент девальвації і ревальвації кожної з валют. Як вплине на англійських та датських експортерів така зміна валютних курсів.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Курс британського фунта стерлінгів офіційно змінився з 2,4 до 1,6 дол. США.

Курс датської крони офіційно змінився з 0,58 до 0,24 дол. США.

Тема 5 Валютні операції «спот».

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 5 (10 балів).

Задача № 5.1

I. Вихідні дані:

Крос-курс - співвідношення між двома валютами, що є похідними від їхніх курсів щодо третьої валюти (долара США). Таким чином, оператору ринку потрібно стежити не за одним курсом, а зразу за трьома. З подальшим розвитком валютного ринку в цілому торгівля крос-курсами стала його повноцінним сегментом, проте невеликим за значенням.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: крос-курс купівлі і продажу долара до єни.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Банк в Калпері (США) встановив наступне котирування валют: долар США / євро 5,45 - 5,5 та єна / євро 3,63 - 3,65.

Задача № 5.2

I. Вихідні дані:

Активність торгівлі крос-курсами впливає на активність торгівлі головними курсами (відносно долара) так само, як і навпаки. Аналіз крос-курсів іноді допомагає виявити відмінність у швидкостях змін головних курсів.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: крос - курс купівлі і продажу української грн. до рос. рубля.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Банк в Донецьку встановив наступне котирування валют: долар США / гривня 5,25 - 5,15 та долар США / рубль 35 - 33.

Задача № 5.3

I. Вихідні дані:

Котирування можуть здійснюватися в європейському чи американському варіанті або, відповідно, прямі та зворотні.

Американський варіант, або зворотне котирування. У цьому разі фіксована кількість національної валюти котирується проти змінюваної кількості іноземної валюти.

Традиційно британський фунт стерлінгів котирувався саме в такий спосіб у зв'язку з тим, що до введення в країні десятичної системи це полегшувало підрахунки. Зворотне котирування зберігається і зараз, хоча британський фунт переведено на десятичну систему. До інших валют, які котируються за американським варіантом, входять новозеландський долар (NZD), австралійський долар (AUD), ірландський фунт (IEP) і європейська валютна одиниця (EUR).

II. Завдання до ситуації:

Визначити: крос - курс купівлі і продажу єни до гривні.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Відомі наступні курси валют: єна / долар США 1,651 - 1,648 та долар США / гривня 5,20 - 5,17.

Тема 6 Форвардні валютні операції.**Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 6 (10 балів).****Задача № 6.1****I. Вихідні дані:**

У більшості випадків на міжбанківському ринку форвардний курс котирується за допомогою своп-ставок. Це пов'язано з тим, що дилери оперують форвардними маржами (тобто дисконтами чи преміями), вираженими в пунктах, які й називаються курсами своїх чи своїх-ставками. Форвардна маржа (своп-ставки) має найбільше поширення внаслідок таких причин: а) вона найчастіше залишається незмінною, тоді як курси спот піддаються значним коливанням; отже, у котирування премій і дисконтів потрібно вносити менше змін; б) під час укладання багатьох угод потрібно знати саме розмір форвардної маржі, а не повний форвардний курс.

II. Завдання до ситуації:

Розрахувати форвардний курс через 3 місяці та 5 днів,

III. Інформаційне забезпечення задачі:

спот-курс USD/DEM дорівнює 1,5905-1,5915,
своп-ставки на 3 місяці 170-165,
на 4 місяці – 220-210.

Задача № 6.2**I. Вихідні дані:**

Торовець купує боби. Ціна спот 600 грн. / т. Форвардна ціна 650 грн. / т. Через два місяці ціна спот знизилася до 590 грн. Накладні витрат - 25 грн.

II. Завдання до ситуації:

Визначити результати операції

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Форвардний валютний курс або форвардна ціна курс іноземної валюти або ціна одиниці товару, які застосовуються під час проведення операцій на строковому ринку.

Результат операції торговця = Ціна Форварда – (Ціна спот + витрати)

Результати операції = Ціна Форварда - ціна спот 2 + витрати + результат операції торговця)

Задача № 6.3**I. Вихідні дані:**

Котирування на ринку-спот
USD/UAH 5, 3306 – 5, 3309,
USD 1 m 5,5 – 6 % p.a,
UAH 1 m 15 – 16 % p.a.

II. Завдання до ситуації:

Розрахувати форвардний курс USD/UAH на 1 місяць,

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Потрібно використати місяць в днях.

Форвардний валютний курс котирують за допомогою методу «аутрайт» та методу своп-ставок. Згідно методу «аутрайт», клієнт отримує інформацію про повний спот курс, повний форвардний курс, строк та суму поставок валюти. За методом своп-ставок визначається тільки премія (pm) чи дисконт (dis), які за прямого котирування відповідно додаються до курсу «спот» або вираховуються з нього

Валютні курси, процентні ставки мають дві сторони котирування — bid та offer, тому, щоб розрахувати двостороннє котирування форвардного курсу, необхідно використати формули 6.1, 6.2:

$$pm / dis_{bid} = \frac{S_{bid} \cdot (R_{C_{bid}} - R_{B_{bid}}) \cdot D}{(B \cdot 100) + (R_{B_{bid}} \cdot D)}, \quad (6.1)$$

$$pm / dis_{offer} = \frac{Soffer \cdot (R_{C_{offer}} - R_{B_{bid}}) \cdot D}{(B \cdot 100) + (R_{B_{bid}} \cdot D)}, \quad (6.2)$$

де S — курс спот (відповідно bid та offer);

RC — процентна ставка валютного котирування (bid та offer);

RB — процентна ставка бази котирування (bid та offer);

D — кількість днів у періоді;

B — 366 або 365.

Тема 7 Валютні операції «своп».

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 7 (10 балів).

Задача № 7.1

I. Вихідні дані:

Фірмі у Канаді необхідні кошти в канадських доларах на 6 місяців (180 днів). Головна фірма у Швейцарії може надати швейцарські франки під 2,125% річних, або долари США по 5,625 % річних. Фірма позичає швейцарські франки та купує канадські долари через своп у сумі 50 тис. дол..

II. Завдання до ситуації:

Визначить вартість операції.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Курси валют:

Долар США /Канадський долар	Долар США /Швейцарський франк
спот 1,4320-1,4380	1,3555-1,3690
6 міс. 200 160	180 150

Задача № 7.2

I. Вихідні дані:

15 червня 2002 р. спот-курс USD / CHF становив 1,3275 - 1,3775. Форвардна маржа для угоди на 6 місяців дорівнює 60-80.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно визначити:

- 1) дату валютування та дату завершення “свопу”;
- 2) спот-курс і курс “аутрайт” для угоди репорту;
- 3) спот-курс і курс “аутрайт” для угоди депорту.

А також поясність зміст записів:

III. Інформаційне забезпечення задачі:

- 1) 3 M USD / CHF b / s swap;
- 2) 1 M USD / UAH s / b swap;
- 3) 3 X 6 mth USD / CHF s / b swap;
- 4) 9 X 6 mth USD / CHF b / s swap.

Задача № 7.3

I. Вихідні дані:

Здійснити котирування операції своп на суму 200 млн. японських єн, на строк 25 днів

II. Завдання до ситуації:

Здійснити котирування операції своп

III. Інформаційне забезпечення задачі:

На строк 25 днів процентні ставки за USD та JPY дорівнюють 6,05/6,11 і 0,12/0,15 відповідно, та курс спот USD/JPY =106,25/30.

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 8 (10 балів).**Задача № 8.1****I. Вихідні дані:**

Інвестор купив опціони на продаж 100 акцій за ціною використання 110 грн. за кожну акцію. Поточний курс 105 грн. Тривалість контракту 3 місяці. Ціна опціону 5 грн.

II. Завдання до ситуації:

1. Загальну премію продавця опціону.
2. Результат операції інвестора, якщо через два місяці ціна однієї акції підніметься до 120 грн.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Різновид термінових операцій становлять опціонні угоди: їхнім об'єктом є право купити (опціон "кол" - call option) чи продати (опціон "пут" - put option) фінансовий актив у майбутньому за ціною, зафіксованою в момент укладення угоди, тобто це - угода з нефіксованою датою поставки активу.

премії продавця = опціони на продаж * ціна опціону

премія інвестора премія інвестора =

Задача № 8.2**I. Вихідні дані:**

Американська компанія «Concord» замовила у Великобританії товарів на суму 500000 британських фунтів з умовою поставки рівно через один рік. На момент укладання угоди 1 фунт = 1,7 дол. США. Фінансовий менеджер американської компанії прогнозує зростання курсу британського фунта стерлінгів. У зв'язку з цим, компанія «Concord» купує 5000 опціонів колл, кожний на 100 фунтів, з ціною виконання 1,8 доларів і строком виконання 1 рік. Вартість кожного опціону складає 10 дол. США.

II. Завдання до ситуації:

Визначте, в якому випадку опціони захистять компанію від негативної реакції від зростання курсу фунту стерлінгів

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Значення спот-курсу через рік складе:

- 1) 1,70 дол.США;
- 2) 1,80 дол.США;
- 3) 1,90 дол.США;
- 4) 2,0 дол.США.

Задача № 8.3**I. Вихідні дані:**

Курс акцій в Німецькій компанії на 1 січня 2011 склав 600 євро. Приватний інвестор отримує інформацію і купує 310 опціонів з ціною виконання 200 євро і строком 4 місяці. Вартість опціону (пут) 20 євро.

II. Завдання до ситуації:

Який прибуток (збитки) отримає інвестор?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

- а) якщо курс акцій компанії зменшиться до 580 Євро;
- б) 575 євро;
- в) залишиться 600 євро.

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.**Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 9 (10 балів).****Задача № 9.1****I. Вихідні дані:**

У другій половині XX століття з'явилася нова форма кредитування – форфейтинг. Форфейтинг – це кредитування експорту шляхом покупки векселів або інших боргових вимог.

Український експортер та іноземний імпортер уклали контракт на поставку товару, в якому домовилися, що платежі за товари будуть здійснюватись шляхом виплати боргового зобов'язання – векселя. Експортер продає одержані зобов'язання форфейтинговій компанії.

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних таблиці 9.1 виконати наступні завдання:

1. Пояснити механізм проведення операції форфейтингування векселя форфейтинговою компанією, при якій всі ризики переходять від експортера до форфейтора.
2. Надати визначення механізму усунення ризику експортера за допомогою операції форфейтига.
3. Здійснити прогнозну оцінку ефективності угоди форфейтора.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 9.1 Механізм проведення операції форфейтингу

Контрактна вартість товару	2000000 дол. США
Щорічна відсоткова ставка (умовна)	12%
Дисконтна ставка (умовна)	6%
Кількість днів у році, встановлена для даної операції	360 днів
Середній термін погашення векселя	3 роки

Задача № 9.2

I. Вихідні дані:

Англійська компанія має дочірню фірму зі статутним капіталом 1млн. ф. ст. у Данії. На 01.01 курс датської крони до англійського фунта стерлінгів GBP / DKK становив DKK 10,8, а на 31.12 - DKK 11,00 за 1 ф. ст.

II. Завдання до ситуації:

Наскільки знизиться вартість активів дочірньої фірми через виникнення трансляційного ризику?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Потрібно зробити обмін валют та суму втрати коштів

Задача № 9.3

I. Вихідні дані:

Валютний коридор – межі коливання валютного курсу, що встановлюються як спосіб його державного регулювання і підтримуються центральним банком через закупівлю та продажвалюти.

Валютний “коридор” встановлено в межах 5,30 - 5,55 грн. за 1 USD.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно визначити розрахункову ціну валютного ф'ючерсу.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Ціна закриття останнього дня торгів ф'ючерсними контрактами на УМВБ дорівнює:

- A) 5,28 грн. за 1 USD
- B) 5,59 грн. за 1 USD
- C) 5,40 грн. за 1 USD

Тема 10 Система валютних рахунків.

Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 10(10 балів).

Задача № 10.1

I. Вихідні дані:

За своїм характером поточні рахунки належать до депозитів до запитання (депозитів або вкладів на вимогу). Тобто, обслуговуючи такий депозит, банк зобов'язаний у будь-який момент забезпечити зняття коштів на підставі розпорядження свого клієнта.

II. Завдання до ситуації:

Назвіть основні етапи процесу відкриття кореспондентського рахунку у порядку їх послідовності:

III. Інформаційне забезпечення задачі:

- укладення кореспондентської угоди;
- обмін контрольними документами;
- вибір партнера;
- домовленість про контрольні ключі;
- надсилання листа з пропозицією встановити
- кореспондентські відносини;
- відкриття кореспондентського рахунку;
- встановлення зв'язку з обраним банком.

Задача № 10.2

I. Вихідні дані:

Міжнародні розрахунки базуються на проведенні банками різного роду фінансових платежів. У широкому розумінні кореспондентські відносини являють собою весь комплекс можливих форм співробітництва між банками.

Кореспондентські відносини між банками як у державі, так і за її межами виникають на основі взаємності.

Валютний рахунок – це рахунок, який відкривається в комерційному банку для зберігання іноземної валюти і здійснення всіх видів банківських операцій

II. Завдання до ситуації:

Посилаючись на відповідні нормативно-правові акти Національного банку України, дайте відповіді на наступні запитання:

1. Чи має право банк відкрити рахунок фізичній особі-резиденту без подання документа, що засвідчує присвоєння їй ідентифікаційного номера платника податків?
2. Чи повинні особи, які мають право першого та другого підписів особисто подавати до банку документи на відкриття поточного рахунку?
3. Чи має право банк вимагати від клієнта інші документи (крім обов'язкових) і відомості, потрібні для з'ясування його особи, суті діяльності, фінансового стану?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Матеріали лекцій та самостійного опрацювання до теми

Задача № 10.3

I. Вихідні дані:

За українським законодавством, кореспондентський рахунок – це рахунок для обліку рахунків, які виконує одна банківська установа за дорученням і на кошти іншої банківської установи на підставі укладеного кореспондентського договору.

II. Завдання до ситуації:

- скласти перелік необхідних документів для відкриття валютного рахунку;
- відкрити відповідні рахунки;
- скласти перелік документів, що є підставою для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України при розрахунках з нерезидентами за торговими операціями;
- скласти заяву на купівлю іноземної валюти;
- оформити документарно розрахункову операцію за даною ситуацією.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

До обласного управління Ощадбанку України (вул. Горького, 32, МФО 337568) звернулось ТОВ “Люкс” з проханням відкрити йому поточний валютний рахунок у доларах США.

Для розрахунків з іноземним партнером – фірмою “Бетта”– за імпортовану в Україну продукцію (обладнання для переробки сільськогосподарської сировини) за придбані товари клієнту необхідно купити 250000 доларів.

**Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків.
Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 11(10 балів).**

Задача № 11.1

I. Вихідні дані:

Іноземний імпортер розраховується з українським експортером за допомогою банківського переводу. За останній час імпортер затримував платежі. Експортер звернувся до комерційного банку з запитанням про можливість застосування акредитивної форми розрахунку.

II. Завдання до ситуації:

На прикладі рисунку 11.1 потрібно:

1. Поясніть клієнтові суть розрахунку за допомогою акредитива.
2. Назвіть недоліки акредитивної форми розрахунків.
3. Поясніть механізм здійснення платежів за допомогою документарного акредитива.

III. Інформаційне забезпечення задачі

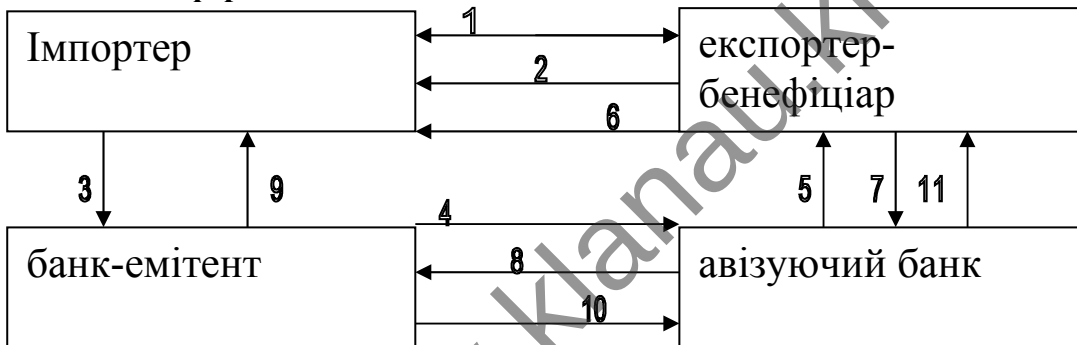

Рисунок 11.1 – Схема акредитивної форми розрахунків

Задача № 11.2

I. Вихідні дані:

Іноземний імпортер розраховується з українським експортером за допомогою чеку.

II. Завдання до ситуації:

На прикладі рисунку 11.2 потрібно:

1. Поясніть клієнтові суть розрахунку за допомогою чеку
2. Назвіть недоліки чекової форми розрахунків.
3. Поясніть механізм здійснення платежів за допомогою чеку

III. Інформаційне забезпечення задачі

Рисунок 11.2 – Схема розрахунку за допомогою чеку

Задача № 11.3**I. Вихідні дані:**

Клієнт Вашого банку отримав пропозицію з трьох країн на постачання йому обладнання.

II. Завдання до ситуації:

Поясніть сутність запропонованих умов. Допоможіть клієнтові визначити найкращу пропозицію, враховуючи, що ціна контракту (в євро): Австрія – 28000; Іспанія – 26950; Бельгія – 29000.

III. Інформаційне забезпечення задачі

- австрійська фірма запропонувала оплату за відкритим рахунком на умовах ФОБ через 1 місяць;
- компанія із Іспанії ставить умовою документарне інкасо, СРТ через 2 місяці;
- компанія із Бельгії вимагає документарний акредитив, СІР через 3 місяці.

Тема 12 Страхування валютного ризику.**Типові задачі/ситуаційні вправи з теми 12(10 балів).****Задача № 12.1****I. Вихідні дані:**

Крос-курс – співвідношення між двома валютами, яке впливає з їх курсу відносно курсу третьої валюти.

Зазвичай банки виставляють дві ціни: ціну продажу і ціну купівлі валюти. Котируються валюти до 0,01 цента, пфеніга, пенса... – це “пункт”. Стандартний вид котирування до четвертого знака після коми:

USD/UAH : 4,6840 – 4,6872

Хоча не завжди є необхідність показувати котирування «великим числом». Такий вид котирування банки використовують, коли працюють з клієнтами, а на міжбанківському та біржовому валютному ринках котирування може мати такий вигляд: USD/UAH : 4,6840/72, або взагалі ще простіше: 40/72.

Це двостороннє котирування: ціна купівлі валюти та ціна її продажу в обмін на іншу валюту. В даному випадку це кількість гривень за один долар США. Різниця між двома сторонами котирування або між ціною купівлі та продажу називається спред (spread – розрив).

Правила розрахунку крос-курсів валют:

1. Для розрахунку крос-курсу між двома валютами, які котируються однаково прямо або однаково обернено, треба перехресно поділити їх курси відносно долара США;
2. Для розрахунку крос-курсу валют, які котируються по-різному, треба перемножити однакові сторони котирування.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно проаналізувати дохідність та рівень ризику кожного з напрямків вкладення коштів, а також переваги та недоліки укладення форвардного валютного контракту.

III. Інформаційне забезпечення задачі

Іноземна фірма має намір вкласти 300 000 дол. На термін 6 місяців. Є два варіанти вкладення коштів: євродоларовий депозит під 8% річних або облігації внутрішньої державної позики уряду України під 23% річних. На дату інвестування спот курс гривні становить $\text{usd/uan} = 2,9700$

Задача № 12.2

I. Вихідні дані:

Операційний ризик компанії в період між купівлею і доставкою ксероксів полягає у зростанні вартості єни, внаслідок цього компанія вимушена платити більше, ніж очікувалося спочатку.

II. Завдання до ситуації:

Потрібно визначити обсяг переплати

III. Інформаційне забезпечення задачі

Компанія закупила в Японії партію ксероксів вартістю 25,2 млн єн. На момент доставки обмінний курс був 300 єн за 1 фунт стерлінгів, а на момент оплати — 280 єн.

Крім того, протягом терміну експлуатації фотокопіювальних машин прибутки компанії будуть також меншими, бо збільшаться амортизаційні відрахування, котрі проводяться виходячи з 90 тис. фунтів стерлінгів, а не з 84 тис. фунтів стерлінгів.

Задача № 12.3

I. Вихідні дані:

Валютні ризики, тобто втрати від зміни валютних курсів, настають в момент надходження виручки на рахунок експортера. У зовнішньоекономічному контракті фіксується два види валют: валюта ціни і валюта платежу.

Валютні ризики проявляються при зміні за час здійснення зовнішньоторговельної операції курсового співвідношення між валютою платежу і валютою, в якій виражені витрати експортера або ведеться облік його валютних надходжень (валюта ціни). Величина валютного ризику пов'язана зі втратою купівельної спроможності валюти, тому вона знаходиться в прямій залежності від розриву в часі між терміном укладання угоди і моментом платежу.

II. Завдання до ситуації:

Визначте прибутки або збитки сторін від операційного валютного ризику за даною угодою

III. Інформаційне забезпечення задачі

Під час створення української туристичної фірми «Travelse» керівництво фірми приймає рішення про закупівлю меблів для офісу у польської фірми «Good Like» на суму 80 тис. дол. На момент відвантаження поточний курс становив $1 \text{ UAH} = \$ 8,11$. Оплату сировини було здійснено в американських доларах через два місяці, коли обмінний курс становив $1 \text{ UAH} = \$ 8,00$.

9.4 Комплект творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ) з курсу.

Тема 1 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій.

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 1 (10 балів).

Творче завдання 1.1

I. Вихідні дані:

Експортер у Сполучених Штатах повинен продати іноземні валюти, отримані від експорту в Швейцарію, Канаду і Сінгапур.

II. Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 1.1 визначити які валюти необхідно продати в США, а які

за кордоном?

1. Всі валюти за кордоном.
2. Всі валюти в США.
3. Швейцарський франк (SWF) - у США; канадський долар (Can\$) - за кордоном; сингапурський долар (S\$) - в США.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 1.1 Котирування валют

Котування банку США	Котування іноземного банку
\$58.83 = SWF100	SWF1.70 = \$1
\$86.85 = Can\$100	Can\$1.15 = \$1
\$47.62 = S\$100	S\$2.10 = \$1

Творче завдання 1.2

I. Вихідні дані:

Потрібно використати курс національної валюти та курс валюти іноземної держави.

II. Завдання до ситуації:

Яким чином на курс гривні відносно інших валют вплинуть наступні тенденції розвитку економіки:

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Тенденції розвитку економіки наступні:

- поява дефіциту торгового балансу;
- помірне, але постійне зростання внутрішніх цін;
- стабілізація процентних ставок в середині країни, їх вищий рівень відносно процентних ставок провідних валют світу;
- очікування помірної інфляції;
- відносно рівне скорочення як імпортного, так і експортного мита та квот;
- помірне зростання попиту на імпортні товари;
- помірне зростання виробництва, попиту та продуктивності праці;
- зростання грошової маси в середині країни?

Творче завдання 1.3

I. Вихідні дані:

Уряд Бразилії вирішив підняти курс національної валюти відносно провідних валют світу.

II. Завдання до ситуації:

Яким чином ревальвація валюти країни позначиться на динаміці сукупного попиту та пропозиції на національному ринку у короткостроковому та довгостроковому періодах?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Потрібно використати курс валюти Бразилії на теперішній час.

Тема 2 Конвертованість валют

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 2 (10 балів).

Творче завдання 2.1

I. Вихідні дані:

Підприємство подало заяву до банку на придбання 2400 дол. за договірним курсом МБВР 5,35 грн./ \$1. Курс НБУ на дату надходження валюти склав 5,2 грн./\$1. Комісійна винагорода банку дорівнює 50 грн.

II. Завдання до ситуації:

Визначити суму гривень, необхідних для придбання валюти у розмірі 2400 дол.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Сума гривень, необхідних для придбання валюти, складається із:

- суми гривень, що платяться за придбання самої валюти за комерційним курсом МБВР;

- комісійної винагороди банку.

Творче завдання 2.2

I. Вихідні дані:

Підприємство одержало від покупця аванс 1 000 дол. На момент отримання грошових коштів курс НБУ складав 8,1 грн. за 1 дол. На момент відвантаження товарів, загальна вартість яких дорівнювала 2000 дол., курс НБУ був 8,2 грн. за дол. На кінець кварталу курс НБУ склав 8,15 грн. за 1 дол. Остаточна оплата відбулася у наступному кварталі, курс НБУ на момент остаточної оплати склав 8,05 грн. за долар.

II. Завдання до ситуації:

Визначити: Аванс, Нараховане мито, Зараховану остаточна оплата від покупця, Відображення курсової різниці на кінець кварталу, Відображення курсової різниці на момент оплати

III. Інформаційне забезпечення задачі:

На митниці було сплачено:

- мито - 4%;
- митні збори - 0,2%.

Творче завдання 2.3

I. Вихідні дані:

Поточні значення валютних курсів складають:

GBP/USD=1,5150-1,5185.

EUR/USD=0,8950-0,8965.

Процентні ставки на міжбанківському ринку позичкових капіталів становлять:

- по депозитах у GBP - 2,5%;
- по кредитах у GBP - 3,5%;
- по депозитах у USD - 4,0%;
- по кредитах у USD - 5,0%;
- по депозитах у EUR - 5,5%;
- по кредитах у EUR - 7,0%;

Термін форвардної угоди становить 3 місяці.

II. Завдання до ситуації:

Поточне значення крос-курсу GBP/EUR. Курси «аутрайт» GBP/USD та EUR/USD. Форвардний крос-курс GBP/EUR та EUR/GBP.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Визначимо поточне значення крос-курсу GBP/EUR:

$GBP/EUR = (GBP/USD) / (EUR/USD)$

$P(D) = K_{\text{скуп}}(C_{\text{дв}} - C_{\text{кр.б}})T / 360 \times 100 + (C_{\text{кр.б}}) T$

де, $P(D)$ куп - премія (або дисконт) для форвардного курсу купівлі певної валюти;

$K_{\text{скуп}}$ - спот-курс купівлі певної валюти;

$C_{\text{дв}}$ - відсоткова ставка за міжбанківськими депозитами для валюти котирування;

$C_{\text{кр.б}}$ - відсоткова ставка за міжбанківськими кредитами для базової валюти (база котирування);

T - термін у днях, на який розраховується форвардний курс.

Тема 3 Платіжний баланс країни

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 1 (10 балів).

Творче завдання 3.1

I. Вихідні дані:

Платіжний баланс - це балансовий рахунок міжнародних операцій як вартісне вираження всього комплексу світогосподарських зв'язків країни у формі співвідношення надходжень та

платежів. Іншими словами, це кількісне і якісне вартісне відображення масштабів, структури й характеру зовнішньоекономічних операцій країни, її участі у світовому господарстві.

II. Завдання до ситуації:

За наведеними даними в таблиці 3.1 скласти платіжний баланс умовної країни У, класифікуючи кожну з операцій як кредит або дебет.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 3.1 Класифікація операцій балансу

Операція	Обсяг (млн. гр. од.)
Експорт нафти	6
Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2
Доходи від туризму іноземців в країну У	6
Грошові перекази іноземцям із країни У	2
Придбання акцій приватних корпорацій Франції	6
Придбання золота у іноземних громадян	1

Творче завдання 3.2

I. Вихідні дані:

Таблиця 3.2 Показники платіжного балансу

Статті	Надходження (+)	Платежі (-)	Сальдо (+, -)
1. Рахунок поточних операцій			
- Баланс товарів	9046,0	9159,0	
- Баланс послуг	2776,0	1676,0	
- Доходи	66,0	787,0	
- Поточні трансферти	542,0	41,0	
2. Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій			
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій			
- Капітальні трансферти	-	8,0	
Фінансовий рахунок			
- Прямі інвестиції	353,0	7,0	
- Портфельні інвестиції	38,0	9,0	
- Інші інвестиції	1497,0	1317,0	
3. Резервні активи	-		
Валюта та депозити			
- СДР та депозитна позиція в МВФ	-	523,0	
- Золото	-	35,0	
- Інші фінансові вимоги	-	-	-
4. Помилки та упушення	-	756,0	

Баланс	14318,0	14318,0	0,0

II. Завдання до ситуації:

Розрахувати відсутні показники платіжного балансу наведені в таблиці 3.2 та його сальдо, зробити висновки.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Система розрахунків платіжного балансу унікальна в тому плані, що вона хоч і не показує безпосередньо, які процеси розвиваються добре, а які явища їх викликають, проте відображає реальні фінансові потоки між даною країною і зовнішнім світом, що дає змогу зробити відповідні висновки.

Творче завдання 3.3

I. Вихідні дані:

Розрахунки платіжного балансу можуть бути додатні і від'ємні. Додатна стаття називається кредит, а від'ємна - дебет. Сальдо - це різниця між дебетом і кредитом. Якщо стаття забезпечує країну додатковою іноземною валютою, як це робить експорт, то вона належить до кредиту. Якщо стаття балансу як імпорт змушує нас використовувати запас валюти, то ця стаття дебету. В рахунках платіжного балансу кожна операція фіксується подвійним записом. Оскільки більшість операцій між економічними агентами пов'язані з еквівалентним обміном цінностями, тобто зустрічними економічними потоками, які врівноважують один одного, то в рахунках відображаються обидва потоки. Один з них реєструється як кредит із додатним знаком, інший як дебет із від'ємним знаком. Тому платіжний баланс - сума дебету і кредиту - дорівнює нулю.

II. Завдання до ситуації:

Використовуючи ці дані, розрахуйте сальдо поточного рахунка, фінансового рахунка, платіжного балансу країни.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Економіка держави описана наступними даними:

1. Експорт товарів складає 19650
2. Імпорт товарів складає 21758
3. Громадяни країни одержують дохід від іноземних інвестицій у вигляді процентних виплат з-за кордону в розмірі 3621
4. Країна виплачує закордонним інвесторам дохід у вигляді процентів у розмірі 1394
5. Витрати громадян даної країни на туризм складають 1919
6. Доходи даної країни від туризм складають 1750
7. Односторонні трансферти країни складають 2388
8. Залишок капіталу в країні складає 4174
9. Приплив капіталу у країну складає 6612.

Тема 4 Еволюція розвитку валютних систем

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 4 (10 балів).

Творче завдання 4.1

I. Вихідні дані:

Інтеграція (від лат. Integrum - ціле, integratio - відновлення) - 1) поєднання, взаємопроникнення. Це процес об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Процес взаємозближення й утворення взаємозв'язків; 2) згуртування, об'єднання політичних, економічних, державних і громадських структур в рамках регіону, країни, світу.

II. Завдання до ситуації:

Назвіть основні передумови та чинники, які сприяють або гальмують процеси інтеграції України в ЄС

III. Інформаційне забезпечення задачі

Сучасним та перспективним напрямом інтеграції України у світову економіку обрано Європейський союз.

Творче завдання 4.2

I. Вихідні дані:

Процес глобалізації пов'язаний з поступовим перетворенням світового господарства у єдиний ринок товарів, послуг, робочої сили й капіталу на основі поступового зняття перепон між окремими країнами.

II. Завдання до ситуації:

Розкрийте чинники, що зумовлюють розвиток цього процесу й та покажіть яким чином відбувається наближення форм господарського життя у всесвітньому масштабі.

III. Інформаційне забезпечення задачі.

Глобалізація як процес розбудови міжнародних відносин диктує цінності, на основі яких мають розвиватися суспільства, нації та міжнародні організації. Поступові хвилі глобалізації, розвиток інтеграції фінансових ринків та інституціональні нововведення породжують системи міжнародних законів й інституцій, що утворюють міжнародні валютні системи.

Творче завдання 4.3

I. Вихідні дані:

Міжнародні валютні системи - це сукупність правил і механізмів, що складаються на основі інтернаціоналізації господарських зв'язків і повинні забезпечувати співвідношення різних валют у міжнародних відносинах. Тобто валютні системи покликані встановлювати "правила гри" для всіх країн, економіка яких є відкритою.

II. Завдання до ситуації:

В чому полягають особливості Ямайської валютної системи, що відрізняють її від систем «Золотого стандарту» та Бреттон-Вудської?

III. Інформаційне забезпечення задачі

Для аналізу потрібно взяти складники Ямайської валютної системи та Бреттон-Вудської.

Тема 5 Валютні операції «спот»

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 5 (10 балів).

Творче завдання 5.1

I. Вихідні дані:

Операції спот - найпоширеніші та становлять до 90% обсягу валютних угод. У міжнародній практиці прийнято, що поточні конверсійні операції здійснюються на умовах спот, тобто з датою валютування на 2-й робочий день після дня укладання угоди. Міжнародний ринок поточних конверсійних операцій називається спот - ринком

II. Завдання до ситуації:

Як буде діяти торговець, якщо через два місяці ціна спот залишиться незмінною.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

На ринку ціна спот становить 935 грн., форвардна - 930 грн.

Творче завдання 5.2

I. Вихідні дані:

Валютна операція на умовах "форвард" - валютна операція за форвардним договором, умови якого передбачають виконання цієї операції (з поставкою валюти за договором) пізніше ніж на другий робочий день після дня укладення договору.

II. Завдання до ситуації:

Розрахувати фінансовий результат операції торговця. Контракт 60 т.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Торговець купує пшеницю. Ціна спот становить 609 грн. Форвардна ціна 650 грн. Накладні витрати за форвардною угодою - 20 грн.

Творче завдання 5.3**I. Вихідні дані:**

Валютні опціони - це контракти, які дають їхнім власникам право купити чи продати встановлену кількість валюти за визначеною в контракті ціною протягом певного періоду (американський опціон) чи в певний день (європейський опціон)

II. Завдання до ситуації:

Розрахувати внутрішню та часову вартість опціону на купівлю.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Ціна купівля акції за поточним курсом становить 305 грн. Ціна виконання 300 грн. Премія за опціон - 25 грн.

Тема 6 Форвардні валютні операції.**Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 6 (10 балів).****Творче завдання 6.1****I. Вихідні дані:**

До строкових валютних операцій відноситься форвардна валютна операція. Ці операції, як правило, закінчуються поставкою активів, які були предметом угоди, за курсом, зафіксованим на момент угоди.

Український експортер уклав угоду на поставку товару. Платіж за контрактом надійде через певний період. Експортер уклав з банком форвардний контракт на продаж валюти з метою захисту себе від несприятливої зміни валютного курсу.

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних таблиці 6.1 виконайте наступні завдання:

1. Розрахуйте конкретний механізм захисту покупця форвардного контракту від ризику несприятливої зміни валютного курсу.
2. Надайте визначення механізму захисту покупця форвардного контракту від ризику несприятливої зміни валютного курсу.
3. Поясніть, чому форвардна угода є вигідною як для продавця, так і для покупця форвардного контракту.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 6.1 Перелік валютних операцій

Сума контракту	30000 дол. США
Спот-курс на момент укладання угоди	8,0100 грн./дол.
Відсоткова ставка за гривнею (умовна)	16%
Відсоткова ставка за долларом (умовна)	10%
Строк форварду	90 днів
База розрахунку	360 днів
Спот –курс на момент здійснення угоди	8,0500 грн/дол.

Творче завдання 6.2**I. Вихідні дані:**

Форвардна операція є угодою, при якій платежі проводяться у встановлений термін (від одного тижня до п'яти років) за курсом, зафіксованим на час укладення угоди за контрактом, тобто це угоди, в яких сторони домовляються про поставку певної суми валюти через конкретний період часу після укладання угоди за курсом, зафіксованим в угоді.

6-місячний форвард укладається 26 лютого

II. Завдання до ситуації:

Якою буде спот-дата та коли повинна бути оплачена форвардна угода

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Усі дати, що не підпадають під правило “кінця місяця” та не є ординарними, називаються рваними датами. У цьому випадку своп-ставки рваних дат перераховуються щоразу по-новому

через перерахунок у щоденну ставку різниці у своп-ставках для двох ординарних дат до та після необхідної дати.

Творче завдання 6.3

I. Вихідні дані:

Форвард-курс (форвардний курс) визначає очікувану вартісні валюти через певний період часу і є ціною, за якою дана валюта продається або купується за умови її постачання на певну дату в майбутньому. Теоретично форвардний курс валюти може дорівнювати її курсу спот, однак на практиці він завжди виявляється або вище, або нижче курсу спот. Якщо форвардний курс вище курсу спот, він є сумою курсу спот і відповідної різниці (форвардної маржі), що в даному випадку називається премією. Якщо форвардний курс нижче курсу спот, він є курсом спот, від якого віднята форвардна маржа, що називається в цьому випадку дисконтом.

II. Завдання до ситуації:

Яка валюта продається з премією, а яка з дисконтом пояснити

III. Інформаційне забезпечення задачі:

спот-курс USD/UAH = 5,2550,

одномісячний форвард USD/UAH = 5,2050

Тема 7 Валютні операції «своп»

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 7 (10 балів).

Творче завдання 7.1

I. Вихідні дані:

Умови виконання операції відображені у таблиці, а також дата валютування: 2-й роб. день, сьогодні, завтра

II. Завдання до ситуації:

Заповнити таблицю 7.1

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 7.1 Умови виконання операції

Назва	Стандартне позначення	Дата укладення угоди	Дата валютування	Період	Дата завершення угоди
Overnight	o/n	Сьогодні		1 день	
Tom/next	t/n	Сьогодні		2 дні	
Tom/week	t/w	Сьогодні		1 тиж-день	
Spot:					
Spot/next	s/n	Сьогодні		1 день	
Spot/1 week	s/w	Сьогодні		1 тиж-день	
Spot/month	1 m	Сьогодні		1 міс.	
Spot/3 month	3 m	Сьогодні		3 міс.	
Spot/6 month	6 m	Сьогодні		6 міс.	
Spot/1 year	12 m	Сьогодні		1 рік	

Творче завдання 7.2

I. Вихідні дані:

Комерційний банк, маючи 1 млн. дол. США (ІВ) потребує його тільки через рік. Він продає валюту на умові негайної поставки за курсом 8,0455 (ПК) гривень за доллар та одночасно

купує форвардний контракт за курсом виконання 8,0621 гривень за долар (КК). Отримані гроші у національній валюті (гривнях) передає у кредит під 22% річних (РП) строком на один рік.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно знайти розмір прибутку, вираженого у доларах США на кінець періоду

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Розраховуємо об'єм національної валюти (ОГ), отриманих у результаті негайної поставки за курсом СПОТ $ОГ = ІВ * ПК$

Знайдемо розмір процентних платежів (ПВ) за переданою у кредит національною валютою. $ПВ = (ОГ * РП)$:

Знаходимо доларовий еквівалент доходу (ЕД) за біржовою операцією з валютою типу Своп: $ЕД = КС - ІВ$

Переведемо у долари США проценти та основну суму, по вернуту позичальником (КС). $КС = (ОГ + ПВ)$

Творче завдання 7.3

I. Вихідні дані:

Український експортер повинен одержати через 3 місяці платіж в доларах США. Експортер звернувся до банку з метою продати йому долари США через 3 міс. в обмін на гривні, тобто укласти строкову угоду. Для виключення свого валютного ризику банк проведе операцію своп: за курсом спот банк закупає долари США та водночас обмінює їх на гривню та розміщує її на депозит з одночасним заключенням форвардної угоди щодо закупівлі доларів.

Мета банку – забезпечення клієнта валютою, яку він сам обирає з одночасним захистом себе від валютного ризику.

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних таблиці 7.1 виконати наступні завдання:

1. Визначити конкретний механізм здійснення банком валютної операції своп.
2. Надати визначення механізму захисту клієнта банку при проведенні цієї операції від несприятливої зміни валютного курсу.
3. Дайте визначення валютної операції своп.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 7.2 Перелік валютних операцій

Сума контракту	100000 дол. США
Курс-спот грн./дол.	8,01
Відсоткова ставка за гривнею (умовна)	16%
Відсоткова ставка за долларом (умовна)	10%
Термін контракту	3 місяця (90днів)
Норма прибутку	1%
База розрахунку	360 днів

Тема 8 Операції - валютні опціони та валютні ф'ючерси.

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 8 (10 балів).

Творче завдання 8.1

I. Вихідні дані:

Операції з купівлі-продажу валюти зі строком оплати більше 2 банківських днів, не враховуючи дня укладання угоди, називаються строковими. До строкових операцій відносяться опціонні операції.

Український інвестор звернувся до банку з метою укладання опціонного валютного контракту (позабіржового) на покупку іноземної валюти. Основна мета інвестора – захистити себе від ризику несприятливої зміни валютного курсу.

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних таблиці 8.1 виконати наступні завдання:

1. Розрахуйте як за допомогою укладання строкового опціонного контракту інвестор зможе захистити себе від несприятливого коливання валютного курсу.

2. Надайте визначення механізму захисту від несприятливого коливання валютного курсу за допомогою валютного опціону.

3. Виявити умови, за яких реалізація опціону буде найбільш вигідною для інвестора.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 8.1 Перелік валютних операцій

Обсяг угоди	100000 дол. США
Термін опціону	3 місяця
Опціонний курс (страйк-курс)	7,9080 грн./дол.
Премія (комісійні)	0,08 грн./дол.
Стиль опціону	Європейський
Спот-курс на день виконання опціону	8,0500 грн./дол.

Творче завдання 8.2

I. Вихідні дані:

Припустимо, що в якийсь момент курс євро проти американського долара (EUR / USD) дорівнює 1,2505 / 1,2509. Припустимо, що Ви провели аналіз валютного ринку і вважаєте, що курс EUR / USD буде рости (наприклад, як мінімум до 1,2600). Максимальна сума, яку Ви готові втратити становить 150 дол. USD. Припустимо, що Ваш прогноз виявився вірним і курс EUR / USD досяг 1,2599 / 1,2603

II. Завдання до ситуації:

Використовуючи дані таблиці 8.2 визначити якими будуть Ваші дії і який їхній результат на ринку ФОРЕКС?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 8.2 Перелік валютних операцій

Операція	EUR	USD
Відкрита позиція - покупка EUR і + 10,000 продаж USD		- 12,509
Закрита позиція - продаж EUR и - 10,000 покупка USD		+ 12,599
Всього:	0	+ 90

Творче завдання 8.3

I. Вихідні дані:

Припустимо, 4 березня 2006 було укладено форвардний і ф'ючерсний контракти на купівлю 1000 доларів США без поставки з терміном досягнення 15 березні 2006 року на ціні 27733 рубля за 1000 доларів. Розрахункова ціна ф'ючерсного контракту і поточний курс долара (округлений з точністю до копійок і помножений на 1000) змінювалися по днях дивитись у таблиці.

II. Завдання до ситуації:

Поясніть спосіб розрахунків за обома строковими контрактами.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Таблиця 8.3 Перелік валютних операцій

Дата березень			5	8	9	10	11	15
Курс USD/RUR UTS TOD			27640	27550	27560	27540	27450	27390
Розрахункова ціна ф'ючерс			27685	27550	27582	27546	27470	
Прибуток збиток	Форвард по ціні 27733 руб. за 1000 дол. США							-343
	Ф'ючерс по ціні 27733 руб. за 1000	за день	-48	-135	32	-36	-76	-80

доларів США	всього	-48	-183	-151	-187	-263	-343

Тема 9 Фінансування та кредитування експортно-імпортних операцій.

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 9 (10 балів).

Творче завдання 9.1

I. Вихідні дані:

За допомогою валютного курсу здійснюється порівняння національних витрат підприємств з цінами світового ринку. Валютний курс здійснює вплив на співвідношення експортно-імпортних цін, стан платіжного балансу країни та ін..

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних про валютні курси країн А і В:

1. Поясніть вплив підвищення валютного курсу на стан торговельного балансу країни А.
2. Поясніть вплив підвищення валютного курсу на темпи росту інфляції в країні А.
3. Як змінюються потоки капіталів з-за кордону країни А.
4. Визначить мету проведення в даних умовах валютних інтервенцій з боку центрального банку країни А.
5. Поясніть дії валютних спекулянтів на валютному ринку країни А.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Валютний курс (країни А і В) : $1A = 1B$

Валютний курс країни А зріс: $1A = 2B$

Творче завдання 9.2

I. Вихідні дані:

Валютний курс здійснює сильний вплив на конкурентоспроможність національних підприємств, на співвідношення експортно – імпортних цін, стан платіжного балансу. Ось чому, зниження курсу валют впливає не тільки на перерозподіл між державами сукупного суспільного продукту, але і на загострення проблеми зовнішньої заборгованості.

II. Завдання до ситуації:

На підставі даних про валютні курси країн А і В:

1. Поясніть вплив зниження валютного курсу на стан торговельного балансу країни А.
2. Поясніть вплив зниження валютного курсу на темпи зросту інфляції в країні А.
3. Як змінюються потоки капіталів з-за кордону країни А?
4. Мета проведення в даних умовах валютних інтервенцій з боку центрального банку країни А.

Поясніть дію валютних спекулянтів на валютному ринку країни А.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Валютний курс (країни А і В) : $1A = 1B$

Валютний курс країни А знизився $2A = 1B$

Творче завдання 9.3

I. Вихідні дані:

Український експортер працює з контрагентом тривалий час, використовуючи акредитивну форму розрахунків. Менеджер компанії звернувся до Вас як до експерта із запитанням про можливість застосування інкасової форми розрахунків

II. Завдання до ситуації:

1. Поясніть Вашому клієнтові суть розрахунку з допомогою інкасо, що відображено на рисунку 9.1.
2. Яку саме форму інкасо Ви запропонуєте своєму клієнтові.
3. Поясніть механізм здійснення платежів за допомогою документарного інкасо

III. Інформаційне забезпечення задачі:

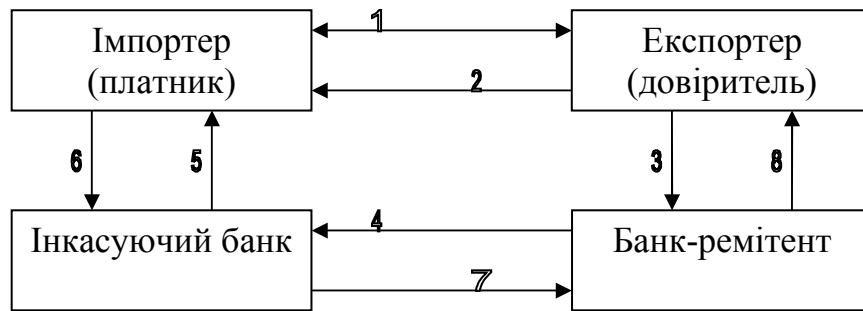

Рисунок 9.1 – Схема розрахунку з допомогою інкасо

Тема 10 Система валютних рахунків.**Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 10 (10 балів).****Творче завдання 10. 1****I. Вихідні дані:**

Клієнти можуть відкривати тільки один поточний рахунок для формування статутного капіталу господарського товариства (у національній та [або] іноземній валюті) та один поточний рахунок (у національній та [або] іноземній валюті) за кожною угодою спільної діяльності без створення юридичної особи.

Законодавством та інструкціями Національного банку України передбачено, що кожне підприємство має право відкривати поточний рахунок у національній та іноземній валюті в необмеженій кількості банків. Кількість рахунків клієнта залежить від його виробничих потреб.

II. Завдання до ситуації:

Опишіть:

- засоби, якими платіж може бути здійснений;
- доручення, які банк повинен отримати від клієнта для здійснення платежу

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Фірма А має в банку рахунок тільки в гривнях, але повинна сплатити 20000.дол. США компанії Б в Італії. З цього приводу фірма звертається за консультацією до банку.

Творче завдання 10.2**I. Вихідні дані:**

21.09.20XX до ПАТ КБ “Крайна” звернувся директор ТОВ “Світанок” з метою відкриття поточного рахунку для здійснення платіжних операцій, пов’язаних з основною діяльністю. Пакет документів для цього був поданий до банку в повному обсязі. У заяві на відкриття рахунку 26.09.20XX було визначено як дата відкриття поточного рахунку.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно визначити:

- види документів, які подаються для відкриття певного рахунку;
- які операції може проводити клієнт за даним рахунком з 16.02.20XX;
- чи обов’язковим є дотримання письмової форми договору банківського рахунку;
- умови закриття поточних рахунків юридичних осіб.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Закон України «Про банки та банківську діяльність», інструкції та постанови НБУ

Творче завдання 10.3**I. Вихідні дані:**

Фізична особа звернулася до банку з бажанням відкрити поточний картковий валютний рахунок з отриманням банківської платіжної картки міжнародної платіжної системи. Згідно з наданими щомісячно потенційний клієнт банку планує надходження коштів на рахунок в обсязі 5 тис. грн.

II. Завдання до ситуації:

Необхідно визначити:

- який порядок відкриття поточного карткового рахунку банками України;
- за яких умов і в якому обсязі банк може встановити для власника платіжної картки “овердрафт” за поточним картковим рахунком.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Закон України «Про банки та банківську діяльність», інструкції та постанови НБУ

Тема 11 Сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків.

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 11 (10 балів).

Творче завдання 11.1

I. Вихідні дані:

Бенефіціар – це покупець, який є бенефіціаром фінансового акредитива “стенд-бай”. Наказодавець є експортером. Тобто наказодавець та бенефіціар є особами абсолютно відмінними від тих, котрі беруть участь у виконанні документарного акредитиву або в акредитиві “стенд-бай”, який гарантує оплату товару.

II. Завдання до ситуації:

Поясніть дії авізуючого банку в кожній окремій ситуації, посилаючись на відповідні статті “Уніфікованих правил та звичаїв для документарних акредитивів”.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Внаслідок страйку робітників банку авізуючий банк вчасно не повідомив бенефіціара про відкриття на його користь акредитива. Бенефіціар направив скаргу до вищевказаного банку.

До авізуючого банку надійшла інструкція від банку кореспондента щодо відкриття акредитива на користь експортера А, але не були точно вказані поштові адреси контрагентів зовнішньоекономічної угоди

Творче завдання 11.2

I. Вихідні дані:

У практиці роботи банків із документарними інкасо трапляються випадки, наведені нижче.

1. Перевідний вексель з умовою Д/П, виписаний 5 березня з датою оплати 15 березня з відсотками 40 % річних від цієї дати, був представлений клієнту банком пізніше вказаної дати. Трасат запевняє, що відсотки включені помилково, і погоджується заплатити тільки основну суму боргу. У разі відмови банку від його пропозиції він буде добиватися через арбітражний суд відшкодування банком плати за простій, оскільки товари вже надійшли в пункт призначення.

2. До банку повертається перевідний вексель, який за всіма ознаками має відбиток печатки акцептуючої компанії, однак невідомо, чи мала особа, яка підписала акцепт, на те повноваження.

II. Завдання до ситуації:

В інкасовому дорученні іноземного банку не було вказівок щодо опротестування перевідного векселя в разі відмови від акцепту чи оплати, а лише прохання консультуватися з банком-ремітентом, якщо виникнуть будь-які труднощі.

3. Відділення банку передало своєму клієнту під розписку повний набір супровідних документів і перевідний вексель терміном оплати через 60 днів після пред’явлення. Протягом трьох місяців від клієнта не надійшло ні акцепту, ні платежу.

Своєю перевіркою банк встановив, що клієнт вже продав майже половину одержаних товарів, а їхній залишок перебуває на його складі, однак він заявляє, що, оскільки товари не відповідають специфікації замовлення на поставку, він мав намір повернути їх закордонному постачальнику.

Клієнт згоден оплатити лише половину суми цього векселя, щоб відшкодувати вартість проданих товарів.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Необхідно: посилаючись на відповідні статті "Уніфікованих правил", пояснити дії, які має здійснювати представляючий /авізуючий/ банк за вказаних обставин.

Творче завдання 11.3

I. Вихідні дані:

При здійсненні зовнішньоекономічної торговельної угоди експортером та імпортером був обраний відкличний акредитив для проведення розрахунків. У зв'язку з випередженням строків поставок товарів морем на 2 доби товари були доставлені на склад 29.10.200__ , а не 31.10.200__ , як було обмовлено в договорі. Після поставки товару, відповідно до умов акредитива, транспортна компанія надала товарно-транспортні документи банку, уповноваженому здійснювати платіж. Згідно з умовами акредитива уповноважений банк в день надання відповідних документів (29.10.2006) здійснив платіж у розмірі 50 % від вартості угоди.

30.10.200__ банк-емітент приймає рішення про відкликання акредитива, але уповноважений банк відмовляється повернути всю суму, оскільки 50 % вартості товару вже сплачено.

II. Завдання до ситуації:

Дайте відповідь на скаргу, а також детально поясніть клієнту можливі шляхи виходу із такої ситуації.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Вкажіть, якими документами регулюється порядок розв'язання відповідної ситуації між банком - емітентом та уповноваженим банком.

Експортер виявив добру волю і на термінове прохання імпортера відправив йому товари літаком, а не пароплавом, як це передбачалось умовами акредитива. Тепер він звертається зі скаргою, що документи, представлені ним для оплати з акредитива, не прийняті банком, оскільки замість коносаменту він подав авіатransпортну накладну.

Тема 12 Страхування валютного ризику.

Творчі завдання (нестандартні задачі/ситуаційні вправи) з теми 12 (10 балів).

Творче завдання 12.1

I. Вихідні дані:

Операційний ризик – ризик втрат в результаті збою в роботі інформаційних систем або комп'ютерної техніки. Операційний валютний ризик виникає у підприємств під час такої ділової операції, специфіка якої обумовлює проведення платежу або отримання коштів в іноземній валюті не в момент укладання угоди, а через деякий час. Операційний валютний ризик, оскільки він відображає вплив змін валютного курсу на майбутній потік платежів, впливає на майбутню прибутковість діяльності підприємства. Цей ризик може призвести до зменшення реальної суми виручки у порівнянні з попередніми розрахунками.

II. Завдання до ситуації:

- 1) необхідно визначити обсяги операційного ризику українського підприємства.
- 2) якщо норма амортизаційних відрахувань на телефонні апарати становить 10 %, то наскільки зміниться річна сума амортизаційних відрахувань на закуплену партію товарів?

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Українське підприємство закуповує телефонні апарати на загальну суму 12 млн. єн. На момент відвантаження партії телефонних апаратів курс японської єни до гривні становив 22 єн за 1 грн. На момент оплати контракту курс дорівнював 20 єн за 1 грн.

Творче завдання 12.2

I. Вихідні дані:

Валютний ф'ючерс - це стандартизований контракт. У наказах, які робляться у валютних ф'ючерсних контрактах, є кілька дат. Наприклад, на чиказькому ринку є чотири різновиди дат у контрактах - третя середа березня, червня, вересня, грудня, що дає можливість тримати ціни, купувати і торгувати у строки, визначені контрактами.

Фінансові ф'ючерсні ринки виникли як реакція на потребу в інструментах хеджування. Однак хеджери не єдині учасники ринків фінансових ф'ючерсів.

II. Завдання до ситуації:

Якою повинна бути стратегія корпорації та керівництва її англійської філії, якщо вони застрахують валютні ризики за допомогою валютних ф'ючерсів.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Американська корпорація відкриває філію у Великобританії, яка продає устаткування по USD 70 тис. за одиницю. За обмінним курсом 1 ф. ст. = 1,60 дол. США ціна у фунтах становитиме 43 750 ф. ст. В середньому за місяць філія продає 4 одиниці обладнання, але не більш як 6, не менш як 2. З певних причин курс долара США підвищився до 1,70 дол. США за 1 ф. ст.

Творче завдання 12.3

I. Вихідні дані:

Джерелом операційного ризику є невизначеність, пов'язана з випадковими зменшеннями чистого припливу грошових засобів, зниженнями прибутків і чистого доходу на одну акцію, зменшеннями частки ринку збуту. Цей вид валютного ризику пов'язаний, в основному, з торговельними операціями, а також з угодами щодо фінансового інвестування і дивідендними (відсотковими) платежами. Операційним ризиком обтяжений як оборот грошових засобів, так і рівень прибутку

II. Завдання до ситуації:

Треба визначити прибуток (збитки) постачальника від операційного валютного ризику.

III. Інформаційне забезпечення задачі:

Німецька компанія продає українському підприємству обладнання сумою EUR 500 тис. Кошти, одержані від цієї операції, будуть інвестовані в українську економіку. На момент відвантаження обладнання курс євро до гривні становив EUR 0,174 за 1 грн. Оплату поставленого обладнання було здійснено через певний проміжок часу, коли курс становив EUR 0,194 за 1 грн.

9.5 Контрольні завдання для поточного контролю успішності навчання.

9.5.1 Структура контрольних завдань для поточного контролю успішності:

- поточне комп'ютерне тестування (виконання 10 із 20 тестових завдань з теми);
- поточне усне опитування за 10 завданнями експрес-аналізу якості засвоєння знань лекційного матеріалу та 10 питаннями для самостійного опрацювання;
- перевірка конспектів лекцій, письмових відповідей на контрольні питання, рішень типових задач/ситуаційних вправ та творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ) з теми;
- перевірка виконання термінологічного аналізу ключового поняття та індивідуальних науково-дослідних завдань навчального проекту з теми.

9.6. Контрольні завдання для модульного контролю успішності навчання.

9. Контрольні завдання для модульного контролю успішності навчання.

9.6.1 Структура контрольних завдань для модульного контролю успішності:

- письмове опитування за одним із 60/60 контрольних питань модуля 1/2;
- комп'ютерне тестування (виконання 10 тестових завдань з 120/120 для модуля 1/2);
- розв'язання однієї із 12/12 типових задач/ситуаційних вправ із модуля 1/2;
- рішення одного з 12/12 творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ) із модуля 1/2.

9.6.2. Вибір варіанту модульної контрольної роботи проводиться за чотирма останніми цифрами номера залікової книжки курсанта (табл. 2) або визначається

викладачем/комп'ютером (кількість варіантів вибору 1690/2890 для модуля 1/2 без врахування комп'ютерного тестування).

Таблиця 1 Вибір варіанту завдань модульної контрольної роботи за цифрами залікової книжки

Відповідність між цифрами номера залікової книжки і варіантами контрольних завдань	Варіанти завдань за чотирма останніми цифрами залікової книжки:			
	Теоретичне питання № (остання цифра) теми № (остання цифра)	Тестові завдання з тем 1-6/7-12 модуля 1/2	Типова задача/вправа № (третя з кінця цифра теми № (третя з кінця цифра))	Творче завдання № (четверта з кінця цифра) теми № (четверта з кінця цифра)
1→1	1/(1...10)	10 тестових завдань зі 120/120 з модуля 1/2	(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
2→2	2/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
3→3	3/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
4→4	4/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
5→5	5/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
6→6	6/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
7→7	7/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
8→8	8/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
9→9	9/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
0→10	10/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)

Примітка.

Між цифрами номера залікової книжки та темами модулів і номерами задач/творчих завдань встановлюється циклічна відповідність цифрі 1 номера залікової книжки відповідає перша тема модуля 1/2 чи перша задача/творче завдання з теми і т.д. до останньої теми чи задачі/творчого завдання, наступною темою чи задачею/творчим завданням є знов перша і так до 10.

9.6.3.1 Варіанти модульної контрольної роботи 1 (теми 1-6):

ВАРІАНТ 1

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте методи, які застосовуються для регулювання валютних відносин
3. Задача 2.1.
4. Творче завдання 3.1.

ВАРІАНТ 2

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Дайте визначення валютного курсу та охарактеризуйте методи його встановлення
3. Задача 2.2
4. Творче завдання 3.2

ВАРІАНТ 3

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Визначте, які фактори впливають на динаміку валютних курсів
3. Задача 2.3.
4. Творче завдання 3.3

ВАРІАНТ 4

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте визначення неконвертованої валюти і поясніть, за яких умов валюта отримує такий статус

3. Задача 1.1.

4. Творче завдання 4.1

ВАРІАНТ 5

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Проаналізуйте валютну політику держави та визначте основні етапи, що впливають на неї

3. Задача 1.2

4. Творче завдання 4.2 .

ВАРІАНТ 6

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст поняття «конвертованість валюти» та які види конвертованості валюти ви знаєте

3. Задача 1.3 .

4. Творче завдання 4.3.

ВАРІАНТ 7

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте вплив економічних факторів платіжного балансу

3. Задача 5.1.

4. Творче завдання 2.1 .

ВАРІАНТ 8

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть фактори, які впливають на стан платіжного балансу країни

3. Задача 5.2.

4. Творче завдання 2.2 .

ВАРІАНТ 9

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст подвійного запису у платіжного балансу, наведіть приклад.

3. Задача 5.3.

4. Творче завдання 2.3

ВАРІАНТ 10

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику відмінностям Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи

3. Задача 3.1.

4. Творче завдання 6.1

ВАРІАНТ 11

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте основні типи та еволюцію грошових систем.

3. Задача 3.2.

4. Творче завдання 6.2.

ВАРІАНТ 12

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть механізм функціонування доларової зони, назвіть країн учасників

3. Задача 3.3

4. Творче завдання 3.3.

ВАРІАНТ 13

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте визначення угоди today, наведіть приклад угоди.

3. Задача 4.1.

4. Творче завдання 1.3.

ВАРІАНТ 14

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне запитання:

Розкрийте зміст поняття «валютна операція» та наведіть їх класифікацію

3. Задача 4.2 .

4. Творче завдання 1.1 (варіант 1).

ВАРІАНТ 15

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте сутність валютної позиції учасника валютного ринку

3. Задача 4.3

4. Творче завдання 1.2.

ВАРІАНТ 16

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Обґрунтуйте, для чого в світовій практиці використовують форвардні валютні операції

3. Задача 6.1.

4. Творче завдання 5.3

ВАРІАНТ 17

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику спекулятивних форвардних угод

3. Задача 6.2.

4. Творче завдання 5.1

ВАРІАНТ 18

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть механізм проведення форвардних операцій

3. Задача 6.3.

4. Творче завдання 5.2

ВАРІАНТ 19

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Назвіть та дайте характеристику методам валютного регулювання

3. Задача 1.1.

4. Творче завдання 2.3.

ВАРІАНТ 20

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст поняття "частково конвертована валюта", наведіть приклад

3. Задача 1.2 .

4. Творче завдання 2.2.

ВАРІАНТ 21

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Поясніть, що відображається за дебетом і за кредитом платіжного балансу
3. Задача 1.3
4. Творче завдання 4.1 .

ВАРІАНТ 22

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Дайте коротку характеристику валютним блокам та зонам.
3. Задача 2.1.
4. Творче завдання 4.2

ВАРІАНТ 23

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне запитання:
Дайте визначення форвардному валютному контракту та на яких умовах він укладається.
3. Задача 2.2
4. Творче завдання 4.3.

ВАРІАНТ 24

1. Комп'ютерне тестування(10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне запитання:
Висвітліть функції, які виконує золотовалютний резерв країни
3. Задача 2.3.
4. Творче завдання 1.1

ВАРІАНТ 25

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Визначте чинники, які впливають на величину валютного курсу та викликають його коливання
3. Задача 3.1.
4. Творче завдання 1.2.

ВАРІАНТ 26

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте фази розвитку платіжного балансу.
3. Задача 3.3.
4. Творче завдання 1.3

ВАРІАНТ 27

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Опишіть принципи на яких функціонувала зона британського фунту стерлінгів
3. Задача 5.1.
4. Творче завдання 6.1.

ВАРІАНТ 28

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Розкрийте поняття «валютного ринку» та його структуру.
3. Задача 5.2.
4. Творче завдання 3.2

ВАРІАНТ 29

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне запитання:

Опишіть базисний пункт, валюту котирування та базу котирування в попередньому котируванні.

3. Задача 6.3.

4. Творче завдання 3.3

ВАРІАНТ 30

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 1: теми 1-6).

2. Письмова відповідь на контрольне запитання:

Опишіть метод розрахунку форвардного курсу аутрайд

3. Задача 6.1

4. Творче завдання 5.3

9.6.3.2 Варіанти модульної контрольної роботи 2 (теми 7-12):

ВАРІАНТ 1

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть основні відмінності стандартних «свопів» від коротких

3. Задача 7.1.

4. Творче завдання 9.1 .

ВАРІАНТ 2

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику форвардним пунктам, та поясніть чому вони називаються своп-пунктами

3. Задача 7.2 .

4. Творче завдання 9.2.

ВАРІАНТ 3

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте валютну операції «валютний своп».

3. Задача 7.3.

4. Творче завдання 9.3

ВАРІАНТ 4

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Наведіть класифікацію процентних свопів

3. Задача 8.1 .

4. Творче завдання 10.1

ВАРІАНТ 5

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть особливості валютного ф'ючерсного ринку

3. Задача 8.2

4. Творче завдання 10.2.

ВАРІАНТ 6

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Назвіть переваги і недоліки використання опціонів і ф'ючерсів.

3. Задача 8.3 .

4. Творче завдання 10.3.

ВАРІАНТ 7

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Визначте у чому принципова відмінність опціонних контрактів від інших термінових контрактів

3. Задача 9.1.

4. Творче завдання 7.1

ВАРІАНТ 8

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику факторам, що визначають суму опціонної премії

3. Задача 9.2.

4. Творче завдання 7.2 .

ВАРІАНТ 9

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику міжнародним форфетинговим операціям.

3. Задача 9.3.

4. Творче завдання 7.3

ВАРІАНТ 10

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть банківські кредитні операції під гарантію

3. Задача 11.3

4. Творче завдання 8.1.

ВАРІАНТ 11

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику традиційним способам банківського кредитування

3. Задача 11.2.

4. Творче завдання 8.2.

ВАРІАНТ 12

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте організацію міжнародних лізингових операцій.

3. Задача 11.1

4. Творче завдання 8.3 .

ВАРІАНТ 13

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть схему відкриття валютних рахунків нерезидентам

3. Задача 10.3.

4. Творче завдання 11.1.

ВАРІАНТ 14

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб

3. Задача 10.2.

4. Творче завдання 11.3.

ВАРІАНТ 15

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику умовам за яких банки можуть встановлювати кореспондентські відносини

3. Задача 10.1

4. Творче завдання 11.2.

ВАРІАНТ 16

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику кореспондентській угода та визначте хто має право її укладати

3. Задача 7.2 .

4. Творче завдання 12.2.

ВАРІАНТ 17

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте механізм здійснення платежів вексями. Простий і переказний вексель.

3. Задача 7.3

4. Творче завдання 12.3.

ВАРІАНТ 18

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть основні етапи здійснення операції з банківського переказу

3. Задача 7.1.

4. Творче завдання 12.1.

ВАРІАНТ 19

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст поняття «інкасо» та дайте класифікацію його видів

3. Задача 12.2

4. Творче завдання 10.1 .

ВАРІАНТ 20

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Поясніть механізм платежів пластиковими картками.

3. Задача 12.3.

4. Творче завдання 10.2.

ВАРІАНТ 21

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте ризики в міжнародному економічному співробітництві

3. Задача 12.1

4. Творче завдання 10.3.

ВАРІАНТ 22

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть основні методи короткострокового та довгострокового хеджування валютного ризику.

3. Задача 11.2.

4. Творче завдання 9.1

ВАРІАНТ 23

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику видам ризику, що виникають при зовнішній торгівлі.

3. Задача 11.3 .

4. Творче завдання 9.2 .

ВАРІАНТ 24

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Визначте валютні ризики банку та дайте їм характеристику
3. Задача 11.1.
4. Творче завдання 9.3

ВАРІАНТ 25

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Назвіть характерні особливості валютних аукціонів та охарактеризуйте їх
3. Задача 10.2
4. Творче завдання 8.1.

ВАРІАНТ 26

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Проаналізуйте форфейтинг як форму кредитування міжнародної торгівлі.
3. Задача 10.3.
4. Творче завдання 8.2.

ВАРІАНТ 27

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Опишіть схему та підстави закриття поточних рахунки в установах банків
3. Задача 10.1.
4. Творче завдання 8.3 .

ВАРІАНТ 28

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте способи здійснення міжнародних платежів
3. Задача 7.1
4. Творче завдання 12.1.

ВАРІАНТ 29

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте поняття валютного ризику та його види
3. Задача 7.2 .
4. Творче завдання 12.2.

ВАРІАНТ 30

1. Комп'ютерне тестування (10 з 120 тестових завдань модуля 2: теми 7-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Наведіть класифікацію форвардних операцій та обґрунтуйте механізм визначення ефективності форвардних угод
3. Задача 7.3
4. Творче завдання 12.3.

9.7 Контрольні завдання для підсумкового контролю успішності навчання.**9.7.1 Структура контрольних завдань для підсумкового контролю успішності:**

- письмове опитування за одним із 120 контрольних питань з курсу;
- комп'ютерне тестування (виконання 10 тестових завдань із 240 з курсу);
- розв'язання однієї із 30 типових задач/ситуаційних вправ з курсу;
- рішення одного з 30 творчих завдань (нестандартних задач/ситуаційних вправ) з курсу.

9.7.2 Вибір варіанту підсумкової контрольної роботи проводиться за чотирма останніми цифрами номера залікової книжки курсанта (табл. 3) або визначається викладачем/комп'ютером (кількість варіантів вибору 81000 без врахування комп'ютерного тестування).

Таблиця 2 Вибір варіанту завдань підсумкової контрольної роботи за цифрами залікової книжки

Відповідність між цифрами номера залікової книжки і варіантами контрольних завдань	Варіанти завдань за чотирма останніми цифрами залікової книжки:			
	Теоретичне питання № (остання цифра) теми № (остання цифра)	Тестові завдання з тем 1-12 курсу	Типова задача/вправа № (третя з кінця цифра теми № (третя з кінця цифра)	Творче завдання № (четверта з кінця цифра) теми № (четверта з кінця цифра)
1→1	1/(1...10)	10 тестових завдань із 240 з курсу	(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
2→2	2/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
3→3	3/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
4→4	4/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
5→5	5/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
6→6	6/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
7→7	7/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
8→8	8/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
9→9	9/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)
0→10	10/(1...10)		(1...10)/(1...10)	(1...10)/(1...10)

Примітка.

Між цифрами номера залікової книжки та темами курсу і номерами задач/творчих завдань встановлюється циклічна відповідність цифрі 1 номера залікової книжки відповідає перша тема чи перша задача/творче завдання з теми і т.д. до останньої теми чи задачі/творчого завдання, наступною темою чи задачею/творчим завданням є знов перша і так до 10.

9.7.3 Варіанти підсумкової контрольної роботи з курсу (теми 1-12):

ВАРІАНТ 1

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Дайте характеристику системи валютного регулювання та валютного контролю в Україні.

3. Задача 4.1.
4. Творче завдання 7.1.

ВАРІАНТ 2

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте методи визначення валютного курсу

3. Задача 4.2.
4. Творче завдання 7.2.

ВАРІАНТ 3

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Визначте, у чому полягає відмінність між поняттями "валюта" та "гроші"

3. Задача 4.3.
4. Творче завдання 7.3.

ВАРІАНТ 4

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Дайте характеристику валютного курсу та назвіть види валютних курсів
3. Задача 5.1.
4. Творче завдання 8.1.

ВАРІАНТ 5

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Перерахуйте та опишіть засоби, які використовують для аналізу платіжного балансу
3. Задача 5.2.
4. Творче завдання 8.2.

ВАРІАНТ 6

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Назвіть та дайте характеристику витратних та прибуткових статей платіжного балансу
3. Задача 5.3.
4. Творче завдання 8.3.

ВАРІАНТ 7

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте основні елементи національної валютної системи.
3. Задача 1.1.
4. Творче завдання 10.1.

ВАРІАНТ 8

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Дайте характеристику регіональній валютній системі
3. Задача 6.1.
4. Творче завдання 9.1.

ВАРІАНТ 9

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Дайте визначення угоди tomorrow, наведіть приклад угоди.
3. Задача 6.2.
4. Творче завдання 9.2.

ВАРІАНТ 10

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте правила розрахунку крос-курсу
3. Задача 6.3.
4. Творче завдання 9.3.

ВАРІАНТ 11

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте види термінових угод валютних операцій
3. Задача 7.1.
4. Творче завдання 1.1.

ВАРІАНТ 12

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть методи розрахунку форвардного валютного курсу

3. Задача 7.2.

4. Творче завдання 1.2.

ВАРІАНТ 13

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Наведіть класифікацію та дайте характеристику валютних свопів

3. Задача 7.3.

4. Творче завдання 1.3.

ВАРІАНТ 14

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте стандартні свопи, як різновид валютних операцій

3. Задача 8.1.

4. Творче завдання 2.1.

ВАРІАНТ 15

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст поняття «валютний опціон» та опишіть їх класифікацію

3. Задача 8.2.

4. Творче завдання 2.2.

ВАРІАНТ 16

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Поясніть різницю між валютним ф'ючерсом і валютним форвардом

3. Задача 8.3.

4. Творче завдання 2.3.

ВАРІАНТ 17

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Перерахуйте та опишіть всіх учасників лізингових та факторингових операцій

3. Задача 10.1.

4. Творче завдання 3.2.

ВАРІАНТ 18

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст та проаналізуйте міжнародні факторингові операції.

3. Задача 10.2.

4. Творче завдання 3.1.

ВАРІАНТ 19

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Розкрийте зміст ведення валютних рахунків фізичних осіб.

3. Задача 10.3.

4. Творче завдання 3.3.

ВАРІАНТ 20

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12)

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть загальну схему відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку

3. Задача 9.3.

4. Творче завдання 4.3.

ВАРІАНТ 21

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Визначте мету використання документарного інкасо в міжнародних розрахунках
3. Задача 9.1.
4. Творче завдання 4.1.

ВАРІАНТ 22

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Поясніть в яких випадках застосовується тратта
3. Задача 9.2.
4. Творче завдання 4.2.

ВАРІАНТ 23

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Назвіть основні методи хеджування валютних ризиків.
3. Задача 11.3.
4. Творче завдання 5.3.

ВАРІАНТ 24

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Опишіть механізм використання похідних ризиків
3. Задача 11.2.
4. Творче завдання 5.1.

ВАРІАНТ 25

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Проаналізуйте експортні та імпорتنі операції, їх вплив на формування попиту та пропозиції іноземної і національної валюти на валютних ринках.
3. Задача 11.1.
4. Творче завдання 5.2.

ВАРІАНТ 26

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Визначте в чому відмінності механізму функціонування зони британського фунту стерлінгів від інших валютних зон
3. Задача 2.3.
4. Творче завдання 13.3.

ВАРІАНТ 27

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Охарактеризуйте механізм функціонування зони французького франку
3. Задача 2.2.
4. Творче завдання 12.2.

ВАРІАНТ 28

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:
Проаналізуйте механізм обмінного курсу Європейської валютної системи
3. Задача 2.1.
4. Творче завдання 12.1.

ВАРІАНТ 29

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).
2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Охарактеризуйте операції овердрафт у національній валюті

3. Задача 6.2.

4. Творче завдання 1.2.

ВАРІАНТ 30

1. Комп'ютерне тестування (10 з 240 тестових завдань з курсу: теми 1-12).

2. Письмова відповідь на контрольне питання:

Опишіть розрахунки з використанням чеків.

3. Задача 6.3

4. Творче завдання 1.3.

10 МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

10.1 Контроль успішності та якості навчання здійснюється за допомогою рейтингової системи оцінювання, яка передбачає наступні контрольні заходи:

- поточний контроль (за темами);
- модульний (рубіжний) контроль (за модулями – одним чи кількома змістовними модулями (2 модульних контролі з дисципліни);
- підсумковий (семестровий) контроль (за навчальним курсом).

♦ Навчальні досягнення курсанта оцінюються за 100-бальною шкалою успішності на основі рівномірного розподілу балів за видами виконуваних робіт згідно зі структурою залікових модулів навчальної діяльності за змістовними модулями курсу – модульно-заликовим планом (7 – для денної форми навчання, 7а – для заочної форми навчання).

10.2 Поточний контроль успішності навчання (за темами) здійснюється за всіма елементами залікових модулів (видами навчальної роботи), проводиться на практичних заняттях з відповідних тем дисципліни і передбачає виконання поточної контрольної роботи і діагностування якості навчальної діяльності за видами самостійної підготовки: контроль засвоєння знань за лекційним модулем і модулем самостійної роботи та перевірку домашньої індивідуально-творчої контрольної роботи за індивідуальним і науковим модулями навчальної діяльності курсанта.

♦ **Поточна оцінка успішності навчання** (за темами) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання контрольних завдань для поточного контролю успішності (поточної контрольної роботи) – 40 балів і результатів діагностування якості самостійної підготовки – 60 балів (контроль знань за темою – 20 балів і домашня індивідуально-творча контрольна робота – 40 балів).

♦ Оцінка успішності навчання за змістовними модулями визначається за 100-бальною шкалою як середня поточних оцінок успішності навчання за темами, які складають даний змістовний модуль.

♦ Акумуляована модульна оцінка успішності навчання (бальна оцінка за модуль, за яким проводиться модульний контроль) визначається за 100-бальною шкалою як середня оцінок успішності навчання за змістовними модулями, які складають даний модуль/середня поточних оцінок успішності навчання за темами модуля.

♦ У випадку, якщо акумуляована модульна оцінка успішності навчання складає не менше 60% (60 балів), відповідний модуль за бажанням курсанта може бути зарахований автоматично, без проведення модульного контролю. В іншому випадку проводиться модульний контроль.

10.3 Модульний контроль успішності навчання (за модулями) проводиться на спеціально визначених практичних заняттях і передбачає проведення модульної контрольної роботи з урахуванням акумуляованої модульної оцінки успішності навчання.

♦ Контрольна модульна оцінка успішності навчання (за результатами проведення модульного контролю) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання

контрольних завдань для модульного контролю – 40 балів і 60% акумульованої модульної оцінки успішності навчання – 60 балів.

♦ Залікова **модульна оцінка успішності навчання** (за модулями) визначається за 100-бальною шкалою як краща (з більшою кількістю балів) з акумульованої чи контрольної модульних оцінок успішності навчання.

♦ Акумульована підсумкова оцінка успішності навчання (з курсу) визначається за 100-бальною шкалою як середня залікових модульних оцінок успішності навчання (за модулями).

♦ У випадку, якщо акумульована підсумкова оцінка успішності навчання складає не менше 60% (60 балів), заліковий кредит з курсу за бажанням курсанта може бути зарахований автоматично. В іншому випадку проводиться підсумковий контроль.

10.4 Підсумковий контроль успішності навчання (за курсом) проводиться на спеціально визначених практичних заняттях або організується іншим чином і передбачає проведення підсумкової контрольної роботи з урахуванням акумульованої підсумкової оцінки успішності навчання.

♦ Контрольна підсумкова оцінка успішності навчання (за результатами проведення підсумкового контролю) визначається за 100-бальною шкалою як сума балів за виконання контрольних завдань для підсумкового контролю – 40 балів і 60% акумульованої підсумкової оцінки успішності навчання – 60 балів.

♦ Залікова **підсумкова оцінка успішності навчання** визначається за 100-бальною шкалою як краща (з більшою кількістю балів) з акумульованої чи контрольної підсумкових оцінок успішності навчання.

10.5. Результати поточного, модульного і підсумкового контролю успішності навчання за 100-бальною шкалою перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/ національною шкалою (A, B, C, D, E, FX, F/ відмінно, добре, задовільно, незадовільно/ зараховано, не зараховано) у відповідності зі шкалою та критеріями оцінювання навчальної діяльності:

10.6 Шкала та критерії оцінювання навчальної діяльності

Сума балів за видами навчальної діяльності	Якісна оцінка та критерії оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Відсоток курсантів, які зазвичай досягають відповідної оцінки	Оцінка за національною шкалою	
				екзамен	залік
90-100	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	A	10%	Відмінно	Зараховано
82-89	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	B	25%	Добре	
75-81	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	30%		
68-74	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	25%	Задовільно	
60-67	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	E	10%		
35-59	НЕЗАДОВІЛЬНО - виконання не задовольняє мінімальні критерії з можливістю	FX	-	Незадовільно	Не зараховано

	повторного складання; робота потребує доробки				
1-34	НЕЗАДОВІЛЬНО -виконання не задовольняє мінімальні критерії з обов'язковим повторним курсом; робота потребує повної переробки	F	-		

Оцінки академічної успішності навчання за стобальною шкалою, європейською шкалою ECTS і національною шкалою заносяться в електронний журнал успішності навчання (картки навчальних досягнень курсантів із дисципліни) (табл. 4).

Таблиця 4 Фрагмент електронного журналу контролю успішності навчання
(картка навчальних досягнень курсанта)

Картка навчальних досягнень курсанта факультету менеджменту ДЛАУ													
1. Борова Юлія Миколаївна, 461-а, 06411													
з дисципліни: Технологія реструктуризації ЗЕД авіаційного/туристичного підприємства													
Тем навчальної дисципліни	Залікові модулі (за видами робіт) та бали, що присвоюються курсантам										Оцінка успішності		
	Аудиторна робота				Самостійна підготовка (СРС)						100-бальна шкала	Європейська шкала ECTS (A, B, C, D, E, FX, F)	Національна шкала (5, 4, 3, 2)
	Лекційні заняття		Практичні заняття		Самостійна робота		Індивідуальна робота		Наукова робота				
	Експрес-аналіз знань лекційного матеріалу	Поточне діагностичне тестування	Поточне письмове опитування	Розв'язання типових задач	Виконання творчих завдань	Опрацювання питань самостійної підготовки	Термінологічний аналіз ключових понять	Виконання індивідуальних завдань	Реферування наукових статей	Підготовка наукових робіт			
T1	9	10	10	6	6	9	9	10	10	10	89	B	4
T2	10	10	9	9	9	10	10	4	4	2	77	C	4
T3	10	10	9	9	8	10	10	8	8	8	90	A	5
T4	10	10	10	8	9	10	10	10	8	8	93	A	5
T5	10	10	9	10	9	10	10	8	8	7	91	A	5
Акк. 1	9,8	10	9,4	8,4	8,2	9,8	9,8	8	7,6	7	88	B	4
Модуль 1		10	9	9	9	Модульний контроль 1					89,8	A	5
Залікова модульна оцінка (модуль 1)											89,8	A	5
T6	10	10	10	9	10	10	8	8	7	7	89	B	4
T7	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100	A	5
T8	10	10	10	9	9	10	10	9	8	8	93	A	5
Акк. 2	10	10	10	9,333	9,667	10	9,333	9	8,333	8,333	94	A	5
Модуль 2						Модульний контроль 2					56,4	FX	2
Залікова модульна оцінка (модуль 2)											94	A	5
Аккумуляована оцінка з курсу (модулі 1 і 2)											91,38	A	5

Дисципліна					Підсумковий контроль	54,83	FX	2
Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни						91,38	A	5

11 ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

11.1 Література основна.

1. Валютне регулювання [Текст]: навчальний посібник / Ю.М. Бездітко, О.О. Мануйленко, Г.А. Стасюк. – Херсон: Олді-плюс, 2004. – 272 с.
2. Губарева І. Ол. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Конспект лекцій / Харківський національний економічний ун-т. — Х. : Видавництво ХНЕУ, 2006. — 128с.
3. Горбач, Л. М. Міжнародні економічні відносини [Текст] : підруч. / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. – К. : Кондор, 2009. – 264 с.
4. Дзюблюк, О.В. Валютна політика [Текст]: підручник / О.В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
5. Дахно, І. І. Світова економіка [Текст] : навчальний посібник для вузів / І. І. Дахно - 2-ге вид., перероб. та доп.. - К. : ЦУЛ, 2008. - 277 с.
6. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник. – К.: «Одиссей», 2007. – 456 с.
7. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс // Б. М. Одягайло. Міжнародна економіка: Навч. посібник. – 2006. – 407 с.
8. Міжнародні фінанси [Текст] : навчальний посібник / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України"; ред.: М. І. Макаренко, І. І. Д'яконова. – К.: ЦУЛ, 2013. – 548 с.
9. Петрашко Л.П. Валютні операції: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2007. – 204с.
10. Філіпенко, А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія [Текст] : підручник для вузів / А. С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2008. – 406 с.

11.2 Література додаткова.

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручник / С.Я. Боринець. – К.: Знання, 2004. – 409 с.
2. Бунчук О.І. Валютно-фінансові відносини: Навч. посіб. / О.П. Бунчук. – К.: Знання, 2006. – 349 с.
3. Віднійчук-Вірван, Л.А. Міжнародні розрахунки і валютні операції [Текст]: навчальний посібник / Л.А. Віднійчук-Вірван. – Львів: Магнолія 2006, 2007. – 214 с.
4. Герасимчук В.Г. Міжнародна економіка Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 302 с.
5. Гребельник, О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: підручник / О.П. Гребельник. – 3-е вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 432 с.
6. Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки: Підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 223 с.
7. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / за ред. І.В. Багрової. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 384с.
8. Завальна, Ж.В. Валютне право України [Текст]: навчальний посібник / Ж.В. Завальна, М.В. Старинський; УАБС НБУ. – 2-е вид., перероб. і доп. – Суми: Університетська книга, 2006. – 384 с.
9. Єпіфанов, А.О. Операції комерційних банків [Текст]: навчальний посібник / А.О. Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 523 с.
10. Михайлів З.В., Гаталяк З.П., Горбаль Н.І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції: Навч. посібник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 244с.
11. Попов, Є.Є. Фактори впливу на валютний курс та його регулювання [Текст] / Є.Є. Попов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – №8. – С. 31–35
12. Рогач Ф. Щодо цілей валютно-курсового регулювання в Україні // Економіст.-

2008 р. №1. – С.25-28.

13. Романчиков, В. І. Міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. / Романенко І. О. – К.: центр учбової літератури, 2008. – 256 с.

14. Савельєв, Є. В. Міжнародна економіка [Текст] : підручник : / Є. В. Савельєв - 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 622 с.

15. Солонінко, К. С. Міжнародна економіка [Текст] : навчальний посібник / К. С. Солонінко. – К. : Кондор, 2008. – 380 с.

11.3 Перелік комп'ютерних програм.

– конструктор тестов. Универсальная программа для проверки знаний. –М.: Изд. дом «Равновесие», 2004;

- текстовий процесор MS Word;
- табличний процесор MS Excel;
- пакет демонстраційної графіки MS Power Point;
- Web-браузери Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera.

11.4 Перелік дидактичних матеріалів.

Дидактичний роздатковий матеріал за темами:

- конспект лекцій, в т.ч., електронний варіант;
- тестові завдання, в т.ч., електронний варіант;
- типові задачі, в т.ч., електронний варіант;
- творчі завдання, в т.ч., електронний варіант;
- варіанти поточних, модульних і підсумкової контрольної робіт.

11.5 Перелік основних сайтів в глобальній мережі Internet

1. Нормативно-правова інформація

1. Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>. – Останній доступ : 2012.

2. Електронна бібліотека стандартів і нормативів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-gost.org.ua>. – Останній доступ : 2012.

3. Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://liga.net>. – Останній доступ : 2012.

4. Інформаційний канал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://subscribe.ru>. – Останній доступ : 2012.

5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

6. Міністерство інфраструктури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mtu.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

7. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

8. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

9. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

10. Офіційний вісник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ovu.com.ua>. – Останній доступ : 2012.

11. Правова бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uapravo.net>. – Останній доступ : 2012.

12. Професійна юридична система [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>. – Останній доступ : 2012.

13. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

11.6 Віртуальні бібліотеки

14. Бібліотеки рефератів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ref.a.ua>, <http://referaty.com.ua>, <http://refsmarket.com.ua>, <http://www.ukrreferat.com>,

<http://www.referatcentral.org.ua>, <http://www.5ballov.qip.ru>, <http://www.bankreferatov.ru>. – Останній доступ : 2012.

15. Віртуальні бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bookz.com.ua>, <http://www.e-lib.info>, <http://www.lib.ua-ru.net>, <http://www.erudition.ru>, <http://lib.meta.ua>, <http://studentam.kiev.ua>. – Останній доступ : 2012.

16. Державна архівна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.archives.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

17. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>. – Останній доступ : 2012.

18. Національна парламентська бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.org>. – Останній доступ : 2012.

19. Наукова бібліотека "Буковина" (економіка, менеджмент, маркетинг, фінанси, право, облік і аудит) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buklib.net>. – Останній доступ : 2012.

20. Російська вільна енциклопедія „Вікіпедія” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org>. – Останній доступ : 2012.

21. Словники та енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dic.academic.ru>. – Останній доступ : 2012.

22. Українська вільна енциклопедія „Вікіпедія” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>. – Останній доступ : 2012.

11.7 Менеджмент, маркетинг, економіка та фінанси

23. Адміністративно-управлінський портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aup.ru>. – Останній доступ : 2012.

24. База маркетингової інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.marketing.vc>. – Останній доступ : 2012.

25. Вища школа економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hse.ru>. – Останній доступ : 2012.

26. Все найкраще про розвиток бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.devbusiness.ru>. – Останній доступ : 2012.

27. Все про рекламу, маркетинг і PR [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.advertology.ru>. – Останній доступ : 2012.

28. Економіка та управління на підприємствах : науково-освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur.ru>. – Останній доступ : 2012.

29. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>. – Останній доступ : 2012.

30. Керівництво з маркетингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.marketing-guide.org>. – Останній доступ : 2012.

31. Корпоративний менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cfin.ru>. – Останній доступ : 2012.

32. Корпоративний менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cfin.ru>. – Останній доступ : 2012.

33. Маркетинг : тематичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://marketing.web-3.ru>. – Останній доступ : 2012.

34. Менеджмент в Росії та за рубежом : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mevriz.ru>. – Останній доступ : 2012.

35. Проблеми сучасної економіки : Євразійський міжнародний науково-аналітичний журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.m-economy.ru>. – Останній доступ : 2012.

36. Теорія та практика фінансового і управлінського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gaap.ru>. – Останній доступ : 2012.

37. Український бізнес ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ubr.ua>. – Останній доступ : 2012.

11.8 Зовнішньоекономічна діяльність

38. ДП „Держзовнішінформ” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrdzi.com>. – Останній доступ : 2012.

39. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://qdprou.com.ua>. – Останній доступ : 2012.

40. Міжнародна валютна біржа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forex.ua>. – Останній доступ : 2012.

41. Портал інформаційної підтримки зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vneshmarket.ru>. – Останній доступ : 2012.

42. Сервер підтримки зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mdoffice.com.ua>. – Останній доступ : 2012.

43. Українська міжнародна фондова біржа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uise.com.ua>. – Останній доступ : 2012.

44. Управління зовнішньоекономічних зв'язків головного управління економіки Кіровоградської ОДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.intertorg.kr.ua>. – Останній доступ : 2012.

www.klanau.kr.ua